

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
ศศิวิมล บุราณทวีคุณ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

ของ

ศศิวิมล บุราณทวีคุณ

27 ม.ค. 2548

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2547

h 254099

ศศิวิมล บุราณทวีคุณ. (2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของ
เด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม
ปรินญาณิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ , รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง

การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง
ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกได้ดังนี้ คือตัวแปรด้านส่วนตัว
ได้แก่ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต ลักษณะปัญหาของเด็ก
ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูใน
โรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิง
บ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้าน
ราชวิถี

กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน 121 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจใน
ตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ และการหาค่า
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ตัวแปรที่พยากรณ์ที่สามารถส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้าน
ราชวิถีในช่วงชั้นที่ 2 มี 1 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพของเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนใน
โรงเรียน (X_{12}) ซึ่งตัวแปร 1 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความภาคภูมิใจในตนเอง
ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ได้ร้อยละ 10.3

2. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้าน
ราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ได้อย่างมีนัย .05 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์
มาเขียนสมการได้ดังนี้

2.1 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิง
บ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_1 = 2.172 + .317 X_{12}$$

2.2 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิง
บ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .357 X_{12}$$

3. ตัวแปรที่พยากรณ์ที่สามารถส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้าน
ราชวิถีในช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 มี 2 ตัวแปร เรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่

บุคลิกภาพ(X_8) และสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน(X_{10}) ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 ได้ร้อยละ 29.7

4. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 ได้อย่างมีนัย .05 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ มาเขียนสมการได้ดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_2 = .974 + .498X_8 + .268 X_{10}$$

4.2 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .390X_8 + .330 X_{10}$$

5. ตัวแปรที่พยากรณ์ที่สามารถส่งผลกระทบต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในภาพรวม คือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา มี 3 ตัวแปรเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน(X_{12}) บุคลิกภาพ(X_8) ระดับชั้นอุดมศึกษา(X_3) ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในภาพรวม คือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ได้ร้อยละ 26.70

6. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวม คือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ได้อย่างมีนัย .05 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ มาเขียนสมการได้ดังนี้

6.1 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวม คือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 1.298 + .217X_{12} + .417 X_8 + .261X_3$$

6.2 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวม คือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .288X_{12} + .290 X_8 + .193 X_3$$

7. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับชั้นอุดมศึกษา อย่างมีนัย .05 มี 1 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน(X_{10})

8. ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับชั้นอุดมศึกษา มี 9 ตัวแปร ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(X_4) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี โดยปัญหาครอบครัว(X_5) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเด็กขาดครอบครัว(X_6) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเศรษฐกิจ(X_7) บุคลิกภาพ(X_8) สุขภาพจิต(X_9) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน(X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน(X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี(X_{13})

VARIABLES RELATED TO SELF – ESTEEM OF GIRLS IN RAJVITHI HOME
KHET RACHATHAVEE , BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
SASIVIMOL BURANTHAVEEKOON

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
October 2004

Sasivimol Buranthaveekoon. (2004). *Variables Related to Self – esteem of girls in Rajvithi home , Khet Rachathavee , Bangkok*. Master thesis , M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School , Srinakarinwirot University.
 Advisor Committee : Asst. Prof. Promptida Sankamkrue , Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purpose of this research was to investigate variables related to self – esteem of girls in Rajvithi Home, Khet Rachathavee, Bangkok. There were 2 variables to be investigated in this research, which were personal information such as, level of education, learning achievement, personality, mental health, characteristic of the student problem . The environmental variables such as , interpersonal relationship between girls in Rajvithi home and teacher in school, interpersonal relationship between girls in Rajvithi Home and teacher in Rajvithi Home, interpersonal relationship between girls in Rajvithi Home and friends in school, interpersonal relationship between girls in Rajvithi home and friends in Rajvithi home.

The subject were 121 girls in Rajvithi Home. The instrument was variables related to self – esteem of girls in Rajvithi home's questionnaires . The data was analyzed by Stepwise Multiple Regression analysis and The Pearson Product Moment Correlation Coefficient.

The results were as follows :

1. There was 1 variable significantly affecting on self – esteem of girls in Rajvithi Home of the second level, which was interpersonal relationship between girls in Rajvithi home and friends in school (X_{12}) This variable could predicted equation of self – esteem of girls in Rajvithi home about percentage of 10.3

2. The predicted equation of variables related to self – esteem of girls in Rajvithi home of the second level at .05 level were as follows.

2.1 In terms of raw scores were:

$$\hat{Y}_1 = 2.172 + .317 X_{13}$$

2.2 In terms of standard scores were:

$$Z = .357 X_{13}$$

3. There were 6 variables that significantly affecting on self – esteem of girls in Rajvithi Home of the third level and the fourth level. Ranking from the most to the least were personality (X_8) , interpersonal relationship between girls in Rajvithi Home and

teacher in school(X_{10}) these variables could predicted equation of self – esteem of girls in Rajvithi home about percentage of 29.7

4. The predicted equation of variables related to self – esteem of girls in Rajvithi Home of the third level and the fourth level at .05 level were as follows.

4.1 In terms of raw scores were:

$$\hat{Y}_2 = .974 + .498X_8 + .268 X_{10}$$

4.2 In terms of standard scores were:

$$Z = .390X_8 + .330 X_{10}$$

5. There were 3 variables significantly affecting on self – esteem of girls in Rajvithi Home of the second level ,the third level ,the fourth level and higher education. Ranking from the most to the least were interpersonal relationship between girls in Rajvithi home(X_{12}) , personality (X_8) and level of higher education (X_3) these variables could predicted equation self – esteem of girls in Rajvithi home about percentage of 26.70

6. The predicted equation of variables related to self – esteem of girls in Rajvithi Home of the second level ,the third level ,the fourth level and higher education at .05 level were as follows.

6.1 In terms of raw scores were:

$$\hat{Y} = 1.298 + .217X_{12} + .417 X_8 + .261X_3$$

6.2 In terms of standard scores were:

$$Z = .288X_{12} + .290 X_8 + .193 X_3$$

7. There was significantly 1 variable positive correlation ; Which was interpersonal relationship between girls in Rajvithi Home and teacher in school(X_{10}) and self – esteem of girls in Rajvithi home level of higher education at .05

8. There were no significantly correlation among 9 variable ; learning achievement(X_4), cause by family problem to come to Rajvithi home (X_5), cause by lose their family to come to Rajvithi home (X_6), economic problem to come to Rajvithi home (X_7), personality(X_8), mental health(X_9), interpersonal relationship between girls in Rajvithi Home and teacher in Rajvithi Home(X_{11}), interpersonal relationship between girls in Rajvithi Home and friends in school(X_{12}), interpersonal relationship between girls in Rajvithi Home and friends in Rajvithi Home(X_{13})

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี

เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร .

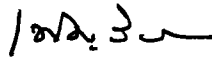
ของ

นางสาวศศิวิมล บุราณทวีคุณ

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

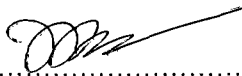

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

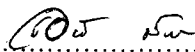
วันที่ 5 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2547

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ เวธนี กรีทอง)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง กรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ กรรมการที่ ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิด และ ข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ด้วยความเมตตา ผู้วิจัยจึงกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็น ผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา ทุก ท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฤาเดช เกิดวิชัย ผู้อำนวยการ สำนักวิจัย และบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการวิเคราะห์ ข้อมูล และให้ความรู้ คำแนะนำต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ นางชนินฐา สังสิทธิพยากรณ์ ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กหญิง บ้านราชวิถี นางพัชรา กลางสาธร์ หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการศึกษาและฝึกวิชาชีพ นางสาวรัศมี สง่าแสง แม่บ้าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอบคุณเด็กหญิงบ้าน ราชวิถีทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณคุณจุติกร ชินสุวรรณพานิช ที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในการทำวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

ขอขอบคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ เอกจิตวิทยาการศึกษา ภาคปกติ ที่คอยให้กำลังใจ ให้ความ ช่วยเหลือมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัวที่ให้การ สนับสนุนการเรียนและทุนทรัพย์ ให้ความรัก ความห่วงใย คอยช่วยเหลือ เป็นแรงผลักดัน และ เป็นกำลังใจ ที่ดีให้ผู้วิจัยตลอดมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จการศึกษามหาบัณฑิตใน ครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่ บิดา มารดาของผู้วิจัย ตลอดจนครู - อาจารย์ทุกท่านที่ได้สร้างพื้นฐานการศึกษาให้แก่ผู้วิจัย

ศศิวิมล บุราณทวีคุณ

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	5
	ตัวแปรที่ศึกษา	6
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า	10
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	11
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง	12
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า	39
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบ้านราชวิถี	52
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	60
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	60
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	60
	วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	61
	การหาคุณภาพเครื่องมือ	72
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	74
	การวิเคราะห์ข้อมูล	74
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
	สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	76
	การวิเคราะห์ข้อมูล	78
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	78
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
5	บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	90
	บทย่อ	90
	ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	90
	สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	90
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	90
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	91
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	92
	การวิเคราะห์ข้อมูล	92
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
	อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า	94
	ข้อเสนอแนะ	104
	บรรณานุกรม	105
	ภาคผนวก	117
	ภาคผนวก ก	118
	ภาคผนวก ข	123
	ภาคผนวก ค	140
	ประวัติย่อผู้วิจัย	150

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงจำนวนร้อยละของเด็กหญิงบ้านราชวิถีจำแนกตามระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะปัญหาของเด็ก	79
2	แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรได้แก่ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต ลักษณะปัญหาของเด็ก สัมพันธภาพระหว่าง เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน สัมพันธภาพ ระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิง บ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถี กับเพื่อนในบ้านราชวิถี และความภาคภูมิใจในตนเอง	81
3	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในช่วงชั้นที่ 2	82
4	แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิง บ้านราชวิถีในช่วงชั้นที่ 2 โดยวิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)	82
5	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวพยากรณ์ที่สามารถความภาคภูมิใจ ในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4	83
6	แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิง บ้านราชวิถีในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอย พหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)	84
7	แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ ความภาคภูมิใจในตัวเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา	85
8	แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิง บ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับ อุดมศึกษา โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)	86
9	แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิง บ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา	88
10	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามบุคลิกภาพ	141
11	แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน	142

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 แสดงคำอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน	144
13 แสดงคำอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน	146
14 แสดงคำอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี	147
15 แสดงคำอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง ...	148

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาบุคคลไปสู่การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตมีความสุข และประสบความสำเร็จ (นาตยา วงศ์หลักภัย. 2532 : 1 ; อ้างอิงจาก Rogers. 1961 , Maslow. 1954) ความภาคภูมิใจในตนเองยังเป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลทำงานสำเร็จตามเป้าหมายที่พึงประสงค์ และจะช่วยแก้ปัญหาอื่นที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันได้ด้วย ซึ่งตรงกับความเชื่อที่ว่า คนเราจะไม่ทำร้ายตนเองถ้าเขายังรักตนเองอยู่ และถ้าเขามีความเชื่อมั่นในตนเองเขาจะพยายามทำทุก ๆ สิ่ง อย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ หากช่วยให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงก็จะเป็นสิ่งป้องกันเขาจากปัญหาดังกล่าวได้ (ชนาธิป พรกุล. 2543 : 112 – 113)

ความภาคภูมิใจในตนเองมีผลสำคัญต่อทุกช่วงชีวิตของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความสำคัญต่อการเรียน เด็กที่ขาดความภาคภูมิใจในตนเองจะประสบความล้มเหลวทางด้านการเรียน ด้านการงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ และความล้มเหลวในชีวิตทุกด้าน การขาดความภาคภูมิใจในตนเองจึงเปรียบเสมือนความพิการทางบุคลิกภาพ (ประเทิน มหาพันธ์. 2536 : คำนำ) ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองเปรียบได้กับภูมิคุ้มกันของร่างกาย ผู้ที่นับถือตนเองจะมีความเข้มแข็ง สามารถแก้ปัญหาได้ดี จัดการกับความกังวล และความเครียดที่เกิดขึ้นได้ หากพบความล้มเหลวก็ไม่ท้อแท้ มีพลังต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ อันเข้ามาในชีวิตได้ (อุมพร ตรังสมบัติ. 2543 : 17) เด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะมีความเชื่อมั่น และนับถือตนเอง ความคิดของผู้อื่นย่อมไม่ทำให้เขาหวั่นไหว เมื่อเด็กรู้สึกว่ามีคุณสมบัติพร้อมแล้ว เขาก็ยินดีที่จะแบ่งปันสิ่งดี ๆ เหล่านั้นให้แก่คนรอบข้างด้วยเช่นกัน

✓พื้นฐานความภาคภูมิใจในตนเอง นั้นต้องเริ่มจากครอบครัว ดังที่ คูเปอร์สมิธ (สาวิตรี ทยานศิลป์. 2541 : 11 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1967) กล่าวว่าสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลให้บุคคลมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองสูงส่วนหนึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่บุคคลเคยได้รับในวัยเด็ก หรือประสบความสำเร็จในชีวิตตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการได้รับคำชมเชย หรือคำยกย่องจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งทำให้บุคคลตระหนักถึงความสามารถ และคุณค่าที่ตนเองมีอยู่ และเกิดความภาคภูมิใจขึ้น จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว พ่อแม่ มีอิทธิพลต่อเด็ก ในการพัฒนาความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองเป็นอย่างมาก

โดยทั่วไปเด็กและเยาวชนย่อมเติบโตภายในครอบครัว อันประกอบไปด้วยบิดา มารดา ญาติพี่น้อง ท่ามกลางความรัก และความอบอุ่น แต่ในปัจจุบันผลกระทบจากสภาพความ

เปลี่ยนแปลงทำให้ทุกคนต่างดิ้นรนเพื่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้ความผูกพันกันของคนในครอบครัว และชุมชนลดลง การให้บริการด้านสวัสดิการสังคมของภาครัฐบาลไม่เพียงพอกับความต้องการ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ปัญหาเรื่องค่าครองชีพที่สูงขึ้น การว่างงาน ปัญหาอาชญากรรม ซึ่งสภาพดังกล่าวนี้ทำให้ครอบครัวอ่อนแอลง ความสามารถในการดูแลและรับผิดชอบครอบครัวของบิดามารดาลดลง บางครอบครัวแก้ปัญหาโดยการทอดทิ้งเด็กให้เด็กไปอาศัยกับญาติ หรือบุคคลอื่น หรือให้เด็กทำงานเพื่อหารายได้แก่ครอบครัวก่อนถึงวัยอันสมควร แทนที่จะพัฒนาเด็กให้เหมาะสมตามวัย เป็นผลให้เกิดปัญหาเด็กกำพร้า ปัญหาเด็กเร่ร่อน ไร้ที่พึ่ง ปัญหาเด็กยากจน ทำให้เด็กไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม เด็กบางส่วนถูกกระทำทารุณ ถูกละเมิดสิทธิจากคนในครอบครัว หรือบุคคลอื่น และประสบปัญหาต่าง ๆ ตามมามากมาย (กรมประชาสงเคราะห์. 2543 : 1)

สถานสงเคราะห์ เด็กหญิงบ้านราชวิถี เป็นบ้านที่ให้ความสงเคราะห์ และพัฒนาเด็ก โดยให้บริการด้านปัจจัย 4 ด้านการศึกษาทั้งสายสามัญ และสายอาชีพแก่เด็กตามความสามารถ และแนวคิด เพื่อให้เด็กสามารถประกอบอาชีพช่วยเหลือตนเอง และอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างปกติสุขต่อไปในภายหน้า ซึ่งกลุ่มเป้าหมายคือ 1. เป็นเด็กกำพร้า อนาคตา เร่ร่อน ไร้ที่พึ่ง ถูกทอดทิ้ง ยากจนขาดแคลน 2. เป็นเด็กที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้การเลี้ยงดูไม่เหมาะสม 3. เป็นเด็กที่มีปัญหาความประพฤติหรือประพฤติดนไม่สมควรแก่วัย 4. เป็นเด็กที่ถูกชักจูง ล่อลวง หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือให้ประพฤติดิน โดยมิชอบด้วยกฎหมาย 5. เป็นเด็กที่หน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือหน่วยงานอื่นขอความร่วมมือให้รับไว้อุปการะ เพื่อให้การสงเคราะห์ และคุ้มครองสวัสดิภาพ (สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี. 2546 : ออนไลน์)

จากการที่ผู้วิจัยได้ไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร ซึ่งมีนักเรียนในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีเรียนร่วม จากการสังเกตเด็กพบว่า เด็กหญิงบ้านราชวิทยามีลักษณะแยกตัวจากเพื่อน โดยเล่นกันเองในกลุ่มของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์อาจารย์ประจำชั้น 2 คน พบว่า เด็กหญิงบ้านราชวิถีที่มาเรียนร่วมในโรงเรียนวัดเทวราชกุญชร มีลักษณะไม่มั่นใจในตัวเอง และคิดว่าตนเองไม่มีค่า ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เป็นส่วนหนึ่งของความภาคภูมิใจในตนเอง โดย เบรนเดน (ระจิตรแก้ว เล็กอุทัย. 2542 : 13 ; อ้างอิงจาก Branden. 1981) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่าเป็นลักษณะของความเชื่อมั่น และมีความนับถือตนเอง อันเกิดจากความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง ความมั่นใจในความสามารถของตนที่กระทำสิ่งใดให้สำเร็จได้ตามความพอใจ จากนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี 4 คน เกี่ยวกับปัญหาของเด็ก พบว่า เด็กหญิงบ้านราชวิทยามีลักษณะไม่กล้าเผชิญปัญหา หรืออุปสรรค

ต่าง ๆ มีปัญหาในเรื่องของการปรับตัวเมื่ออยู่ในสังคมภายนอก ไม่มั่นใจในตนเอง ไม่กล้าคิดหรือกล้าแสดงออก

ผู้วิจัยจึงได้สำรวจปัญหาเบื้องต้นโดยนำแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ ไปสอบถามกับเด็กหญิงบ้านราชวิถีจำนวน 171 คน ได้คืนมา 168 คน คิดเป็นร้อยละ 98.24 โดยแบ่งเป็นช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 84 คน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 61 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 23 คน

คำถามข้อที่ 1 ถามว่าขณะนี้นักเรียน มีปัญหาในด้านใดบ้าง ผลการสำรวจพบว่า นักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 84 คน โดยเรียงลำดับปัญหาจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดตามลำดับดังนี้ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 37.35 มีปัญหาด้านความสามารถ ได้แก่ ไม่กล้าเผชิญปัญหา ต้องใช้เวลาในการปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 33.73 มีปัญหาด้านคุณค่า ได้แก่ ไม่ค่อยมีความพอใจในตนเอง คิดว่าบุคคลอื่นไม่หวังดีกับฉันอย่างแท้จริง ตนเองไม่มีค่า จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 21.69 มีปัญหาด้านความสำเร็จ ได้แก่ ไม่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้เอง ไม่สามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้เอง จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.23 มีปัญหาด้านความสำคัญ ได้แก่ รู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า เพื่อน ๆ ชอบคนอื่นมากกว่าฉัน ครูและเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับในความสามารถของฉัน

นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 61 คน โดยเรียงลำดับจากปัญหามากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 29.51 มีปัญหาด้านความสามารถ ได้แก่ ไม่กล้าเผชิญปัญหา คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถ ต้องใช้เวลาในการปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 29.51 มีปัญหาด้านความสำเร็จ ได้แก่ ไม่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้เอง ไม่สามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้เอง ไม่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 26.23 มีปัญหาด้านคุณค่า ได้แก่ ไม่ค่อยมีความพอใจในตนเอง คิดว่าบุคคลอื่นไม่หวังดีกับฉันอย่างแท้จริง ตนเองไม่มีค่า จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 14.75 มีปัญหาด้านความสำคัญ ได้แก่ รู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า เพื่อน ๆ ชอบคนอื่นมากกว่าฉัน ครูและเพื่อน ๆ ไม่ยอมรับในความสามารถของฉัน

นักเรียนระดับอุดมศึกษา จำนวน 23 คน โดยเรียงลำดับจากปัญหามากที่สุดไปหาน้อยที่สุดดังนี้ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 39.13 มีปัญหาด้านความสามารถ ได้แก่ ไม่กล้าเผชิญปัญหา คิดว่าตนเองไม่มีความสามารถ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 34.78 มีปัญหาด้านความสำเร็จ ได้แก่ ไม่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้เอง ไม่สามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้เอง ไม่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมาย จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04 มีปัญหาด้านคุณค่า ได้แก่ ไม่ค่อยมีความพอใจในตนเอง คิดว่าบุคคลอื่นไม่หวังดีกับฉันอย่างแท้จริง จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04 มีปัญหาด้านความรู้สึกรู้สึกของการมีความสำคัญ ได้แก่ รู้สึกว่าตนเองไม่มีค่า

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า ปัญหาข้อที่ 1 นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใดบ้าง นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 84 คน จากปัญหาด้านความสามารถ ตอบว่าไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้ายอมรับความจริง กลัวผิด 31 คน คิดเป็นร้อยละ 37.35 จากปัญหาด้านคุณค่าตอบว่า ไม่มีความสามารถ ไม่มีคนยอมรับ ถูกบุคคลอื่นเอาเปรียบ 20 คน คิดเป็นร้อยละ 24.97 จากปัญหาด้านความสำเร็จ ตอบว่า ไม่มั่นใจในตนเอง ทำอะไรไปก็ผิด 18 คน คิดเป็นร้อยละ 21.69 จากปัญหาด้านความสำคัญ ตอบว่า ตนเองไม่มีใคร เพื่อนไม่ช่วยเหลือเวลามีปัญหา ขอบเอาเปรียบ 6 คน คิดเป็นร้อยละ 7.23

นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 61 คน จากปัญหาด้านความสามารถ ตอบว่า ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้ายอมรับความจริง อาย กลัวผิด ไม่คุ้นเคย พังย้ายมา 18 คน คิดเป็นร้อยละ 29.51 จากปัญหาด้านความสำเร็จ ตอบว่า ถูกบังคับ ไม่มีอิสระในการตัดสินใจ 18 คน คิดเป็นร้อยละ 29.51 จากปัญหาด้านคุณค่า ตอบว่า ถูกบุคคลอื่นเอาเปรียบ เพื่อนไม่ช่วยเหลือเวลามีปัญหา ขอบชักชวนไปในทางที่ผิด ครูไม่เข้าใจเด็ก 16 คน คิดเป็นร้อยละ 26.23 จากปัญหาด้านความสำคัญ ตอบว่า ไม่มีใครยอมรับในความสามารถ ทำอะไรไปก็ผิด เพื่อนไม่จริงใจ 9 คน คิดเป็นร้อยละ 14.75

นักเรียนระดับอุดมศึกษา จำนวน 23 คน จากปัญหาด้านความสามารถ ตอบว่า ไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้ายอมรับความจริง กลัวผิด 9 คน คิดเป็นร้อยละ 39.13 จากปัญหาด้านความสำเร็จ ตอบว่า ถูกบังคับ ไม่มีอิสระในการตัดสินใจ ไม่มีโอกาส 8 คน คิดเป็นร้อยละ 34.18 จากปัญหาด้านคุณค่า ตอบว่า ตนเองไม่มีความสามารถ ถูกบุคคลอื่นเอาเปรียบ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04 จากปัญหาด้านความสำคัญ ตอบว่า ตนเองไม่มีใคร บุคคลอื่นไม่เข้าใจ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 13.04

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เด็กหญิงบ้านราชวิถี มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ดังที่คูเปอร์สมิท (Coopersmith, 1981 : 2-4) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะพื้นฐานของความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งบุคคลใช้เป็นสิ่งที่ตัดสินว่าตนประสบความสำเร็จ มีอยู่ 4 ประการคือ ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถ ด้านความรู้สึกของการมีความสำคัญ ด้านความรู้สึกของการมีอำนาจ ด้านความรู้สึกของการมีคุณธรรม โดยด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถ เป็นวิธีการที่จะพิจารณาถึงความสำคัญ โดยการกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย สามารถเผชิญอุปสรรคต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความมั่นใจ ปรับตัวได้ดี ใช้กลไกป้องกันตนเองน้อย และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านความรู้สึกของการมีความสำคัญ เป็นวิถีทางที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับการถูกยอมรับ การมีคุณค่าอย่างเหมาะสม ตนเองยังเป็นที่รักของบุคคลอื่น มีประโยชน์ และเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว และสังคม ด้านความรู้สึกของการมีอำนาจ เป็นอิทธิพลที่บุคคลมีต่อชีวิตตนเอง และต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว มีความเชื่อมั่นในอำนาจการกระทำของตนว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ และมีความสามารถเพียงพอในการ

กระทำการต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเอง ด้านความรู้สึกของการมีคุณธรรม เป็นการปฏิบัติตัวสอดคล้องกับศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม และวัฒนธรรมประเพณี สามารถรับรู้คุณค่าของตนตามความเป็นจริง มองโลกในแง่ดี พอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ มีการแสดงออกของความคิดที่ดี และถูกต้องตามทำนองคลองธรรม ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งสำคัญดังที่ เอลลิส และจรีเจอร์ (สุพรรณิ จันทรวิเศษ. 2539 : 20 ; อ้างอิงจาก Ellis and Grieger. 1977) ได้กล่าวว่า บุคคลที่ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง จะส่งผลให้บุคคลเหล่านั้นมีความวิตกกังวล มีปมด้อย อ่อนแอ ช่วยตนเองไม่ได้ รับรู้ตนเองในทางที่ไม่ดี ท้อแท้ใจ คิดว่าตนเองไม่มีประโยชน์ สิ้นหวัง ประเมินคุณค่าตนเองต่ำกว่าผู้อื่น ทำให้ขาดความมั่นใจในตนเองและไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ในระดับอุดมศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ ต่อเจ้าหน้าที่ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ครู ในโรงเรียน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กหญิงบ้านราชวิถี จำนวน 121 คน แบ่งเป็น ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 59 คน ช่วงชั้นที่ 3 และ 4 จำนวน 45 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 17 คน ปีการศึกษา 2546

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กหญิงบ้านราชวิถี จำนวน 121 คน แบ่งเป็นระดับชั้น ประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 59 คน ระดับมัธยมศึกษา จำนวน 45 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 17 คน ปีการศึกษา 2546

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านส่วนตัว ได้แก่

1.1.1 ระดับการศึกษา

1.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.1.3 บุคลิกภาพ

1.1.4 สุขภาพจิต

1.1.5 ลักษณะปัญหาของเด็ก

1.2 ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ได้แก่

1.2.1 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิทยากับครูในโรงเรียน

1.2.2 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิทยากับครูแม่บ้าน

1.2.3 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิทยากับเพื่อนในโรงเรียน

1.2.4 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิทยากับเพื่อนในบ้านราชวิถี

2. ตัวแปรตาม คือ ความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวคิดของคูเปอร์สมิธแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

2.1 ด้านความสามารถ

2.2 ด้านความสำเร็จ

2.3 ด้านความสำคัญ

2.4 ด้านคุณค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีตัดสินคุณค่าของตนเอง ว่าตนเองมีคุณค่ามากน้อยแค่ไหน โดยใช้ความรู้สึกที่มีต่อตนเอง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ตามแนวคิดของ คูเปอร์สมิธดังนี้

1.1 ด้านความสามารถ หมายถึง การที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีสามารถเผชิญอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความมั่นใจ สามารถปรับตัวได้ดี ใช้กลไกป้องกันตนเองน้อย และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ด้านความสำเร็จ หมายถึง การที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีมีความสามารถในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมายด้วยตนเอง มีความเชื่อมั่นในการกระทำของตนเองว่าจะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ

1.3 ด้านความสำคัญ หมายถึง การที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีรู้สึกว่าจะตนเองได้รับการยอมรับ มีคุณค่า เป็นที่รักของบุคคลอื่น มีประโยชน์ และเป็นส่วนหนึ่งของบ้านราชวิถี และสังคม

1.4 ด้านคุณค่า หมายถึง การที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีรับรู้คุณค่าของตนเอง ตามความเป็นจริง สามารถมองเห็นคุณค่าของตนเอง มองโลกในแง่ดี และมีความพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่

2. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง สิ่งที่ทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีมีความภาคภูมิใจในตนเอง ในที่นี้ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม

2.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต

2.1.1 ระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ระดับชั้นมัธยมศึกษา และระดับชั้นอุดมศึกษา

2.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี วัดได้จากคะแนนในภาคต้น ปีการศึกษา 2546

2.1.3 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่เป็นลักษณะเฉพาะของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ซึ่งแสดงออกในรูปของพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ ทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีมีบุคลิกภาพแตกต่างกันไป แบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่

2.1.3.1 บุคลิกภาพแบบเก็บตัว เป็นลักษณะนิสัยของคนที่มีความสนใจในตนเอง เชื้อมั่นในความนึกคิดของตนเองมาก คิดถึงตนเป็นสำคัญ ไม่ชอบติดต่อกับสังคม ชอบอยู่คนเดียว มีอารมณ์มั่นคง ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง และเก็บความรู้สึกเก่ง

2.1.3.2 บุคลิกภาพแบบแสดงตัว เป็นลักษณะนิสัยของคนที่น่าสนใจ สิ่งแวดล้อม มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส และชอบสมาคมอยู่ในหมู่เพื่อน อารมณ์อ่อนไหว ชอบการเคลื่อนไหว และชอบทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่มีแผนล่วงหน้า

2.1.4 สุขภาพจิต หมายถึง ความสามารถของเด็กหญิงบ้านราชวิถีที่สามารถปรับตัวให้มีความสุขกับสังคม และสิ่งแวดล้อมได้ดี มีอารมณ์ที่มั่นคง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยความพอใจ

2.1.5 ลักษณะปัญหาของเด็ก หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กหญิงบ้านราชวิถี ก่อนที่จะเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี โดยสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถีแบ่งลักษณะปัญหาของเด็กเป็น 3 ประเภท คือ

2.1.5.1 ปัญหาครอบครัว แบ่งออกเป็น

2.1.5.1.1 เด็กที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองอยู่ในระหว่างการ
ต้องโทษ

2.1.5.1.2 เด็กที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองได้รับการสงเคราะห์
ตามสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ

2.1.5.1.3 เด็กที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองให้การเลี้ยงดูไม่
เหมาะสมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ

2.1.5.1.4 ครอบครัวแตกแยก

2.1.5.2 ปัญหาเด็กขาดครอบครัว แบ่งออกเป็น

2.1.5.2.1 เด็กที่กำพร้าบิดามารดา

2.1.5.2.2 เด็กที่ถูกทอดทิ้งตามโรงพยาบาล ที่สาธารณะ

2.1.5.2.3 เด็กเร่ร่อน ขอดทาน

2.1.5.2.4 เด็กที่พลัดหลง

2.1.5.2.5 เด็กที่ผู้อุปการะส่งคืน

2.1.5.3 ปัญหาเศรษฐกิจ

2.1.5.3.1 ครอบครัวยากจน หรือประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ

2.1.5.3.2 เด็กชาวเขา

2.2 ด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม แบ่งออกเป็น

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีปฏิบัติต่อครูในโรงเรียน และพฤติกรรมที่ครูในโรงเรียนปฏิบัติต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถีเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีทั้งใน และนอกห้องเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1.1 พฤติกรรมที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีปฏิบัติต่อครูในโรงเรียน ได้แก่ เคารพ เชื่อฟังครู ตั้งใจ และสนใจทำในสิ่งที่ครูอบรมสั่งสอน และซักถามครูเมื่อมีข้อสงสัยในด้านการเรียน และด้านส่วนตัว

2.2.1.2 พฤติกรรมที่ครูในโรงเรียนปฏิบัติต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถี ได้แก่ ให้ความสนใจต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถี ให้ความรัก และเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะเมื่อมีข้อสงสัยในด้านการเรียน และด้านส่วนตัว

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีปฏิบัติต่อครูแม่บ้านที่ดูแลเด็กประจำบ้านต่าง ๆ และพฤติกรรมที่ครูแม่บ้านปฏิบัติต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถีเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.2.1 พฤติกรรมที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีปฏิบัติต่อครูแม่บ้าน ได้แก่ การแสดงความรัก และความเคารพของเด็กหญิงบ้านราชวิถีที่มีต่อครูแม่บ้าน การเชื่อฟัง ช่วยเหลืองานที่ครูแม่บ้านมอบหมายให้ทำด้วยความเต็มใจ ยอมรับกฎระเบียบภายในบ้าน การขอคำแนะนำจากครูแม่บ้าน ทั้งในด้านการเรียน และด้านส่วนตัว

2.2.2.2 พฤติกรรมที่ครูแม่บ้านปฏิบัติต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถี ได้แก่ การให้ความรักความห่วงใยต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถี ให้กำลังใจ และไว้วางใจในการกระทำกิจกรรมของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำในด้านการเรียน และด้านส่วนตัวกับเด็กหญิงบ้านราชวิถี

2.2.3 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กหญิงบ้านราชวิถี และเพื่อนในโรงเรียน ปฏิบัติต่อกันทั้งด้านการเรียน และด้านส่วนตัว ทั้งใน และนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีความใกล้ชิด ห่วงใย สนับสนุนซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนด้วยความรัก และสามัคคี

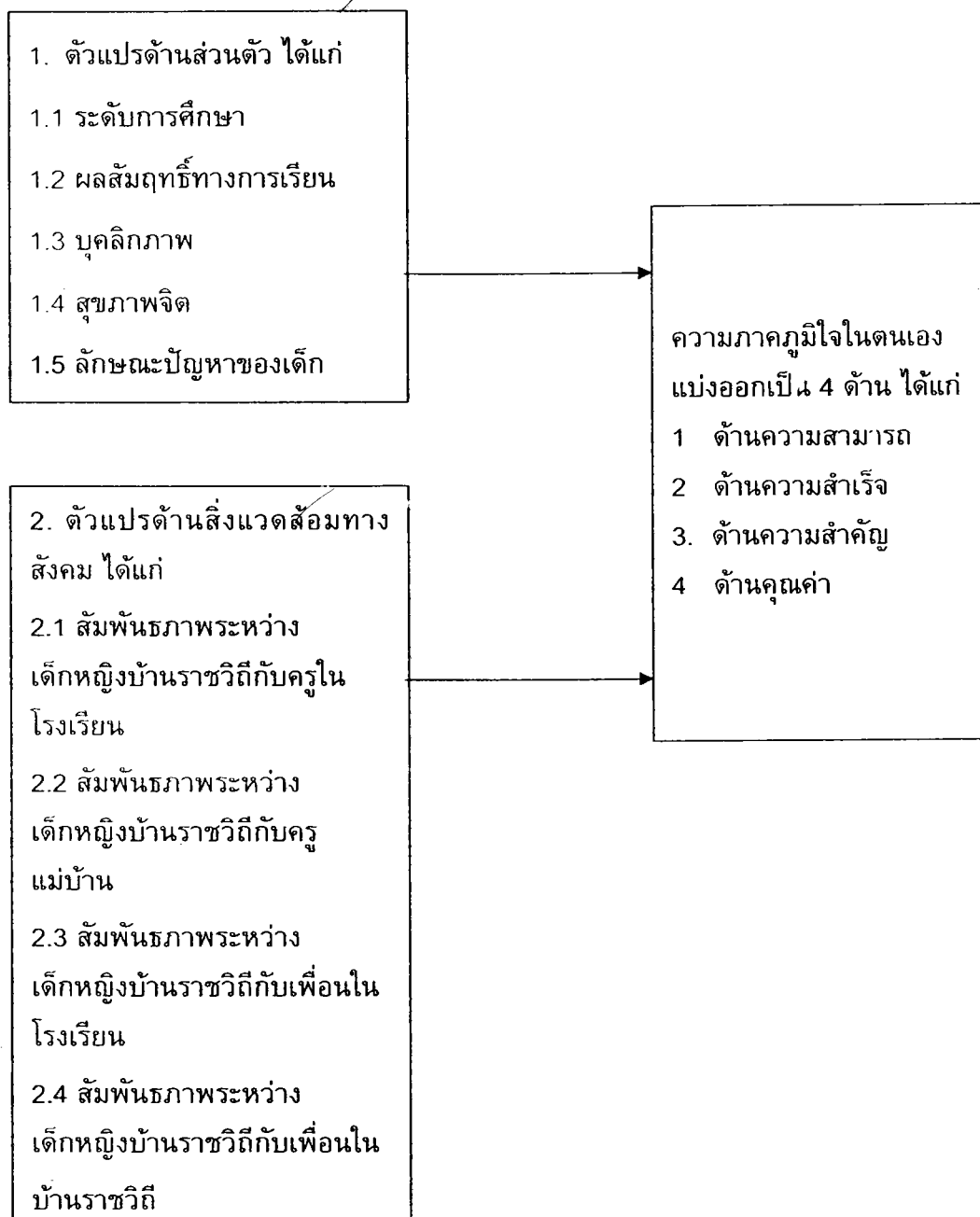
2.2.4 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี หมายถึง พฤติกรรมที่เด็กหญิงบ้านราชวิถี และเพื่อนที่เป็นเด็กบ้านราชวิถี ปฏิบัติต่อกันเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจกัน การเห็นใจ การยอมรับความคิดเห็นของกันและกัน มีความใกล้ชิด ห่วงใย สนับสนุนซึ่งกันและกัน

3. ลักษณะเฉพาะของกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง เด็กหญิงบ้านราชวิถีที่ศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 59 คน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 45 คน ระดับชั้นอุดมศึกษา จำนวน 17 คน ที่เรียนในโรงเรียนภายนอกสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนรัฐบาล 8 โรงเรียน โรงเรียนเอกชน 1 โรงเรียน สถาบันอุดมศึกษา และอาชีวศึกษาของรัฐบาล 10 โรงเรียน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา
2. ตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบ้านราชวิถี

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง

1.1.1 ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง

มีผู้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองไว้มากมาย ดังนี้

เจมส์ (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 8 ; อ้างอิงจาก James. 1950) ได้ให้ความหมายว่า ความภาคภูมิใจในตนเองว่า ความรู้สึกซึ่งมีอยู่ในตัวเรา การไม่ทำให้ตัวเราเกิดความล้มเหลว และต่ำต้อย ความรู้สึกของเราเองจะคงอยู่ครบถ้วนภายหลังจากที่เราได้ทำอะไรสำเร็จลุล่วงไป ซึ่งเปรียบเสมือนว่าความภาคภูมิใจในตนเองเป็นอัตราส่วนระหว่างคุณภาพที่แท้จริงกับความคาดหวัง

บราวเฟน (นุชจรี ฌายีเนตร. 2538 : 20 ; อ้างอิงจาก Brownfain. 1952) กล่าวถึงความภาคภูมิใจในตนเองว่า หมายถึงระดับการยอมรับตนเองของบุคคลว่ามีระดับการยอมรับตนเองมากน้อยแค่ไหน

ออสซูเบล (ภาวิณี นาวาพานิช. 2537 : 49 ; อ้างอิงจาก Ausubel. 1968) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกที่ว่าตนเองมีความสามารถในการทำอะไรให้ประสบความสำเร็จ และมีความเชื่อว่าตนเองมีความสำคัญ และมีคุณค่าในฐานะที่เป็นมนุษย์คนหนึ่ง

นอร์แมน (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 8 ; อ้างอิงจาก Norman. 1970) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเองเป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่นำเข้าไปพัวพันกับการยอมรับนับถือความเชื่อมั่น และความชมเชย

มาสโลว์ (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 10 ; อ้างอิงจาก Maslow. 1970) ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเอง

มีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีสมรรถภาพในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีความเชี่ยวชาญ และมีความสามารถ

โรบินสันและชาเวอร์ (ภาวิณี นาวาพานิช. 2537 : 49 ; อ้างอิงจาก Robinson and Shaver. 1972) ให้ความหมายไว้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความเคารพที่บุคคลอื่นมีต่อตนเอง มองตนเองเป็นคนมีค่า โดยไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นว่าดีกว่า หรือเลวกว่า และไม่คิดว่าตัวเองต้องเป็นคนเลวเลิศ แต่ควรตระหนักในข้อจำกัดของตน และสามารถคาดหวังได้ว่าจะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นได้อย่างไร

กู๊ด (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 9 ; อ้างอิงจาก Good. 1973) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง คือ คุณค่าของบุคคลที่ได้รับจากบุคคลที่มีความหมายต่อเรา แต่ที่สำคัญคือ คุณค่าที่บุคคลนั้นพิจารณาตัดสิน

ไวท์ (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 9 ; อ้างอิงจาก White. 1972) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การตัดสิน และทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง

ไอน์ (เพียวร่า ผลภาค. 2539 : 15 ; อ้างอิงจาก Ayn. 1975) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นการผสมผสานกันระหว่าง ความมั่นใจในตนเองกับการยอมรับนับถือตนเอง ทำให้แน่ใจว่าสามารถมีชีวิตอยู่อย่างมีค่า

โปลิต (ชมพูช สุริพรหมภักทร. 2539 : 16 อ้างอิงจาก ; Palito. 1977) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการประเมินคุณค่าของตนเองตามที่คิด ประกอบด้วยความรู้สึกว่าตนเองมีความสามารถ มีคุณค่าและมีความภาคภูมิใจในตนเอง

ซาสซี (ชัยวัฒน์ วงษ์อาษา. 2539 : 6 ; อ้างอิงจาก Sasse. 1978) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกของบุคคลว่าตนเองมีความสำคัญและมีคุณค่า มีความต้องการได้รับความเชื่อถือ การยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น เพื่อจะได้เกิดความรู้สึกภูมิใจ และนับถือตนเอง

ฮามาเช็ค (เยาวนารถ เลหาบรรจง. 2545 : 9 ; อ้างอิงจาก Hamachek. 1995) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลถึงความสำคัญ และคุณค่าที่มีอยู่ในตนเอง ต้องการที่จะได้รับความเชื่อถือ ต้องการการยอมรับ และการสนับสนุนจากผู้อื่น เพื่อที่ตนจะได้รู้สึกภาคภูมิใจใน และเห็นค่าตนเอง

โปลัสคา (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 10 ; อ้างอิงจาก Poduska. 1980) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจเป็นเรื่องของทัศนคติ เป็นทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเองในเรื่องศักยภาพต่าง ๆ และการประสบความสำเร็จ

เบรนเดน (Branden. 1981 : 110-112) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า เป็นลักษณะของความเชื่อมั่น และมีความนับถือตนเอง อันเกิดจากความเชื่อมั่นในคุณค่าของตนเอง ความมั่นใจในความสามารถของตนที่กระทำสิ่งใดให้สำเร็จได้ตามความพอใจ

คาเพนนิโต (สิรินทร์ ศาสตราภรณ์. 2538 : 17 ; อ้างอิงจาก Capennito. 1983) กล่าวไว้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นบุคลิกลักษณะหนึ่งของบุคคลที่จะตัดสินความมีคุณค่าของตนเองจากผลการประเมินตนเองในเรื่องความสามารถและการยอมรับของสังคม

ฮิลเล่ย์และซีกเลอร์ (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 11 ; อ้างอิงจาก Hjelle and Ziegler. 1983) ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความนิยมชมชอบในความคิดความรู้สึก และการกระทำของตนเอง

/ คูเปอร์สมิธ (ระจิตร์แก้ว เล็กอุทัย. 2542 : 13 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1984) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่าเป็นการประเมินคุณค่าของตนเอง และทัศนคติที่มีต่อตนเองในด้านการยอมรับ หรือไม่ยอมรับเกี่ยวกับตนเอง ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าคุณค่าความสามารถ ความสำคัญ ประสบความสำเร็จ และมีคุณค่า สังเกตได้จากคำพูด และพฤติกรรมที่แสดงออก

แบร์รี่และมอร์แกน (Berry & Morgan. 1985 : 13) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเองเป็นความรู้สึกของการยอมรับตนเองและเป็นการมองตนเองในด้านบวก

แบชแมน (ภาวิณี นาวาพานิช. 2537 : 50 ; Bachman. 1987) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึงผลเฉลยจากการประเมินคุณสมบัติของเอกลักษณ์แห่งตน การประเมินคุณสมบัติแต่ละอย่างขึ้นอยู่กับระบบค่านิยมของสังคม บุคคลจะประเมินความภาคภูมิใจในตนเองได้จากความแตกต่างระหว่างคุณสมบัติในอุดมคติที่บุคคลนั้นอยากเป็น

ลอเรนซ์ (Lawrence. 1987 : 4) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเองคือการประเมินตนเองของบุคคลจากการวิเคราะห์ตนเองในสิ่งที่เป็นจริง (Self Image) กับสิ่งที่ตนคาดหวัง (Ideal Self)

แม็คฟาร์แลนด์และโทมัส (McFarland & Thomas. 1991: 410) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นผลของกระบวนการประเมินตนเอง ด้วยส่วนประกอบของการรับรู้ถึงการยอมรับความรักและพอใจของผู้ใกล้ชิด ผลของการประเมินมีอิทธิพลต่อการพัฒนา อัตมโนทัศน์ของเด็กและผู้ใหญ่ ส่วนประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองรวมถึงความคาดหวังของสังคมและการรับรู้ความสามารถของบุคคล

ริช (ปรารธนา ช้อนแก้ว. 2542 : 12 ; อ้างอิงจาก Rice.1996) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การรับรู้ตนเอง ว่าตนเองมีคุณค่าตามที่ตนเองรับรู้ ซึ่งการประเมินคุณค่านี้ นำไปสู่การยอมรับตนเอง มีความพอใจในตนเอง และมีความสอดคล้องกันระหว่างมโนทัศน์ของตนเองกับจินตนาการส่วนตน

กอมอริ (จารุวดี บุณยารมย์. 2541ข : 9; อ้างอิงจาก Gomori. 1997) ได้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองว่า เป็นคุณค่าที่บุคคลมีให้แก่ตนเอง เป็นตัวแทนความรู้สึกเกี่ยวกับตัวเองทั้งหมด และเกี่ยวกับการที่เราคาดหวังให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อเรา สิ่งเหล่านี้จะทำให้เราได้เรียนรู้ที่จะรู้จักตัวเองว่าผู้อื่นมองเราอย่างไร รวมถึงเราจะได้สิ่งที่เราต้องการมาอย่างไร

ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเอง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือส่วนที่เป็นร่างกาย (Psysical) วิญญาณ (Spiritual) และจิตใจ (Psychological) เราต้องรักษาความสมดุลของทั้ง 3 ส่วน เพื่อความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

สำหรับในประเทศไทยนั้น มีผู้ให้ความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ดังนี้

ฉันทนา ยัญญลักษณ์ (2530 : 34) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึก และทัศนคติที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ และความสำเร็จ

✓ ทัศนิตมา ระเบียบดี (2531 : 4) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองหมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งความรู้สึกเดียวกันนี้จะแผ่ขยายไปยังผู้อื่น จะเห็นคุณค่าในตัวผู้อื่นที่แตกต่างไปจากเรา และมีความเคารพในสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น เมื่อเรารู้สึกว่าตัวเรามีคุณค่า มีความสามารถแตกต่างไปจากผู้อื่น ความรู้สึกสร้างสรรค์ อยากรจะคิดและทำอะไรเองมากขึ้น และพร้อมที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น

มาศสวรรค์ พัฒนานุพงษ์ (2531 : 21) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลบรรลุความปรารถนาได้ด้วยตัวเอง มีความกระตือรือร้น ไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลว และอุปสรรคใด ๆ และมีความตระหนักว่าถ้าเขามีความรัก และมีความเคารพนับถือผู้อื่น เขาจะได้รับสิ่งเดียวกันนี้เป็นการตอบแทน

✓ เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2531 : 15) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มองตนเองว่ามีคุณค่า มีความสามารถ มีความเคารพในเอกลักษณ์ของตน ความรู้สึกเดียวกันนี้จะแผ่ขยายไปสู่ผู้อื่น จะเห็นคุณค่าในตัวผู้อื่นที่แตกต่างไปจากตน มีความเคารพในสิทธิ และเสรีภาพของผู้อื่น มีความมั่นใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ต้องการแสดงความสามารถของตัวเองโดยไม่คิดลอกเลียนแบบคนอื่น ทำตามคนอื่น หวังพึ่งผู้อื่นหรือสิ่งอื่น มีความคิดอิสระ รู้จักเลือก ตัดสินใจและรับผิดชอบในสิ่งที่ตนกระทำ

คันสนีย์ อินทรพันธ์ (2531 : 150) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การยอมรับในความสามารถ ได้รับการยกย่อง นับถือ และตระหนักถึงคุณค่าของตนเพื่อจะอยู่อย่างสมศักดิ์ศรีในฐานะเป็นคนคนหนึ่ง

สุใจ ตั้งทรงธรรม (2532 : 8) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเองไว้ว่า เป็นการประเมินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึก และทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเองแล้วสื่อออกมาให้เห็นในรูปของคำพูด และการกระทำ

✓ จันทรฉาย พิทักษ์ศิริกุล (2532 : 19) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง จากการประเมินตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความมีคุณค่า และการประสบความสำเร็จ โดยการแสดงออกมาในรูปของทัศนคติที่มีต่อตนเอง มีการยอมรับนับถือ และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

สุจิตรา ผ่อนอารีย์ (2533 : 21) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การประเมินคุณค่าของอัตมโนภาพในเรื่องของความสำเร็จ การยอมรับตนเอง การได้รับการยอมรับจากผู้อื่น มีความสามารถเพียงพอในการทำสิ่งต่าง ๆ มีคุณค่า และสำคัญต่อสังคม

มยุรี สาลีนวงศ์ (2535 : 55) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การตัดสินค่าของตน ความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเองของบุคคลในเรื่องการประสบผลสำเร็จ การประสบความล้มเหลว การพึ่งตนเอง การปฏิเสธตนเอง การยอมรับตนเอง คิดว่าตนเองมีค่าในสังคม ตลอดจนการได้รับการยอมรับจากบิดามารดา ครูอาจารย์ และเพื่อน ๆ

ชัยวัฒน์ วงศ์อาษา (2539 : 7) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่าของตน หรือมีความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งพิจารณาจากการประเมินคุณค่าตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีคุณค่าของตนเอง รวมทั้งการสามารถยอมรับการเห็นคุณค่าที่ผู้อื่นมีต่อตน และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

✓ วัฒนา มัคคสมัน (2539 : 16) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ถึงลักษณะตนเอง ประเมินลักษณะตนเอง ให้คุณค่าตนเองจากผลการประเมินแล้วยอมรับเชื่อมั่น และชื่นชมในคุณค่าของตน ในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความสำเร็จ และคุณค่า และขณะเดียวกันก็ยอมรับข้อจำกัดของตนแล้วแสดงออกในรูปของความรู้สึก ทัศนคติที่มีต่อตนเอง อันมีผลต่อการแสดงพฤติกรรมซึ่งผู้อื่นสามารถสังเกตและรับรู้ได้

นวพร แซ่เลื่อง (2539 : 10) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การยอมรับตนเองในด้านความสามารถของตน ความสำคัญ ความสำเร็จ และความมีคุณค่าของตน มีความต้องการจะทำสิ่งที่พอใจให้สำเร็จ เมื่อความต้องการเหล่านั้นได้รับการตอบสนอง จะเกิดความเชื่อมั่น และรู้สึกพึงพอใจในตนเองมากขึ้น ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองนี้มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลอย่างยิ่ง

✓ รัชมิ โพนเมืองหล้า (2543 : 32) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การประเมินตนเองตามความรู้สึกของตนเองว่า เป็นคนที่มีคุณค่า มีความสามารถ มีความสำคัญ มีการประสบผลสำเร็จในการทำงาน รวมทั้งการยอมรับจากคนในสังคมที่มีต่อตน ตลอดจนการมีเจตคติที่ดีต่อตนเอง มีความคิดเกี่ยวกับตนเองในด้านบวก มีความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง มองตนเองในแง่ดี ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกกับบุคคลอื่นในแง่ดีด้วย

✓ อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543 : 11) กล่าวว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความคิดของบุคคลที่มีต่อตนเองว่า ตนเป็นคนที่มีคุณค่า มีความหมาย และมีสิ่งที่ดีอยู่ภายใน มีความพึงพอใจในตนเอง รักตนเอง รู้ว่าตนสามารถทำสิ่งที่ดีมีประโยชน์ได้ ไม่อิจฉาริษยา ไม่รู้สึกด้อยค่า มองว่าตนเองเก่ง มีความสามารถ ดังนั้นเขาจะมีความเชื่อมั่น กล้าคิดกล้าทำ กล้าเผชิญปัญหา ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค

✓ จากความหมายดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลว่าตนเองมีความสามารถ ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ มีความสำคัญ มีคุณค่า

มีประโยชน์ต่อคนในสังคม ได้รับการยอมรับ มีความเชื่อมั่นในการกระทำของตนเอง รับรู้คุณค่าตามความเป็นจริง มองโลกในแง่ดี

1.1.2 ความสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองนับว่ามีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นพื้นฐานของการมองชีวิตของมนุษย์ ซึ่งจะสามารถทำให้มนุษย์มีการพัฒนา หรือดำรงอยู่อย่างมีคุณค่า (Branden quoted in Walz. 1993 : 16) และส่วนหนึ่งของการประสบความสำเร็จ หรือความล้มเหลวในชีวิตก็ขึ้นอยู่กับความภาคภูมิใจในตนเอง (นุชจรี ฌายีเนตร. 2538 : 23 ; อ้างอิงจาก Weinhold and Judy. 1983) ความรู้สึก ความคิด และพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลแสดงออกในชีวิตประจำวันนั้นขึ้นอยู่กับความภาคภูมิใจในตนเองทั้งสิ้น (เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2533 : 47) บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะสามารถเผชิญกับอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิต สามารถยอมรับสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองรู้สึกผิดหวัง และท้อแท้ใจ ด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง ด้วยความหวังและความกล้าหาญ จึงเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จ มีความสุข สามารถดำเนินชีวิตตามที่ตนปรารถนาได้เป็นอย่างดี (จันทร์ฉาย พิทักษ์กุล. 2532 : 3 ; อ้างอิงจาก Qubein. 1983) นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีพลังในการหลีกเลี่ยงปัญหาารุนแรงในอนาคตได้เป็นอย่างดี (Pope and others. 1988 : 5 ; citing American Psychiatric Association. 1987)

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะมีความสอดคล้องกลมกลืนทั้งหมดของ “ตน” รับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง ตระหนักถึงศักยภาพทั้งหมดของตนเอง มีจิตใจที่เปิดกว้าง และยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง พร้อมทั้งแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม (ภาวินี ธนบดีธรรมจารี. 2540 : 20 ; อ้างอิงจาก Gammon. 1991) บุคคลเหล่านี้จะมีความกระตือรือร้น มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ มีวิจาร์ณญาณ ไม่กลัวการเสี่ยง สร้างสิ่งใหม่ ๆ หรือ สิ่งต่างไปจากเดิม มักจะปรับตัวได้ดี มีประสบการณ์ที่แน่นนอนกว่า และมีความคาดหวังในชีวิตสูง (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 12 ; อ้างอิงจาก Hamacheck. 1978) ซึ่งสอดคล้องกับคูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1981 : 105) ที่ศึกษาพบว่า เยาวชนหนุ่มสาวที่มีลักษณะความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะเป็นผู้ที่กระฉับกระเฉงว่องไว เป็นผู้นำมากกว่าผู้ตาม กล้าแสดงความคิดเห็น มองโลกในแง่ดี มักจะไม่เดือนร้อนใจมากนักถ้าประสบปัญหา

ความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเอง เป็นการชื่นชมหรือให้คุณค่าแก่ตนเอง ซึ่งเป็นส่วนที่บุคคลรับรู้ว่าเป็นตัวเขา เป็นการผสมผสานกันระหว่างลักษณะทางกายภาพ จิตใจ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ความสามารถทางปัญญา รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม (จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล. 2532 : 2 ; อ้างอิงจาก Rogers. 1959 ; Jersild. 1963) นอกจากนี้ความภาคภูมิใจในตนเองยังมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพของบุคคล

มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต และเป็นพลังด้านจิตใจที่ช่วยให้บุคคลสามารถมีชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศตีกานต์ ธนะโสธร. 2529 : 14-15)

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 45) กล่าวว่า ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับความต้องการความรักและการเป็นเจ้าของ ความต้องการระยะนี้ประกอบไปด้วย ความนับถือตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถ มีความภาคภูมิใจในตนเอง หากได้พัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองขึ้นไปอีกก็จะเข้าสู่ขั้นบรรลุนิติภาวะแห่งตน ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์

นิวแมน (Newman. 1986 : 281 , 286) กล่าวว่าบุคคลที่รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีคนรัก ได้รับการยกย่อง หรือประสบความสำเร็จ มักจะประเมินตนเองในด้านดี เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง แต่หากบุคคลใดมีความรู้สึกที่ไม่มีใครสนใจ ไม่ได้ได้รับการยอมรับ ถูกเหยียดหยาม หรือไม่ประสบความสำเร็จ จะทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าตนเองไร้คุณค่า ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้จะทำให้บุคคลนั้นขาดความเชื่อมั่น และไม่ภาคภูมิใจในตนเอง ฉะนั้นความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองที่แตกต่างกันจึงมีผลต่อความรู้สึก หรือ พฤติกรรมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีความสามารถ มีศักยภาพ มีประโยชน์ และมีความสำคัญต่อสังคมในทางตรงกันข้าม หากบุคคลนั้นไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง เขาก็มักจะมีความวิตกกังวล มีปมด้อย อ่อนแอช่วยตนเองไม่ได้ รับรู้ตนเองในทางที่ไม่ดี ท้อแท้ใจ คิดว่าตนเองไม่มีประโยชน์ สิ้นหวัง ประเมินคุณค่าในตนเองต่ำกว่าผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวของบุคคลนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้บุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีแนวโน้มที่จะโทษผู้อื่น มีสภาพจิตใจไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถยอมรับการวิจารณ์จากผู้อื่น และปฏิเสธการวิจารณ์นั้น ทั้งนี้เพราะการวิจารณ์ทำให้เขารู้สึกว่าตนเองด้อยลง และไม่ได้การยอมรับจากบุคคลอื่น ทำให้เข้าขาดความมั่นใจในตนเอง และไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 7 ; อ้างอิงจาก McLandless. 1970)

จะเห็นได้ว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง จะรับรู้คุณค่าของตนตามความเป็นจริง ตระหนักถึงศักยภาพที่แท้จริงของตน มีความสามารถในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ มีจิตใจที่เปิดกว้าง และยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ส่วนบุคคลที่ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเองจะขาดความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในแง่ลบ มีความเครียด และวิตกกังวลสูง ไม่มีความพยายามทำงานที่อยากลำบาก มักเป็นผู้ตามมากกว่าการเสนอความคิดเห็น มีแนวโน้มโทษผู้อื่น และไม่สามารถยอมรับการวิจารณ์จากบุคคลอื่นได้ ดังนั้นความภาคภูมิใจในตนเองจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และประสบผลสำเร็จตามที่บุคคลปรารถนาด้วยดี

1.1.3 องค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984 : 1-2) กล่าวว่าความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นการประเมินการยอมรับตนเอง เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีการยอมรับหรือไม่ยอมรับในข้อบ่งชี้ของความเชื่อมั่น แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ด้านความสามารถ
2. ด้านความสำเร็จ
3. ด้านความสำคัญ
4. ด้านคุณค่า

เมคเคย์และกอร์ (เพียร์วีย์ ผลภาค. 2539 : 22 ; อ้างอิงจาก Taylor. 1982 : 120 ; citing Makay and Gow. 1975) ได้แบ่งองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การยอมรับนับถือตนเอง เป็นความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้รับจากการมีความเชื่อมั่นในตนเอง และทำให้เชื่อว่าตนเองมีความสามารถ เพราะฉะนั้นชีวิตจึงเป็นสิ่งที่มีความหมาย
2. ความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นผลจากการประเมินของแต่ละบุคคลที่สามารถเผชิญและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

เกตส์ (Barry. 1989 : 99 – 100 ; citing Gates. 1978) ได้แบ่งความรู้สึกความภาคภูมิใจในตนเองออกเป็น 4 องค์ประกอบคือ

1. ความรู้สึกต่อร่างกายตนเอง (The Body Self) หมายถึง บุคคลคิดและรู้สึกต่อรูปร่าง และหน้าที่ของร่างกาย ตลอดจนความสามารถของหน้าที่พื้นฐานของร่างกาย
2. ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับบุคคลอื่น (The Interpersonal Self) เป็นส่วนหนึ่งของความภาคภูมิใจในตนเองที่บุคคลคิดและรู้สึกเกี่ยวกับวิธีที่เขามีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นคนที่สนิทสนมคุ้นเคยหรือบุคคลที่พบกันโดยบังเอิญ
3. ความรู้สึกของตนเอง (The Achieving Self) หมายถึงสิ่งที่บุคคลคิดและรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของเขาที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตครอบครัว การทำงาน และสิ่งแวดล้อมในสถาบันการศึกษา
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (The Identification Self) เป็นความรู้สึกทางนามธรรม และพฤติกรรมแสดงความสนใจทางศีลธรรมและจิตวิญญาณ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเองประกอบด้วย การยอมรับนับถือตนเอง โดยการประเมินค่าตนเองของแต่ละบุคคลว่าตนมีความสามารถ มีความสำคัญ มีอำนาจ และมีคุณธรรม ทำให้สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

1.1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 118 – 119) กล่าวว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเองมี 2 ประเภทได้แก่ ปัจจัยภายใน อันเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองในด้านต่าง ๆ และปัจจัยภายนอก ซึ่งเกี่ยวกับการได้รับความรู้สึกมีคุณค่าจากผู้อื่น

1. ปัจจัยภายใน ได้แก่

1.1 ลักษณะทางกายภาพ (Physical Attributes)

ลักษณะทางกายภาพ เช่น ความมีเสน่ห์ด้านรูปร่าง ความแข็งแรงของร่างกาย ความคล่องแคล่วในการเคลื่อนไหว บุคลิกภาพหรือคุณสมบัติอื่น ๆ ที่ปรากฏให้เห็น ซึ่งลักษณะทางกายภาพต่าง ๆ นี้จะมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเอง บุคคลใดที่มีลักษณะทางกายภาพที่ดี จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีลักษณะทางกายภาพด้อยกว่า และผลของความมีเสน่ห์ด้านรูปร่างนั้นเริ่มมีมาตั้งแต่วัยเด็ก จากกระบวนการสังคมประกิต และต่อเนื่องมาจนถึงวัยผู้ใหญ่ ลักษณะทางกายภาพ จะส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองเพียงใดนั้นอาจขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมนั้น ๆ อีกด้วย (Coopersmith. 1981 : 120 – 123)

1.2 ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพและผลงาน (General Ability , Capacity and Performance)

องค์ประกอบทั้ง 3 มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน และมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง โดยจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความถี่ของการประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในสิ่งที่กระทำ จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม การประสบความสำเร็จจะเป็นการเสริมแรงแก่ตนเอง และทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง (สุจิตรา เผื่อนอารีย์. 2533 : 21 ; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) การประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการเรียนจะมีสติปัญญาเข้ามาเป็นตัวสนับสนุน และส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ทั้งนี้เพราะสถาบันการศึกษาเป็นสถานที่สำคัญสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยเรียน และการเรียนเป็นกิจกรรมที่ชีวิตการประสบความสำเร็จในช่วงชีวิตขณะนั้น สติปัญญาจึงมีผลต่อสมรรถภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อันจะนำไปสู่ความสำเร็จ และส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง กล่าวคือ เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง แต่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำแต่มีได้ด้อยทางสติปัญญา และยังมี ความภาคภูมิใจในตนเองสูง ซึ่งอาจจะสูงกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย อาจเป็นเพราะเด็กคนนั้นมีความสามารถทางด้านอื่นทดแทน เช่นการมีทักษะบางอย่างซึ่งทำให้เด็กมุ่งสนใจในด้านนั้นมากกว่าวิชาการ (Coopersmith. 1981 : 123 – 125)

บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวมาก่อน มักจะมีความแตกต่างกัน ในด้านการเสี่ยง การตั้งเป้าหมาย บุคคลที่เคยประสบความสำเร็จ จะมีความกล้าเสี่ยง กล้าทำงานที่ท้าทายความสามารถ โดยงานนั้นเป็นงานที่ไม่ง่ายไม่ยากเกินไป กล้าตั้งระดับความปรารถนาที่เป็นจริง มองตนเองในด้านดีมากกว่าบุคคลที่ประสบความล้มเหลว

(Hamachek. 1978 : 220 – 221) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คูเปอร์สมิธยังพบว่าบุคคลที่ประสบความสำเร็จอยู่เสมอจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าบุคคลที่ไม่ค่อยประสบความสำเร็จ (Coopersmith. 1981 : 87 – 94)

1.3 ภาวะทางอารมณ์ หรือความรู้สึก (Affective States)

เป็นภาพสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกภาคภูมิใจ ความเป็นสุข ความวิตกกังวล หรือภาวะอื่นที่อยู่ในตัวบุคคลทั้งที่แสดงออกและไม่แสดงออก ส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการประเมินสิ่งที่ตนประสบ และจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นแล้วส่งผลต่อการประเมินตนเองในเวลาต่อมา โดยที่บุคคลอาจประเมินตนเองในด้านบวก ซึ่งเป็นการมองตนเองว่า เป็นบุคคลที่มีความสามารถ ประสบความสำเร็จ เกิดความรู้สึกชื่นชมตนเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความสุข อันเป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น แต่หากบุคคลประเมินตนเองในด้านลบ จะมองว่าตนเองไม่มีความสามารถ ไร้สมรรถภาพ มีปมด้อย มีความวิตกกังวล และไม่สามารถประสบความสำเร็จในอนาคตซึ่งส่งผลให้ความภาคภูมิใจในตนเองลดต่ำลง (Coopersmith. 1981 : 130 – 134)

1.4 ค่านิยมส่วนบุคคล (Self – Values)

ความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลจะผันแปรตามค่านิยม และการให้คุณค่า ตลอดทั้งความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเข้าให้ความสำคัญแตกต่างกัน เช่น คนที่ให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากประสบความสำเร็จจะเกิดความอาย และความภาคภูมิใจในตนเองจะต่ำลง ถ้าบุคคลนั้นประสบความสำเร็จในการเรียนก็จะมีภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมของตนเอง จะทำให้บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มมากขึ้น (สุพรรณิ จันทรวิเศษ. 2539 : 16 ; อ้างอิงจาก Branshaw. 1981) นอกจากนี้บุคคลบางคนมีแนวโน้มที่จะใช้เกณฑ์ค่านิยมทางสังคมเป็นตัวตัดสินคุณค่าของตนด้วย

1.5 ระดับความมุ่งหวังหรือความปรารถนาของบุคคล (Aspiration)

ระดับความมุ่งหวังของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน การพิจารณาตัดสินความภาคภูมิใจในตนเองเกิดจากการเปรียบเทียบผลงานและความสามารถของตนเองกับเกณฑ์ความสำเร็จที่ตนเองได้ตั้งไว้ ถ้าผลงานและความสามารถเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตนตั้งไว้ หรือดีกว่า จะทำให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น ในทางตรงกันข้ามถ้าผลงานและความสามารถไม่เป็นไปตามเกณฑ์หรือต่ำกว่าเกณฑ์ บุคคลจะคิดว่าตนเองไร้ค่า ทำให้ไม่มีความภาคภูมิใจในตนเอง (Coopersmith. 1981 : 142 – 148)

1.6 ปัญหาต่าง ๆ และโรคภัยไข้เจ็บ (Problems and pathology)

ปัญหาต่าง ๆ และโรคภัยไข้เจ็บ ได้แก่ ปัญหาสุขภาพจิตทั่วไป อาการทางกายที่มีสาเหตุมาจากทางจิตใจ (Psychosomatic symptoms) กล่าวคือ ถ้าบุคคลใดมีปัญหาดังกล่าวย่อมจะ

มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ และจะแสดงออกมาในรูปความวิตกกังวล มีความทุกข์ ส่วนบุคคลที่มีปัญหาดังกล่าวน้อย จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูง (Coopersmith. 1981 : 134 – 138)

2. ปัจจัยภายนอก ได้แก่

2.1 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวระหว่างพ่อแม่ลูกเป็นสิ่งที่มีความหมายมาก ดังนั้นประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากความสัมพันธ์ภายในครอบครัวจึงเป็นรากฐานสำคัญในชีวิตเด็กที่ได้รับความรัก ความอบอุ่น การสนับสนุน การให้กำลังใจ ให้สิทธิเสรีภาพในการกระทำของเด็ก ระเบียบกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่ใช้ปกครองลูก และการจัดการดูแลให้เด็กมีอิสระในขอบเขตที่กำหนด สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นคง และปลอดภัยในชีวิต เชื่อมมั่นในตนเอง และมีความภาคภูมิใจในตนเอง (Hamachek. 1978 : 222 ; citing Coopersmith. 1981)

เทสเซอร์ (Tesser. 1980 : 77 - 91) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจในตนเองที่เกี่ยวกับบุคคลในครอบครัว สรุปได้ว่า ถ้าครอบครัวมีความใกล้ชิดกัน ปฏิบัติต่อกันมีความสัมพันธ์กันในทางที่ดีแล้ว จะทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าตนเองนั้นมีคุณค่า มีความสามารถเป็นที่ยอมรับของบิดามารดา และบุคคลทั่วไป จะมองเห็นคุณค่าความดีของบุคคลอื่น เป็นการรู้จักตนเอง และบุคคลอื่นด้วย

แอทวอเตอร์ (มยุรี สาลิวศ์. 2535 : 60 ; อ้างอิงจาก Atwater. 1974) กล่าวว่า ทำที่การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่จะมีความสำคัญต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปริมาณการเอาใจใส่ของพ่อแม่ และการได้รับการยอมรับในขณะที่เด็กเติบโตขึ้น เพราะเหตุว่าความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กนั้น เป็นผลมาจากความรักที่ได้จากลักษณะท่าทีของบุคคลที่เด็กเติบโตขึ้นมา และการที่บุคคลเหล่านั้นเลี้ยงดูให้เขามีชีวิตอยู่อย่างไร มากกว่าปริมาณสถานภาพทางสังคม และปริมาณวัตถุที่เขาได้รับ

ครอบครัวที่บิดามารดามีความภาคภูมิใจในตนเองสูง มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความยืดหยุ่น มีความมั่นใจในตนเอง มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุตร โดยการแสดงการยอมรับในตัวเด็ก เน้นการใช้เหตุผล ให้ความรักความเอาใจใส่ กำหนดมาตรฐานและขอบเขตของการกระทำไว้กว้าง ๆ ไม่ใช่อำนาจขู่บังคับ ตลอดจนให้ความสนใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมเด็ก เช่น เพื่อน กิจกรรมที่เด็กกระทำ สิ่งเหล่านี้จะทำให้เด็กมีแนวโน้มที่จะเป็นคนยืดหยุ่น มีอารมณ์มั่นคง ไม่โลเล และมีความภาคภูมิใจในตนเอง (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 19 อ้างอิงจาก Rubin and McNeil. 1987 : 317)

ส่วนบิดามารดาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่บุตร ไม่มีกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ไม่มีการพูดคุยปรึกษาหารือ ไม่ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจ ไม่มีความสม่ำเสมอในการอบรมเลี้ยงดู ใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรง และครอบงำความคิดของเด็ก มีผลทำให้เด็กเกิดความสับสน และมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

(Kalellis. 1982 : 309) นอกจากนี้ เด็กยังขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่ต่อสู้อุปสรรค ท้อถอย ยอมแพ้ได้ง่าย มีทัศนคติต่อตนเองทางด้านลบ มองตนเองไม่น่าชื่นชม (Rosenberg. 1965 : 158) และมักแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้อำนาจข่มขู่ ไม่ยอมรับความจริงในชีวิต และมักประสบปัญหาสุขภาพจิต (Nesl. 1987 : 689)

2.2 โรงเรียนและการศึกษา

โรงเรียนเป็นสถานที่พัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองต่อจากบ้าน โรงเรียนมีหน้าที่ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกมั่นใจในทักษะ ความสามารถและความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง เมื่ออยู่ในชั้นเรียน เช่น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างอิสระ ซึ่งไม่ขัดต่อกฎระเบียบที่โรงเรียนได้กำหนดไว้ การฝึกนักเรียนให้แก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ จะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเองเป็นการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง (Coopersmith. 1981 : 9 - 10)

ในการจัดกิจกรรมแก่นักเรียนนั้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของนักเรียนเพื่อให้นักเรียนประสบความสำเร็จ และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่อบอุ่น และเป็นกันเอง การเสริมแรงแก่นักเรียนเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม ตลอดทั้งบุคลิกภาพของครู เช่น ลักษณะทางกายภาพ อารมณ์ ความสนใจเด็ก ความเชื่อและทัศนคติของครูมีต่อนักเรียน ล้วนจะมีผลต่อความภาคภูมิใจในตัวนักเรียน (Sarkon. 1986 : 1 - 5) นอกจากนี้ เบิร์นไซด์ (Burnside. 1979 : 134) ได้ศึกษาพบว่า การเอาใจใส่ของครู การจัดกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตร และงานที่โรงเรียนมอบหมาย มีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนด้วย

2.3 สถานภาพทางสังคม

สถานภาพทางสังคมเป็นตัวบ่งชี้ระดับชั้นทางสังคมของบุคคลเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงาน บทบาททางสังคม วงศ์ตระกูลฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นต้น โดยทั่วไปสถานภาพทางสังคมมักเน้นที่ฐานะทางเศรษฐกิจของบุคคลซึ่งพิจารณาจากอาชีพรายได้ และถิ่นที่อยู่อาศัย บุคคลที่มาจากสถานภาพทางสังคมในระดับสูงจะได้รับการปฏิบัติที่ทำให้เกิดความรู้สึกว่า ตนเองมีคุณค่ามากกว่าบุคคลอื่น จึงทำให้บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจในตนเองมากกว่าบุคคลที่มาจากสถานภาพทางสังคมในระดับปานกลาง และระดับต่ำ

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1988 : 112 - 115) ได้ศึกษาพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจระดับสูง มีแนวโน้มที่จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางหรือต่ำ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเด็กที่มาจากสังคมที่มีระดับแตกต่างกันมีอัตมโนทัศน์ และมีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน (Gurney. 1980 : 48 - 50) ทั้งนี้เนื่องจากการรับรู้ตนเองของบุคคลไวต่อสิ่งแวดล้อมทางสังคมที่อยู่ใกล้ชิด ดังนั้น เด็กที่มาจากสังคมระดับต่ำจะเปรียบเทียบกับเด็กระดับเดียวกัน หรือ

เด็กในระดับที่ต่ำกว่า จึงทำให้ผู้อยู่ในสังคมระดับต่ำสามารถมีความภาคภูมิใจในตนเองได้เท่า ๆ กับผู้อยู่ในสังคมระดับกลางและระดับสูง (Albrencht. 1987 : 167)

2.4 สังคม และกลุ่มเพื่อน

ความภาคภูมิใจในตนเองเกิดจากการรับรู้ในการเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตนเองด้านทักษะ ความสามารถ ความถนัด ทั้งนี้เกิดจากการที่บุคคลเป็นสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งต้องเป็นกลุ่มที่คงที่เพราะถ้าเปลี่ยนกลุ่มไปเรื่อย ๆ เด็กอาจมองตนเองในด้านลบเรื่องความสามารถที่จะเป็นเพื่อนที่ดีกับคนอื่น ดังนั้น ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจะช่วยพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคล ผู้ที่ไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ไม่เป็นที่ประทับใจหรือไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จะไม่ชอบสูงส่งกับใคร ไม่แสดงความคิดเห็น ความรู้สึกส่วนตัวกับเพื่อน เกิดความรู้สึกว่าไม่มีใครชอบ หรือไม่นับถือตนเองเลย ส่วนผู้ที่เปรียบเทียบตนเองกับคนอื่น ๆ แล้วมีความสำเร็จต่ำมีแนวโน้มว่าจะมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำเช่นกัน (Rosenberg. 1955 : 158)

สรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลมีทั้งปัจจัยภายในและภายนอก ซึ่งปัจจัยภายในได้แก่ ลักษณะเฉพาะของบุคคลในด้านต่าง ๆ ส่วนปัจจัยภายนอกได้แก่ การได้รับความรู้สึกมีคุณค่าจากบุคคลอื่น ทั้งสองปัจจัยมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองที่แสดงให้เห็นว่าความภาคภูมิใจในตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงได้

1.1.5 ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง

ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 345) กล่าวว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะรับรู้ค่าของตนตามความเป็นจริง ตระหนักถึงศักยภาพทั้งหมดของตนเอง มีจิตใจที่เปิดกว้าง และยอมรับสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง พร้อมทั้งสามารถแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม บุคคลเหล่านี้ จะมีความกระตือรือร้นเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มักเป็นผู้นำในการอภิปราย และมีความเป็นตัวของตัวเองในการแสดงความคิดเห็น ไม่หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า ตลอดทั้งเป็นผู้ที่มีความพึงพอใจ เคารพและประทับใจในตนเอง บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะตระหนักถึงความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง และต่อผู้อื่น รวมทั้งสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อมได้

แบสส์ (Bass. 1960 : 129) ได้ศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง พบว่า เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง มองตนเองในด้านบวก มีความรู้สึกมั่นคง และปลอดภัย ไม่หวั่นไหวต่อการวิจารณ์ หรือการตำหนิจากบุคคลอื่นได้ง่าย มีลักษณะของการยอมรับตนเอง ยอมรับความคิดเห็นของบุคคลอื่น ใส่ใจและสามารถรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่นได้อย่างละเอียดอ่อน สามารถแสดงความคิดเห็น และความต้องการของตนเองได้อย่าง

ตรงไปตรงมาตามความเป็นจริง ใช้กลไกป้องกันตนเองน้อย มักเป็นผู้ริเริ่มสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นก่อน มีความยืดหยุ่น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ มีความกระตือรือร้น กล้าทำงานที่ท้าทายความสามารถ พอใจที่ได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ มีความวิตกกังวลน้อย ซึ่งโดยภาพรวมแล้ว บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความสุข และใช้ชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แบรดเดน (นุชจรี ฉายิเนตร. 2538 : 33 ; อ้างอิงจาก Branden. 1983) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง ดังนี้

1. มีใบหน้า ท่าทาง วิธีการพูด และการเคลื่อนไหวแผ่วไว้ด้วยความแจ่มใส ร่าเริง มีชีวิตชีวา มีความปิติยินดีปรากฏอยู่ในตัว
2. สามารถพูดถึงความสำเร็จ หรือข้อบกพร่องของตนได้อย่างตรงไปตรงมา และด้วยน้ำเสียงจริง
3. สามารถเป็นผู้ให้ และผู้รับคำสรรเสริญ การแสดงออกซึ่งความรัก ความซาบซึ้งต่าง ๆ
4. สามารถเปิดใจรับคำตำหนิและไม่ทุกข์ร้อน เมื่อมีผู้กล่าวถึงความผิดพลาดของตน
5. คำพูด และการเคลื่อนไหวมีลักษณะไม่เป็นกังวลเป็นไปตามธรรมชาติ
6. ความกลมกลืนกันเป็นอย่างดีระหว่างคำพูด การกระทำ การแสดงออก และการเคลื่อนไหว
7. มีทัศนคติที่เปิดเผย อยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับแนวคิดและประสบการณ์ใหม่ และโอกาสใหม่ ๆ ของชีวิต
8. สามารถที่จะเห็น และสนุกสนานกับมุขตลกของชีวิตทั้งของตนเอง และผู้อื่น
9. มีทัศนคติที่ยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อสถานการณ์ และสิ่งท้าทาย
10. มีพฤติกรรมการแสดงออกในทางที่เหมาะสม
11. สามารถเป็นตัวของตัวเอง แม้มักอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่มีความเครียด

ลักษณะของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 132 - 134) กล่าวว่า บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง จะมองตนเองว่าเป็นคนไม่ดี รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ไม่มีความสามารถ มีข้อบกพร่อง ทำอะไรก็ล้มเหลว มีความวิตกกังวลสูง มีความเครียด รู้สึกไม่เป็นสุข ไม่มีความพยายามในการทำงานที่ยากลำบาก เมื่อพบอุปสรรคก็ละทิ้ง หลีกเลี่ยงการแก้ไขปัญหา ไม่มีความยืดหยุ่น จะยึดติดอยู่กับสิ่งที่รู้จัก หรือเคยชินเพื่อความรู้สึกปลอดภัย หลีกเลี่ยงการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่น บุคคลที่มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองต่ำจึงมีความอายสูง ไม่กล้าปฏิเสธในสิ่งที่ตนไม่ต้องการ กลัวการตัดสินใจของคนอื่นที่มีต่อตนเอง รู้สึกว่าตนเองด้อย กลัวการเข้าสังคม เพราะรู้สึกว่าตนเองจืดจางแล้วจะทำให้คนอื่นเดือนร้อน มักนำ

ความคิดของบุคคลอื่นมาใส่ใจ มักคิดว่ากลุ่มเพื่อนไม่ให้การยอมรับ ไม่ให้ความสนใจ และรู้สึกเสียใจบ่อย ๆ

ลักษณะอีกประการหนึ่งของบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ ซึ่งเป็นภาวะวิกฤติของความภาคภูมิใจในตนเอง (Crisis of Self – Esteem) คือความภาคภูมิใจในตนเองเทียม (Pseudo Self – Esteem) ซึ่งหมายถึง การที่บุคคลป้องกันตนเองให้ยังคงมีความรู้สึกเห็นคุณค่าตนเองอย่างไม่สมเหตุผล เพื่อลดความวิตกกังวล หลอกหลวงตนให้มีความรู้สึกมั่นคง เพื่อระับความต้องการความภาคภูมิใจในตนเองที่แท้จริง เป็นการหลบเลี่ยงการขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งเป็นต้นเหตุที่แท้จริงของความไม่สมดุลทางจิตใจ ผู้ที่มีความภาคภูมิใจในตนเองเทียมจะมีลักษณะที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก จะหลบเลี่ยง ถดถอย หาเหตุผลเข้าข้างตนเอง เพื่อปฏิเสธความคิดความรู้สึกซึ่งมีผลต่อคุณค่าในตนเอง ประการที่สองจะแสวงหาสิ่งที่สร้างความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองจากสิ่งอื่น ๆ ทดแทน (ดาร์รงค์ดี วิเชียรดิกล. 2545 : 11 ; อ้างอิงจาก branden. 1981)

บุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะมีความรู้สึกวิตกกังวลมากกว่าปกติ เก็บกดอารมณ์ ความรู้สึก โดยไม่แสดงความต้องการที่แท้จริงของตนออกมาและไม่แน่ใจเกี่ยวกับตัวเขา ไม่เชื่อในอำนาจของตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง ขึ้นอยู่กับความคิดเห็นของบุคคลอื่นรอบตัวเขา มีความลำบากใจที่จะยอมรับหรือให้การสนับสนุนส่งเสริมผู้อื่น ไม่ค่อยเชื่อมั่นในการแสดงความคิดเห็น หรือการตัดสินใจ (นุชจรี ฌายีเนตร. 2538 : 33 ; อ้างอิงจาก Gergen. 1971)

จะเห็นได้ว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง รับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง แสดงพฤติกรรมออกมาได้อย่างเหมาะสม กล้าคิด กล้าแสดงออก มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี มีความกระตือรือร้น สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลรอบข้างได้ ยอมรับความล้มเหลวของตนเองได้ จึงไม่วิตกกังวล มีความยืดหยุ่นในการดำรงชีวิต ส่วนบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะมีลักษณะตรงกันข้ามคือ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง วิตกกังวล เก็บตัว แสวงหาการยอมรับจากผู้อื่น มักไม่ค่อยยอมรับความล้มเหลวของตน

1.1.6 พัฒนาการของความภาคภูมิใจในตนเอง

ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นกระบวนการของการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Coopersmith. 1981 : 9 ; citing Norris. 1992) จะเปลี่ยนแปลงไปตามวัย วุฒิภาวะ สิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิต และกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจาก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม และสังคมรอบ ๆ ตัว โดยมีจุดเริ่มต้นจากภายในครอบครัว (ดาร์รงค์ดี วิเชียรดิกล 2545 : 12 ; Brundage. 1994 : 27) ความภาคภูมิใจในตนเองพัฒนามาจากความรัก การยอมรับเด็กอย่างแท้จริงของพ่อแม่ สิ่งนี้เป็นรากฐานหลักของความภาคภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะ

เสริมสร้างความรู้สึกที่มั่นคงของการรักตนเอง และความคาดหวังให้ผู้อื่นรักตน ต่อมาความภาคภูมิใจของเด็กจะขยายจากความเอาใจใส่ของพ่อแม่ออกมาสู่บุคคลอื่นในครอบครัว และขยายกว้างออกมาสู่เพื่อน ช่วงนี้ความภาคภูมิใจในตนเองจะขึ้นอยู่กับ การได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมาย โดยแรกสุดเด็กจะปฏิบัติตนเพื่อให้พ่อแม่พอใจ และต่อมาเป้าหมายจะค่อย ๆ ขยายมาอยู่บนพื้นฐานของมาตรฐานกลุ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ (สกลิต ภัทระ. 2535 : 19 – 21 ; อ้างอิงจาก Buss. 1973) ช่วงวัยเด็กตอนกลาง จึงเป็นวัยที่รากฐานความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กพัฒนาขึ้นไปสู่สังคมภายนอกครอบครัว เด็กจะมีความต้องการความภาคภูมิใจในตนเองโดยวิธีทางที่เด็กเรียนรู้ตนเอง จะวัดได้จากสิ่งที่เพื่อนคิดต่อ ตัวเรา เด็กจะเริ่มพัฒนาสติปัญญาทักษะทางสังคม และความมั่นใจในตนเองให้สูงขึ้น ถ้าจุดดีเหล่านี้ได้รับการเสริมแรงจากกลุ่มที่เขานิยมชมชอบ ความภาคภูมิใจในตนเองก็จะพัฒนาขึ้น (จารุวดี บุญยารมย์. 2541 : 12 ; อ้างอิงจาก Craig. 1976)

ในช่วงวัยรุ่น ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งที่จะทำให้เขาปรับตัวได้ดี มีความสุขตามช่วงวัยของเขาได้ โดยการได้รับประสบการณ์ที่จะสร้างผลสำเร็จในสิ่งที่ทำ จะเน้นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำในสิ่งที่เหมาะสมกับระดับความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ของเด็ก ให้การช่วยเหลือ ไม่ตั้งระดับความคาดหวังต่อเด็กจนเกินกำลังความสามารถ เพื่อให้เด็กประสบผลสำเร็จในสิ่งที่ทำ จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองได้ (ดำรงศักดิ์ วิเชียรติลก. 2545 : 12 ; อ้างอิงจาก วชิร ทรัพย์มี. 2518)

เมื่อพิจารณาตามวัยแล้ว ระดับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลจะพัฒนาเพิ่มขึ้นได้เรื่อย ๆ จนกระทั่งถึงวัยกลางคนจึงมีความคงที่หรือเสื่อมถอยลง (จารุวดี บุญยารมย์. 2541 : 12 ; อ้างอิงจาก Burnside and others. 1979)

สรุปได้ว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความต่อเนื่องมาจากประสบการณ์ตั้งแต่วัยเด็ก เมื่อเด็กเติบโตขึ้น ประสบการณ์ที่เด็กได้รับ และการตีความหมายจากประสบการณ์ที่ได้รับ จะส่งผลต่อความรู้สึกของตนเอง เป็นที่จะสร้าง หรือ ลดความภาคภูมิใจในตนเองได้ เมื่อพิจารณาตามวัยแล้ว ความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลจะพัฒนาเพิ่มขึ้นได้เรื่อยๆ จนถึงวัยกลางคนจึงจะมีความคงที่ หรือเสื่อมถอยลง

1.1.7 การเสริมสร้างและการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง

แบรดชอร์ (Bradshaw. 1981 : 5-11) กล่าวเอาไว้ว่า การที่จะพัฒนาบุคคลให้มีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มสูงขึ้นนั้น จะต้องหาวิธีการที่ทำให้บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์อย่างน้อยด้านใดด้านหนึ่ง ดังต่อไปนี้

1. การประสบความสำเร็จในด้านต่าง ๆ ตามที่คาดหวัง ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการเรียน การทำงาน หรือแม้กระทั่งความสำเร็จในการดำเนินชีวิต

2. ความรู้สึกถึงการยอมรับ การเอาใจใส่ และการเห็นคุณค่าจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะจากบุคคลที่มีความสำคัญและมีความหมายสำหรับตนเอง

3. ประสบการณ์ที่จะสามารถทำให้บุคคลนั้นมีความมั่นใจเพิ่มขึ้น หรือมีอิทธิพลเหนือสถานการณ์ และบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิตของตน เช่น การได้รับตำแหน่ง หรือได้รับเกียรติในสังคม

4. การได้รับโอกาสที่จะแสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกับค่านิยมส่วนตัวของบุคคลนั้น โดยสามารถกระทำการต่าง ๆ ได้อย่างอิสระตามความคิด ความเชื่อ และความปรารถนาของตน

ส่วนคูเปอร์สมิท (ภาวิณี นาวาพาณิช. 2537 : 54 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1981 : 37-38) กล่าวว่าองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลไว้เช่นกัน ซึ่งพบว่ามีความสอดคล้องกับแนวความคิดของเบรตชอร์ คือ

1. การได้รับการยอมรับนับถือ ความสนใจและความเอาใจใส่จากบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิต

2. การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งจะมีผลต่อสถานภาพ ตำแหน่งและชื่อเสียงของบุคคล โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่จะแสดงให้เห็นว่าตนประสบความสำเร็จ ดังนี้

2.1 การมีความสามารถในการควบคุมหรือมีอิทธิพลเหนือคนอื่น เป็นการแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นรู้ถึงความสามารถของตน

2.2 การได้รับการยอมรับ ความสนใจและความรักจากบุคคลอื่น เป็นการแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นรู้ถึงคุณค่าของตนเอง

2.3 การเป็นบุคคลที่มีศีลธรรมจรรยาตามมาตรฐานของสังคม เป็นการแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นรู้ถึงคุณงามความดี และความน่าเชื่อถือต่อศรัทธาของตน

2.4 การประสบความสำเร็จสมความมุ่งมั่นเป็นการแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นรู้ถึงการมีความสามารถของตน

3. การได้กระทำการที่สอดคล้องกับค่านิยมและความปรารถนา

4. การไม่ใส่ใจต่อสิ่งที่ทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองลดลง เช่น ข้อวิพากษ์วิจารณ์ที่ไม่เป็นประโยชน์

สรุปได้ว่า ประสบการณ์ด้านต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับทั้งในอดีตและปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นประสบการณ์ด้านการดำเนินชีวิต ด้านครอบครัว ด้านการเรียน หรือด้านการทำงาน อาจมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับ

1.1.8 ความภาคภูมิใจตามแนวคิดของคูเปอร์สมิธ

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 2-4) กล่าวถึงคุณลักษณะพื้นฐานของความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งบุคคลใช้เป็นสิ่งที่ตัดสินว่าตนประสบความสำเร็จ มีอยู่ 4 ประการคือ

1 ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถ (Feel of Competence) เป็นวิธีการที่จะพิจารณาถึงความสำคัญ โดยการกระทำให้สำเร็จตามเป้าหมาย สามารถเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วยความมั่นใจ ปรับตัวได้ดี ใช้กลไกป้องกันตนเองน้อย และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ด้านความรู้สึกของการมีความสำคัญ (Feel of Significance) เป็นวิถีทางที่บุคคลรู้สึกเกี่ยวกับการถูกยอมรับ การมีคุณค่าอย่างเหมาะสม ตนเองยังเป็นที่รักของบุคคลอื่น มีประโยชน์ และเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว และสังคม

3. ด้านความรู้สึกของการมีอำนาจ (Feel of Power) เป็นอิทธิพลที่บุคคลมีต่อชีวิตตนเอง และต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบตัว มีความเชื่อมั่นในอำนาจการกระทำของตนเองที่จะก่อให้เกิดผลตามที่ต้องการ และมีความสามารถเพียงพอในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเอง

4. ด้านความรู้สึกของการมีคุณธรรม (Feel of Virtue) เป็นการปฏิบัติตัวสอดคล้องกับศีลธรรม จริยธรรม ค่านิยม และวัฒนธรรมประเพณี สามารถรับรู้คุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง มองโลกในแง่ดี พอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ มีการแสดงออกของความคิดที่ดี และถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (Coopersmith. 1981 : 118-119)

1. ปัจจัยภายใน หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่มีผลทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองของแต่ละบุคคลแตกต่างกัน ได้แก่ ความสามารถทั่วไป สมรรถภาพทางอารมณ์ ค่านิยมส่วนบุคคล ระดับความมุ่งมั่น รวมถึงลักษณะทางกายภาพของบุคคล

2. ปัจจัยภายนอก หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย ซึ่งส่งผลให้บุคคลเกิดความภาคภูมิใจในตนเองที่แตกต่างกัน ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียน และการศึกษา สถานภาพทางสังคม รวมถึงกลุ่มเพื่อน

คูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1984 : 1-2) กล่าวถึงความภาคภูมิใจในตนเองว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความพึงพอใจของบุคคลในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ความภาคภูมิใจในตนเองเป็นทัศนคติและความเชื่อที่บุคคลมีต่อตนเองในการกระทำในสิ่งที่คาดหวังเพื่อให้ประสบความสำเร็จ

ความภาคภูมิใจในตนเอง หมายถึง การประเมินการยอมรับตนเองเพื่อแสดงให้เห็นว่าการยอมรับหรือไม่ยอมรับในขอบข่ายของความเชื่อมั่นต่อความสามารถ ความสำเร็จ ความสำคัญ และคุณค่าของตนเอง ซึ่งความภาคภูมิใจในตนเองเป็นสิ่งที่บุคคลตัดสินด้วยตนเอง

ว่าตนเองมีคุณค่ามากน้อยแค่ไหน สิ่งเหล่านี้จะแสดงออกมาทางด้านทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง (Coopersmith. 1984:5)

จากความหมายของความภาคภูมิใจในตนเองดังกล่าวข้างต้น คูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1984:5) กล่าวถึงลักษณะสำคัญของความภาคภูมิใจในตนเองไว้ 3 ประการคือ

1. ความภาคภูมิใจในตนเองเน้นที่การประเมินค่าตนเองของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมีความแตกต่าง และการคงอยู่ในสิ่งที่ตนเองประเมินนั้นก็แตกต่างกันไปด้วย
2. ความภาคภูมิใจในตนเองมีตามขอบเขตของประสบการณ์ มีความสอดคล้องกับเพศ อายุ และบทบาทของบุคคลนั้น
3. ความภาคภูมิใจในตนเองเน้นที่กระบวนการตัดสินใจของแต่ละบุคคลในการตรวจสอบ การปฏิบัติงาน ความสามารถที่สอดคล้องกับมาตรฐานของแต่ละบุคคล ค่านิยมและคุณค่าของตนเอง

คูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1984 : 5-6) ได้สร้างแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง (Self-Esteem Inventory) โดยใช้แบบของการรายงานตนเอง รวม 3 ฉบับคือ

1. แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับนักเรียน (The School Form) เป็นแบบวัดที่ใช้กับนักเรียนอายุ 8-15 ปี ประกอบด้วยข้อคำถาม 58 ข้อ เป็นคำถามเกี่ยวกับตัวนักเรียนจำนวน 50 ข้อ มีรายละเอียดรายด้านรวม 4 ด้าน คือ เกี่ยวกับตนเอง (General Self) เกี่ยวกับสังคมและกลุ่มเพื่อน (Social Self-Peer) เกี่ยวกับครอบครัวและผู้ปกครอง (Home – Parent) เกี่ยวกับการเรียน (School – Academic) และมีคำถามลวง (The Lie Scale) จำนวน 8 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามปกป้องตัวเอง

2. แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับนักเรียนแบบสั้น (The School Short Form) เป็นแบบวัดที่ใช้กับนักเรียนอายุ 8-15 ปี ประกอบด้วยคำถามจำนวน 25 ข้อ ไม่มีการแยกย่อยเป็นรายด้านและไม่มีข้อคำถามลวง

3. แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองฉบับผู้ใหญ่ (The Adult Form) เป็นแบบวัดที่ใช้กับบุคคลที่อายุ 16 ปีขึ้นไป ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 25 ข้อ แบบวัดนี้ดัดแปลงมาจาก The School Short Form

นอกจากนี้ คูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1984 : 9-1) ได้เสนอแนวทางในการเสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเองให้กับบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ โดยมีเป้าหมายเพื่อการยกระดับความภาคภูมิใจในตนเอง รวมถึงการคงอยู่ในระดับสูงของความภาคภูมิใจในตนเอง ดังนี้

1. ยอมรับในความรู้สึกที่เป็นจริง รวมถึงส่งเสริมการแสดงออกของบุคคลนั้น
2. ยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. หลีกเลี่ยงการเปลี่ยนแปลงที่รุนแรงและกะทันหัน
4. ให้เห็นแบบอย่างที่มีประสิทธิภาพ

5. ช่วยให้ผู้คลพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาในทางสร้างสรรค์
6. ให้ความสำคัญกับการนับถือตนเองของบุคคลนั้น เพื่อเพิ่มความเข้มแข็งในการที่จะแก้ปัญหา

7. สนับสนุนให้ผู้ใกล้ชิดมีความรู้ความเข้าใจในตัวบุคคลนั้น และให้ความร่วมมือในการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการที่จะแก้ปัญหา

คูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1981 : 142-148) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการที่จะทำ ให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มสูงขึ้น มี 4 ประการคือ

1. การได้รับการยอมรับนับถือ ความสนใจ ใส่ใจจากบุคคลที่มีความสำคัญในชีวิตของเขา
2. การประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยมีปัจจัยที่จะทำให้บุคคลรู้สึกว่าการประสบความสำเร็จ คือ การมีความสามารถ การมีความสำคัญ การมีอำนาจในตัว และการมีคุณความดี
3. การได้กระทำในสิ่งที่สอดคล้องกับค่านิยมและความปรารถนา
4. การไม่ใส่ใจต่อสิ่งที่จะทำให้ความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลลดลง เช่น การไม่ใส่ใจต่อข้อวิพากษ์วิจารณ์ของผู้อื่น

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

คูเปอร์สมิท (ฟิลิธี บัญมาท. 2533 : 30 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1959 – 1960) ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างในระดับเกรด 5 และ 6 จำนวน 102 คน พบว่า เด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูง จะมีความวิตกกังวลน้อยกว่าเด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ และเด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นเด็กที่ได้รับความนิยมชมชอบสูงกว่า และเด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะยอมรับความผิดพลาด หรือความล้มเหลวของตนเอง เพื่อที่จะนำมาแก้ไข ในขณะที่เด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำจะไม่ยอมรับความผิดพลาดและปกปิดไว้

เซนติ (สุนารี เตชะโชติวิวัฒน์. 2527 : 23 ; อ้างอิงจาก Centi. 1965) ได้ศึกษาการประมาณค่าตนเองของนักเรียนชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัย ก่อนและหลังการได้รับทราบคะแนนสอบในภาคแรก ผลที่ได้คือ นักศึกษาที่ทราบว่าคะแนนของตนไม่ดี จะรู้สึกสูญเสียความภาคภูมิใจในตนเอง และพยายามหาเหตุผลที่ได้คะแนนต่ำ เริ่มด้วยความรู้สึกไม่พอใจหลักสูตร ครู โรงเรียน เพื่อนร่วมชั้น ในที่สุดก็หนีโรงเรียนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำลงอีก

คูเปอร์สมิท (Richmond and White. 1971 : 425 ; citing Coopersmith. 1967) ศึกษาและสร้างแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง สรุปว่าบุคคลที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำเป็นบุคคลที่เก็บตัว ไม่ชอบปรากฏตัวในที่ชุมชน ส่วนพวกที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นพวกที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

โคห์น และคอร์เนลลี (ประสาธ อิศรปริดา. 2531 ข : 8 – 9 ; อ้างอิงจาก Cohn and Kornelly. 1970) ได้ศึกษาถึงผลของความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองต่อความสำเร็จในการอ่านของนักเรียนระดับเกรด 7 สรุปได้ว่าความรู้สึกต่อตนเองของผู้อ่าน โดยผู้อ่านที่มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองมีการยอมรับความสามารถของตนเอง และเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการอ่านมากขึ้น

สไตน์ (Stein. 1971 : 448 – 450) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเอง กับค่านิยมของบุคคลและค่านิยมระหว่างบุคคล ใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 1,592 คน ผลปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเอง กับค่านิยมของบุคคล และค่านิยมระหว่างบุคคลไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ค่านิยมด้านสัมฤทธิ์ผล (Value of Achievement) ของนักเรียนชั้นสูงสุดที่มีค่าสหสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แจ๊ค (Jack. 1971 : 2910 – A) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนเกรด 5 จำนวน 150 คน พบว่า ความสามารถในการฟัง การพูด สัมพันธ์กับความสำเร็จในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ริชมันด์ (Richmond. 1971 : 425 – 429) ได้ศึกษาเรื่องสังคมมิติ กับมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของนักเรียนเกรด 5 และเกรด 6 จำนวน 204 คน โดยใช้แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith's Self Esteem Inventory) วัดมโนภาพเกี่ยวกับตน และนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีองค์ประกอบคือการปฏิเสธหรือไม่ยอมรับตนเอง การยอมรับของบิดามารดา การหลอกตนเอง การไม่ยอมรับของผู้อาวุโส หรือผู้มีอำนาจ รวมทั้งการยอมรับจากสังคมและตนเอง

โทรบริดจ์ (ชัยวัฒน์ วงศ์อาษา. 2539 : 19 ; อ้างอิงจาก Trowbridge. 1972) ศึกษาสถานภาพทางสังคมเศรษฐกิจและอัตมโนทัศน์ในเด็ก โดยใช้แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองของ คูเปอร์สมิธ พบว่า มีความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองและผลสัมฤทธิ์ในการอ่านในเด็กระหว่าง 0.35 ถึง 0.45 ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม

โกลเบอร์ (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 19 ; อ้างอิงจาก Goldberg. 1973) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความล้มเหลวกับความภาคภูมิใจในตัวเอง โดยใช้นักเรียนชายในวิทยาลัยอินเดียนา จำนวน 49 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความต้องการผลสัมฤทธิ์สูงด้วย และเห็นว่าผลการเรียนสำคัญมากกว่ากลุ่มที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำและจะมีทัศนคติทางลบต่อวิทยาลัย

ลีโอนาร์ด และคนอื่น ๆ (สถิตย์ ภัทร. 2535 : 31 ; อ้างอิงจาก Leonard and others. 1973) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเอง การสอดคล้องบุคลิกภาพของตน และการเลือกอาชีพตรงกับนักศึกษามหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอไฮโอ จำนวน 135 คน พบว่า นักศึกษาที่มีความ

ภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเลือกอาชีพพรองที่สอดคล้องกับลักษณะบุคลิกภาพของตนมากกว่าเลือกอย่างที่ไม่สอดคล้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักศึกษาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการเลือกอาชีพพรองที่สอดคล้อง และไม่สอดคล้องกับลักษณะบุคลิกภาพของตน

สกิปเปอร์ (นรินทร์ แจ่มจำรัส. 2527 : 17 ; อ้างอิงจาก Skipper. 1974) ศึกษาเกี่ยวกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ และมีปัญหาทางอารมณ์ ผลการศึกษาพบว่า จากการเข้าค่ายเป็นเวลา 26 วัน ช่วยให้นักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มิลเลอร์ (สถิตย์ ภัทร. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Miller. 1975) ได้ทำการศึกษาผลของอายุ การศึกษา และฐานะของแม่ที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวลูก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างคนผิวดำที่อาศัยอยู่ในเมือง จำนวน 61 คน และคนผิวขาวที่อาศัยอยู่แถบชานเมือง จำนวน 97 คน และใช้แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ พบว่า เพศชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

เลื่อง และแซนด์ (สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. 2532 : 29 อ้างอิงจาก ; Leung and Sand. 1981) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับบุคลิกภาพทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับวิทยาลัยทุกชั้นปี พบว่า นักศึกษาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงมีบุคลิกภาพทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ และนักศึกษาที่มีบุคลิกภาพทางอารมณ์สูง ก็มีระดับความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าผู้ที่บุคลิกภาพทางอารมณ์ต่ำ

โคเคน (Coopersmith. 1984 : 13 ; อ้างอิงจาก Kokenes. 1978) ได้ศึกษาการใช้แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเอง (SEI) ของคูเปอร์สมิธ เพื่อหาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) โดยศึกษาจากนักเรียนเกรด 4-8 คน จำนวน 7,600 คน ด้วยการสังเกตและหาความสำคัญเชิงเปรียบเทียบในเรื่องบ้าน เพื่อน และโรงเรียนของกลุ่มนักเรียนที่ศึกษา การศึกษาครั้งนี้เป็นการยืนยันให้เห็นถึงความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ ที่ประกอบด้วยรายละเอียดรายด้าน (Subscales) รวม 4 ด้านคือ เกี่ยวกับตนเอง (General) เกี่ยวกับสังคมและกลุ่มเพื่อน (Social Self-peer) เกี่ยวกับครอบครัวและผู้ปกครอง (Home - Parents) และเกี่ยวกับการเรียน (School - Academic)

มิวเรียล (สุพรรณิ จันทรวิเศษ. 2539 ; อ้างอิงจาก Muriel B. Ryden. 1978) ได้นำแบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ 58 ข้อ มาใช้โดยการทดสอบซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ แต่เนื่องจากข้อคำถามหลายข้อใช้สำนวนหรือข้อความที่เหมาะสมสำหรับเด็ก จึงต้องมีการปรับปรุงข้อคำถาม 17 ข้อ เพื่อใช้สำหรับผู้ใหญ่ เขาได้ทำการวิจัยด้านการประเมินเจตคติเกี่ยวกับตนเอง โดยการสอบซ้ำกับกลุ่มที่เป็นผู้ใหญ่ จำนวน 32 คน ในกลุ่มตัวอย่างนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ นักเรียน 20 คน ใช้ที่จะไปสอบซ้ำห่างกัน 6 สัปดาห์ ได้ความ

เชื่อมั่นเท่ากับ .78 และผู้ใหญ่ 12 คน เวลาในการสอบซ้ำห่างกัน 58 สัปดาห์ ได้ความเชื่อมั่นเท่ากับ .80 ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของคูเปอร์สมิท

ไวลี่ (สติดิย์ ภัทระ. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Offer and others. 1981 : 96 ; citing Wylie. 1979) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น พบว่า เพศชาย และเพศหญิง มีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

เทสเซอร์ (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 20 ; อ้างอิงจาก Tesser. 1980) เรื่องความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจในตนเองที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในครอบครัว (Family Dynamics) สรุปได้ว่า ตัวแปรด้านความใกล้ชิด การปฏิบัติต่อกัน และความสัมพันธ์กันในครอบครัวมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง และบุคคลสามารถสูญเสียความภาคภูมิใจในตนเองได้โดยเปรียบเทียบกับบุคคลในครอบครัวที่มีความใกล้ชิดซึ่งมีผลการกระทำที่ดีกว่า

คูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1981 : 87 - 92) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับความวิตกกังวล ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความวิตกกังวลน้อยกว่า นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะเป็นที่นิยมของคนทั่วไป

เวิร์คแมน และแฟรงคลิน (Workman and Franklin. 1982 : 696 - 697 - A) ศึกษาพบว่านักเรียนหญิงที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออกที่เหมาะสมมีการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนหญิงที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญ

มาติเนซ (สาธิต ดั่งคำภา. 2538 : 43 ; อ้างอิงจาก Martinez. 1982) ได้ศึกษาผลของกลุ่มฝึกพฤติกรรมกล้าแสดงออก (Group Assertive Training or AT) การบำบัดจิตทางกลุ่มเพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง (Self - Esteem Enhancement Group Therapy or SET) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วมและวิธี Multiple Comparisons แบบ Tukey พบว่าทั้ง AT และ SET สามารถเพิ่มพฤติกรรมที่เหมาะสมได้อย่างมีนัยสำคัญ แต่ AT ให้ผลมากกว่า SET ทั้ง AT และ SET มีผลต่อการลดระดับความวิตกกังวล การซึมเศร้า และความก้าวร้าวเท่า ๆ กัน

กาซิเยียนโนส (สาธิต ดั่งคำภา. 2538 : 43 ; อ้างอิงจาก Kachoyeanos. 1982) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับปัจจัยควบคุมจากภายนอก และภายใน ระดับเกรดเฉลี่ยและผลการเรียนระดับปริญญาตรีของนักเรียนพยาบาล ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 155 คน ผลศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ความภาคภูมิใจในตนเองกับระดับผลการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับปัจจัยควบคุมภายในภายนอกแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ความภาคภูมิใจในตนเองสามารถจะทำนายผลการเรียนระดับปริญญาตรีของนักเรียนพยาบาลได้

โมเบย์ล (นภาพร พุ่มพฤษ. 2529 : 48 ; อ้างอิงจาก Mobley. 1983) ได้ศึกษาผลของประสบการณ์กลุ่มมนุษย์สัมพันธ์ ที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองและทักษะทางการสื่อสารของ

นักเรียนที่เรียนระดับ 4 จำนวน 120 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาในอลาแบร์ ฟลอริดา แยกเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม อย่างละ 2 กลุ่ม กลุ่มละ 3 คน ทดลองโดยผู้วิจัยที่ทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวในโรงเรียน กลุ่มทดลอง ทดลอง 2 ครั้ง ต่อสัปดาห์ ใช้กิจกรรมที่มีโครงสร้างด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาความรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง และผู้อื่น จะช่วยปรับปรุงทักษะทางการสื่อสาร กิจกรรมทั้งหมดมี 16 กิจกรรม ทำการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างของความภาคภูมิใจในตนเอง และทักษะสื่อสารระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมในมิติด้านความเข้าใจลักษณะเฉพาะ และการสำรวจค้นหา แต่พบ ความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในมิติด้านอารมณ์ของทักษะการสื่อสาร กลุ่มทดลองมีคะแนนความภาคภูมิใจในตนเอง ในทักษะการสื่อสารในด้านอารมณ์ ความเข้าใจ ลักษณะเฉพาะ และการสำรวจค้นหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสัมพันธ์แต่ละมิติของทักษะทางการสื่อสารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สไมลอน (Smilon. 1984 : Abstract) ศึกษาผลของการฝึกทักษะทางสังคมเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น และผลการประเมินพฤติกรรมของวัยรุ่น โดยครูเป็นผู้ประเมินพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคมมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึก อีกทั้งจากการประเมินพฤติกรรมของเด็กวัยรุ่นโดยครูเป็นผู้ประเมินพบว่า เด็กวัยรุ่นกลุ่มนี้มีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก

มิลเลอร์ (สาริต ด้วงคำภา. 2538 : 43 ; อ้างอิงจาก Miller. 1984) ศึกษาผลของอายุ การศึกษา และฐานะของแม่ที่ทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตัวลูกโดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นคนผิวดำที่อาศัยอยู่ในเมืองจำนวน 61 คน และคนผิวขาวที่อาศัยอยู่แถบชานเมือง จำนวน 97 คน โดยใช้แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธในการเก็บรวบรวมข้อมูลพบว่า ระดับการศึกษาของแม่มีผลต่อความภาคภูมิใจในตัวลูก ฐานะของแม่มีผลต่อความภาคภูมิใจในตัวลูกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กที่อาศัยอยู่ในเมืองมีมากพอ ๆ กับเด็กที่อาศัยอยู่นอกเมือง และอายุของแม่มีผลต่อความภาคภูมิใจในตัวลูกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่า เพศชายมีความภาคภูมิใจมากกว่าเพศหญิง

จูฮาซซ์ (สถิตย์ ภัทระ. 2535 : 29 ; อ้างอิงจาก Juhasz. 1985) ได้ศึกษา การวัดความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างมีอายุตั้งแต่ 12 – 14 ปี ผลการศึกษาพบว่า อายุจะเป็นองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง

แอบบอทท์ (วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา. 2538 : 119 – 120 ; อ้างอิงจาก Abbott. 1985) ได้ศึกษาผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มตามแนวทฤษฎีแบบเผชิญความจริง (Reality Therapy) ที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนเกรด 6 – 8 ที่ไม่มีความสามารถทางการเรียนและมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ โดยกลุ่มทดลองจะเข้ากลุ่มให้คำปรึกษาและได้รับการฝึกทักษะในการเรียน จำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 45 นาที ในการประเมินผลการศึกษาได้ใช้แบบวัด

ความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ (The Coopersmith Self – Esteem Inventory) ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีความภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้น

สตีวาร์ด และเลวิส (สาริต ด้วงคำภา. 2538 : 43 ; อ้างอิงจาก Stewart and Lewis. 1986) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนผิวดำระดับมัธยมศึกษา ที่มีอายุระหว่าง 16 – 18 ปี แบ่งกลุ่มทดลอง 27 คน กลุ่มควบคุม 22 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก จำนวน 10 ครั้ง ผลทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เชอร์แมน (สาริต ด้วงคำภา. 2538 : 43 ; อ้างอิงจาก Sherman. 1986) ได้ศึกษากับเด็กอายุ 7 – 12 ปี พบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ในทางกลับกันกับความก้าวร้าว คือเด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีความก้าวร้าวต่ำ ส่วนเด็กที่มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จะมีความก้าวร้าวสูง

ชวาทซ์ (สถิตย์ ภัทระ. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Schwartz. 1988) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นเชื้อสายยิว จำนวน 255 คน ในประเทศแคนาดา โดยใช้แบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของเซนเบอร์ก พบว่า เพศชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

วินสเตด (สาริต ด้วงคำภา. 2538 : 43 ; อ้างอิงจาก Babara A. Winstead. 1988) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวคนที่คาดหวัง ความสุขสบาย ความตกต่ำของชีวิตและความภาคภูมิใจในตนเอง กลุ่มตัวอย่างเป็นชาย 38 คน หญิง 64 คน มีอายุอยู่ระหว่าง 60 – 91 ปี โดยตัวคนที่คาดหวังวัดจากการประเมินค่าตนเองตามสภาพที่เป็นจริง ความสุขสบายที่พอเหมาะของแต่ละคน และการปรับตัว พบว่าความตกต่ำในชีวิตมีความสัมพันธ์ทางลบ กับการประเมินค่าตนเอง และความสุขสบายที่พอเหมาะยกเว้นการปรับตัว โดยความสุขสบายเป็นตัวบ่งชี้ความตกต่ำในชีวิต ส่วนความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการประเมินค่าตนเอง ความสุขสบายที่พอเหมาะและการปรับตัวที่เหมาะสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการประเมินค่าตนเองเป็นตัวบ่งชี้ที่ดีของความภาคภูมิใจในตนเอง

เฮย์ส (สาริต ด้วงคำภา. 2538 : 43 ; อ้างอิงจาก William L. Hays. 1988) ได้ศึกษาผลของการยอมรับตนเองที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 78 คน พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถในการยอมรับตัวเองสูงจะช่วยสร้างความภาคภูมิใจในตนเองให้มากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ฮอฟฟ์แมน (Hoffman. 1989 : 8105 – A) ได้ศึกษาเรื่อง การสนับสนุนทางสังคม และความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลในวัยรุ่น โดยประเมินผลของการสนับสนุนทางสังคมจากบิดา มารดา และกลุ่มเพื่อน ต่อความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นบุคคลวัยรุ่นชาวอิสราเอล จำนวน 76 คน อายุระหว่าง 14 – 16 ปี โดยใช้แบบสอบถาม

วัดความภาคภูมิใจในตนเอง ความเครียด และการรับรู้ระดับของการสนับสนุนทางสังคมจากบิดามารดา และกลุ่มเพื่อน ผลการศึกษา พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากมารดามีผลอย่างมากต่อความภาคภูมิใจในตนเอง การสนับสนุนช่วยเหลือจากเพื่อนจะมีอิทธิพลเป็นอันดับแรกในกรณีที่ไม่มีแม่ และการสนับสนุนทางสังคมจากบิดา จะมีผลเพียงเล็กน้อยต่อความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น

โอมิโซ (Omizo. 1989 :89) ได้นำการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม โดยเน้นกิจกรรมทางศิลปะมาใช้ในการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาเชื้อชาติฮาวาย หรือเชื้อชาติผสมระหว่างเชื้อชาติฮาวายกับเชื้อชาติอื่น จำนวน 50 คน อายุระหว่าง 8-11 ปี ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พิสิทธิ์ บุญมาก (2533 : 66 – 76) ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองและความวิตกกังวลในการเรียนของนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูในรูปแบบที่ต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ จำนวน 300 คน พบว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตยจะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบอัตตาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตย จะมีความวิตกกังวลในการเรียนต่ำกว่านักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบอัตตาธิปไตยและแบบปล่อยปละละเลย นอกจากนี้ยังพบว่าความวิตกกังวลในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปฏิสัมพันธ์ของครูแบบปล่อยปละละเลย

ภาณุพงษ์ คงจันทร์ (2533 : 76) ศึกษาผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประชาสงเคราะห์วิทยา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2532 จำนวน 18 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม จะมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

สถิตย์ ภัทระ (2535 : 90) ได้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น และเครื่องมือที่ใช้วัดความภาคภูมิใจในตนเองคือ แบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวของคุเปอร์สมิธ ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคม ความพึงพอใจในครอบครัว และเพศ เป็นตัวแปรพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น โดยที่ตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ บทบาทการนำครอบครัวของบิดามารดา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับชั้นเรียน ไม่มีประสิทธิภาพสูงพอที่จะทำนายความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น

วีรวรรณ สุธีรไกรลาศ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการด้านทาน การติดยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และเครื่องมือที่ใช้วัด ความภาคภูมิใจในตนเอง คือ แบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวของคูเปอร์สมิธ ผลการศึกษาพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเอง สุขภาพจิต และการกล้าแสดงออกมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับทัศนคติต่อการเสพยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความ ภาคภูมิใจในตนเองเพียงตัวเดียวที่สามารถทำนายทัศนคติต่อการเสพยาเสพติดได้อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอำนาจในการทำนายร้อยละ 23

สมพิศ ไชยกิจ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจใน ตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด นครราชสีมา และเครื่องมือที่วัดความภาคภูมิใจในตนเอง คือ แบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจใน ตนเองตามแนวทางของคูเปอร์สมิธ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองทั้ง โดยส่วนร่วม และรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง และมีลำดับของความภาคภูมิใจในตนเองราย ด้านจากมากไปน้อย ดังนี้ การได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน การได้รับการยอมรับจาก ผู้ปกครอง การประสบความสำเร็จทางการเรียน และการยอมรับตนเอง

เชาวนา อมรสงักรเจริญ (2537 : 48 –49) ได้ศึกษาผลของใช้บทบาทสมมติที่มีต่อความ ภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในการประเมินผลการศึกษาได้ใช้แบบวัด ความภาคภูมิใจในตนเองตามแนวของคูเปอร์สมิธ (The Coopersmith Self - Esteem Inventory) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้บทบาทสมมติมีความภาคภูมิใจในตนเอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และจากการสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการ แสดงบทบาทสมมติของนักเรียนกลุ่มทดลองพบว่า นักเรียนเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับความ ภาคภูมิใจในตนเองทั้งในด้านการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ครูอาจารย์ บิดามารดา และ การประสบความสำเร็จทางการเรียน

มะลิ อุดมภาพ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับ ความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2537 ของกลุ่ม โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาส่วนกลาง กลุ่มที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 850 คน พบว่า ปัจจัยทางด้านความสำเร็จทางวิชาการ การประสบความสำเร็จทางกิจกรรม การได้รับการยอมรับ การมีอำนาจหรืออิทธิพล การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรม เลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย มีค่าประสิทธิ์พหุคูณ เท่ากับ .7016 ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จารุวดี บุญยารมย์ (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่ม และ การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของผู้เข้า รับการสงเคราะห์ในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เข้ารับ การสงเคราะห์เพศหญิงที่มีอายุ 15-18 ปี และมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ จำนวน 16 คน

ผลการศึกษาพบว่า หลังจากกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และได้รับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบยืดหยุ่นบุคคลเป็นศูนย์กลาง มีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นไม่แตกต่างกัน

ระจิตกรแก้ว เล็กอุทัย (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2541 จำนวน 323 คน เป็นนิสิตชาย 160 คน และนิสิตหญิง 163 คน พบว่า เพศหญิง ชั้นปีที่ 4 บุคลิกภาพ ความผูกพันต่อสถาบัน ความพึงพอใจในการเรียนแพทย์ อาชีพของผู้ปกครองหรือรัฐวิสาหกิจ สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับสมาชิกในครอบครัว และบรรยากาศทางการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ปรารธนา ช้อนแก้ว (2542 : บทคัดย่อ) ศึกษาการใช้กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นสื่อเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเยาวชนชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยอง พบว่ากลุ่มเยาวชนที่ได้รับการฝึกกิจกรรมการออกกำลังกายทำแบบอานบิคแดนซ์ และแบบการฝึกวิ่ง มีความภาคภูมิใจในตนเอง ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผลและด้านการปรับตัวเกี่ยวกับอารมณ์สูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้รับการฝึก

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นนี้ จะเห็นได้ว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง ได้แก่ เพศ อายุ ชั้นปีที่ศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต สัมพันธภาพภายในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.1.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักจิตวิทยา และนักการศึกษาสนใจองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และยอมรับว่าการที่บุคคลมีสติปัญญาเท่ากันมิได้หมายความว่า จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่ากัน เพราะการที่บุคคลจะประสบผลสำเร็จทางการเรียนได้ดีเพียงใดย่อมขึ้นกับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญา (Intellectual Factor) และองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา (Non – Intellectual Factor) ดังที่ฮาร์วิกเกอร์ส (Harvighurst. 1953 : 506) ได้กล่าวสรุปของเทอร์แมน (Terman) ว่า ความแตกต่างของความสำเร็จของแต่ละบุคคลที่มีระดับสติปัญญาเท่ากัน ส่วนใหญ่เนื่องมาจากองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญา

ส่วนในด้านองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญานั้น นักการศึกษา นักจิตวิทยาและนักแนะแนวพยายามที่จะศึกษาค้นคว้าวิจัยดูว่ามีอะไรบ้างที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่าที่

ปรากฏขณะนี้ ผลการวิจัยส่วนมาก พบว่าองค์ประกอบที่นอกเหนือไปจากสติปัญญา มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจริง และมีเพียงส่วนน้อยที่การวิจัยพบว่า ไม่มีผลต่อการเรียน

ริงเนสส์ (Ringness. 1968 : 131) กล่าวว่า เด็กที่ประสบความสำเร็จในโรงเรียนมีแนวโน้มที่จะมีความรู้สึกดีเกี่ยวกับตนเอง ช่วยตนเองไม่ได้เมื่อเผชิญกับภาวะความตึงเครียดในที่สุด สามารถปรับตัวได้ และมีสุขภาพจิตดี ส่วนคนที่ไม่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความวิตกกังวลทอดย และมุ่งร้ายต่อผู้อื่น ซึ่งถ้ามีความวิตกกังวลมากๆ จะทำให้คนนั้นมีสุขภาพจิตไม่ดี

ไอแซงค์ อาโนลด์ และไมลีย์ (อุทุมพร เครือคนโท. 2540 : 11 ; อ้างอิงจาก Eysenck , Arnold and Meili. 1972) ได้ให้ความหมายของคำว่าผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามอย่างมาก ซึ่งเป็นผลมาจากการกระทำที่ต้องอาศัยความสามารถทั้งทางร่างกาย และทางสติปัญญา ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวบุคคล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้จากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ เช่นการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรือ อาจได้ในรูปของเกรดจากโรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการที่ซับซ้อน และระยะเวลานานพอสมควร หรืออาจได้รับการวัดแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป

กู๊ด และคนอื่น ๆ (Good and others. 1973 : 7) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Achievement) ว่าหมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะหรือประยุกต์ใช้ความรู้ต่างๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้ว ซึ่งได้จากผลการทดสอบของครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอน หรือสองอย่างรวมกัน

ไพศาล หวังพานิช (2523 : 137) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะ และความสามารถของบุคคลอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และประสบการณ์ของการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือเกิดจากการสอน

อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินท์ ชูชม (2530 : 10) ได้กล่าวถึงผลสัมฤทธิ์ว่า หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่น การสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีหนึ่งอาจวัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Tests) จะพบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียนเนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการ

เรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ อีก หลาย ๆ ด้าน จึงย่อมดีกว่าการ
แสดงขนาดความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียน จากกการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่ว ๆ ไป เพียงครั้งเดียว

จากที่กล่าวมาสรุปความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนหมายถึง ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนเกิดการเรียนรูวิชานั้น ๆ แล้ว ซึ่งจะทราบว่ามี
ปริมาณมากน้อยเพียงใดโดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียน หรือได้จากการสังเกตพฤติกรรม และความสำเร็จด้านอื่น ๆ ประกอบ

2.1.1.2 องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

คลอสไมเออร์ (Klausmier. 1961 : 306) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามี 6 ด้านคือ

1. คุณลักษณะของผู้เรียน ได้แก่ ความพร้อมทางด้านร่างกายและสติปัญญา
ความสามารถทางด้านทักษะร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ เช่น ความสนใจ แรงจูงใจ ทศนคติ
ค่านิยม ความรู้สึกนึกคิดกับตนเอง ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ เพศ
2. คุณลักษณะของผู้สอน ได้แก่ สติปัญญา ระดับการศึกษา ความรู้ในวิชาที่สอน
การพัฒนาความรู้ ทักษะทางร่างกาย คุณลักษณะทางจิตใจ เช่น ทศนคติ ค่านิยม ความรู้สึกนึก
คิดกับตนเอง สุขภาพร่างกาย ความเข้าใจในสถานการณ์ อายุ และเพศ
3. พฤติกรรมระหว่างผู้สอน และผู้เรียน ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินการสอน
ทั้งหลาย เช่น วิธีการสอน ปฏิสัมพันธ์ทางด้านความรู้และความคิด
4. คุณลักษณะของกลุ่ม ได้แก่ โครงสร้าง ทศนคติ ความสามัคคี และการเป็นผู้นำ
5. คุณลักษณะของพฤติกรรมเฉพาะตัว ได้แก่ การตอบสนองเครื่องมือ อุปกรณ์ เป็นต้น
6. แรงผลักดันจากภายนอก ได้แก่ ครอบครัว สิ่งแวดล้อมทางสังคม อิทธิพลของ
ศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

2.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.1.2.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

ฮิลการ์ด และแอทกินสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 41 ; อ้างอิงจาก Hilgard and Atkinson. 1967) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของบุคคล และวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของเขา

อลפורท์ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 อ้างอิงจาก Allport. 1967) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคล และเป็นตัวกำหนดลักษณะนิสัย (Traits) ประจำตัวบุคคลนั้นทั้งหมด

อนาตาซี (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 11 – 15 อ้างอิงจาก Anastasi. 1968) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกัน แต่สิ่งแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้ หรือแม้แต่สภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกัน

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970 : 110) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นภาพรวมทั้งหมดของลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม แนวโน้มการกระทำความสามารถซึ่งอยู่ภายในและที่แสดงออกให้เห็น

ไอแซงค์ (Eysenck. 1970 : 253) ได้อธิบายว่า บุคลิกภาพนั้นสามารถพิจารณาได้สองมิติคือ มิติแรกเป็นด้านการแสดงตัว และเก็บตัว ประกอบด้วยลักษณะย่อย ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วม - การถอนตัวออก (participation - withdraw) เข้าสังคม - แยกตัว (sociable - isolated) เข้าใกล้ - ถอยหนี (approach - withdrawn) กระตือรือร้น - เฉื่อยชา (active - inactive) มิติที่สองเป็นลักษณะของทางอารมณ์ ได้แก่ ความเป็นคนที่เข้มแข็ง อ่อนแอ มั่นคง ไม่มั่นคง และรวมไปถึงลักษณะการแสดงออกทางอารมณ์ต่าง ๆ

กูด (Good. 1973 : 417) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือ ผลรวมทางพันธุกรรม และประสบการณ์ทั้งหมดของบุคคล

มอร์ริส (จตุพร เฟิงชัย. 2533 : 1 อ้างอิงจาก Morris. 1979) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึงลักษณะต่าง ๆ ที่ประจำตัวบุคคล เช่น พฤติกรรม อารมณ์ ความคิด ตลอดจนทัศนคติของบุคคลด้วย

กันยา สุวรรณแสง (2531 : 15) ให้ความหมายของบุคลิกภาพ คือ ลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึของผู้พบเห็น

จตุพร เฟิงชัย (2533 : 2) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่าหมายถึง ลักษณะท่าทางที่มองเห็นจากภายนอก รวมทั้งการใช้ภาษาคำพูด การเขียน และสื่อที่แสดงออกจากภายในจิตใจ เช่น การแสดงความคิดเห็น ทัศนคติ เป็นต้น

ศรีธรรม ฐานะภูมิ. (2533 : 14) ได้ให้ความหมายบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่แสดงออกซ้ำ เพื่อตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม

บุคลิกภาพสังเกตได้จากการแสดงออกหลายด้านของบุคคลนั้น เช่น ความสามารถ ความสนใจ ลักษณะเด่น ค่านิยม ทศนคติ ภาพพจน์เกี่ยวกับตนและความประพฤติ

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2544 : 5) ได้ให้ความหมายบุคลิกภาพว่า หมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่าง ๆ ทั้งส่วนภายนอกและส่วนภายใน โดยที่ส่วนภายนอกคือส่วนที่มองเห็นชัดเจน เช่นรูปร่าง หน้าตา กริยา การแต่งตัว วิธีพูด เป็นต้น ส่วนภายในคือส่วนที่มองเห็นได้ยากแต่อาจทราบโดยการอนุมาน เช่น สติปัญญา ความถนัด อารมณ์ ค่านิยม

สรุป จากความหมายของบุคลิกภาพดังกล่าวข้างต้น พอที่จะสรุปได้ว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งเกิดจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม

2.1.2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

อิริคสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2530 : 42 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1959) เชื่อว่าการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์นั้น มิได้หยุดยั้งแต่ในวัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับตลอดช่วงชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพประกอบด้วย พันธุกรรม และสิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล กล่าวคือ

1. พันธุกรรม สิ่งที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากเป็นลักษณะทางกาย เช่น ความสูงต่ำ ลักษณะเส้นผม สีของผิว ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องของร่างกายบางชนิด เช่น ดาบอดสี ตีรุษะล้าน มือติดกัน เป็นต้น ซึ่งลักษณะทางกายเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ทั้งพัฒนาการทางกาย ทางจิต และบุคลิกภาพ คือ บุคคลอื่น ๆ รอบตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์คนอื่น ๆ นี้จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ ทศนคติ และพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาในชีวิตของบุคคล แสดงถึง ระดับพัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจ อันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และแม้ระยะสำคัญของการพัฒนาการของมนุษย์ส่วนมากจะอยู่ในช่วงชีวิตเด็กเป็นส่วนมาก

2.1.2.3 บุคลิกภาพแบบเก็บตัว – แสดงตัว

ไอแซก (Eysenck. 1969 : 253) กล่าวว่า การพิจารณาบุคลิกภาพแสดงตัวและเก็บตัวได้จากการมีส่วนร่วมหรือไม่ร่วมมือ การเข้าสังคมหรือการแยกตัว การเข้าใกล้หรือการถอยหนี การกระตือรือร้นหรือเฉื่อยชา ความมั่นคงทางอารมณ์

บุคลิกภาพการแสดงตัวและการเก็บตัว จุง (ทศพร ประเสริฐสุข. 2508 : 67 ; อ้างอิงจาก Jung. 1967) ได้กล่าวถึงบุคลิกภาพว่า โดยทั่วไปบุคลิกภาพของคนเรามีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

หันเข้าหาตัวเอง ซึ่งเป็นพวกที่เก็บตัว และอีกลักษณะหนึ่ง คือ หันออกจากตัวเอง หรือเรียกว่า พวกแสดงตัว ลักษณะของพวกแสดงตัวจะเป็นบุคคลที่สนใจโลกภายนอกและความเป็นจริงทางสังคมเป็นสำคัญ เป็นพวกปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้ ไม่ค่อยวิจารณ์ตนเองทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอกคือ ฝึกหัดปฏิบัติจริงเป็นหลัก ส่วนพวกเก็บตัวก็จะสนใจแต่เรื่องของตนเองเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจ หรือการทำงาน จึงเป็นคนที่มักกฎเกณฑ์ ตายตัว ไม่ยืดหยุ่น ชอบวิจารณ์สิ่งโทษตัวเอง แต่ก็มีผลละเอียดย้อน

จุง (Hall. And Lindzey. 1975 : 89 – 91 ; อ้างอิงจาก Jung. 1971) ให้ความเห็นว่า บุคลิกภาพแบ่งได้เป็น 2 มิติ (Dimension) คือ มิติที่มักแยกตัวเอง เมื่อเกิดความกดดันทางอารมณ์ หรือที่เรียกว่า การเก็บตัว (Introversion) และมิติที่ชอบเข้าสังคม และชอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่เรียกว่า การแสดงออก (Extroversion) นอกจากนี้ จุง (Jung. 19 : 68) ก็ได้พยายามแยกแยะรายละเอียดของบุคลิกภาพแสดงตัว และเก็บตัว เพื่อจะได้มองเห็นภาพความชัดเจนดังต่อไปนี้

บุคลิกภาพแสดงตัว (Extroversion) บุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้	บุคลิกภาพเก็บตัว (Introversion) บุคคลที่มีลักษณะเด่นดังนี้
1. มีความเชื่ออยู่บนรากฐานของความจริง ข้อมูลที่ได้นั้นต้องยุติธรรม 2. มีอุปนิสัยที่อาจจะเปลี่ยนแปลงไปได้ตามความเหมาะสม 3. พร้อมที่จะเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ใหม่ ๆ อยู่เสมอ 4. ไม่เป็นผู้พะวงถึงตัวเองมากนัก 5. การปรับตัวมักเป็นในรูปการขดเขย 6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Hysteria	1. การตัดสินใจมักขึ้นอยู่กับตนเองเป็นใหญ่ 2. มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์แน่นอน ควบคุมอุปนิสัยของตน 3. ไม่มีการยืดหยุ่นอะลุ่มอล่วย 4. พะวงถึงตนเองมากเป็นพิเศษ 5. การปรับตัวมักจะเป็นในรูปการหลบหนี 6. ถ้าจะเกิดวิปริตทางใจก็มักจะเป็นประเภท Anxiety

2.1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

2.1.3.1 ความหมายของสุขภาพจิต

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization หรือ WHO) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า สุขภาพจิต (Mental Health) ไว้ว่า ความสามารถของบุคคลที่จะปรับปรุงตนให้มีความสุขและเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น และสามารถดำรงชีวิตของตนเองได้โดยไม่เสียดุลยภาพ ทำให้มีความสุขกาย สบายใจ รวมทั้งสามารถสนองความต้องการของตนเองในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นภายในจิตใจ สุขภาพจิตมิได้หมายความว่าเฉพาะเพียงปราศจากโรคทางจิตและประสาทนั้นแต่รวมถึงการปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้อย่างดี (ดนัย ไชยโยธา. 2532 : 12)

ฝน แสงสิงแก้ว (2518 : 182) บิดาแห่งวงการจิตแพทย์ไทยได้ให้ความหมายของสุขภาพจิต คือ สภาวะของชีวิตที่เป็นสุข ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี คือผู้ที่สามารถปรับตนเองได้ อยู่ได้ด้วยมีความสุขในโลก ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ หรือผู้ที่พอใจตนเอง พอใจผู้อื่น สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมให้ได้ด้วยความสุข สามารถบำเพ็ญประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้ด้วยมีความสุข

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2524 : 2) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า สุขภาพจิตหมายถึง ความสมบูรณ์ของจิตใจที่ปราศจากอาการผิดปกติต่าง ๆ ทางจิต เช่น โรคจิต โรคประสาท ฯลฯ มีความมั่นคงทางจิตใจ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในสังคม โดยไม่มีข้อขัดแย้งภายในจิตใจ

กรมการแพทย์ (2529 : 3) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า สุขภาพจิตหมายถึง สภาพของจิตใจของบุคคลที่สามารถแก้ปัญหา สามารถปรับตัวและปรับจิตใจได้อย่างเหมาะสมกับสังคมและสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง สามารถดำรงชีวิตได้อย่างสุขสบายตามอัตภาพและปราศจากอาการโรคจิต โรคประสาท

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 6) ได้สรุปความหมายของสุขภาพจิตว่า หมายถึงความสมบูรณ์ทางจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ปราศจากโรคจิต โรคประสาท มีความสามารถในการปรับตัวในสังคมได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางใจ มีสมรรถภาพในการทำงาน มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นและ ทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กองสุขภาพจิต (2532 : 1) ให้ความหมายสุขภาพจิตไว้ว่า คือสภาพความสมบูรณ์ของจิตใจ สภาพจิตใจจะมีความสมบูรณ์เพียงไร ดูได้จากสมรรถภาพของจิตใจ ซึ่งได้แก่ความสามารถในเรื่องการผูกมิตร และคงความเป็นมิตร การแก้ปัญหา และปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ การทำใจให้ยอมรับในสิ่งที่อยากเป็น เท่าที่ได้เป็นอยู่จริงได้ด้วยมีความสุขพอใจ

สรุปได้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง ความสมบูรณ์ทางจิตใจของมนุษย์ มีความเข้มแข็ง มีอารมณ์มั่นคง มีความสามารถในการปรับตัวในสังคมได้ดี เรียนรู้วิธีที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม มีความสามารถที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3.2 ความสำคัญของสุขภาพจิต

สุขภาพจิตมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของตนเอง สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) จึงมุ่งให้คนเป็นศูนย์กลาง หรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา โดยการพัฒนาคนให้เต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ควบคู่กับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของสังคม และเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่นชนบท เพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง และทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ. 2540 : 52) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2540 – 2544) แผนงานสุขภาพจิตได้มุ่งส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิต เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพจิตตนเอง ครอบครัว และชุมชน เพื่อเป็นการลดภาระให้บริการของหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชน (กรมสุขภาพจิต. 2539 : 15) ดังนั้นประชาชนจึงจำเป็นต้องได้รับข้อมูลข่าวสารในด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต เพื่อสามารถช่วยเหลือตนเอง และป้องกันปัญหาสุขภาพจิตที่จะเกิดขึ้นได้ โดยต้องทราบถึงอาการแสดงออกของผู้มีปัญหาสุขภาพจิต เพื่อให้การช่วยเหลือได้ทันในเบื้องต้น

2.1.3.3 ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี

กรมการแพทย์ (2529 : 3) ได้ให้ข้อเสนอแนะทางการพิจารณาลักษณะของบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี คือ บุคคลที่สามารถแก้ปัญหา สามารถปรับตัวและปรับจิตใจได้อย่างเหมาะสมกับสังคม และสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงและเสริมว่าการดำเนินชีวิตปกติคนย่อมต้องเผชิญความทุกข์ ความตึงเครียด ความไม่พอใจ ความผิดหวัง แต่ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี จะสามารถแก้ปัญหา หรือผ่อนปรนหาทางออกที่เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม และสามารถปรับจิตใจได้ ยอมรับผลที่จะเกิดตามมาได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขสบายตามอัตภาพ

1. ไม่มีโรคทางร่างกายและจิตใจ
2. มีความสามารถสร้างความสัมพันธ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีความสามารถที่จะปรับตัวในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
4. สามารถทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเอง และต่อชุมชนแวดล้อมได้ตามสภาพของตนเอง
5. สามารถปรับตัวปรับใจ ให้เกิดความพึงพอใจและมีความมั่นคงต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

เอิกเบิร์ต (พรจิรา วงศ์ชยะภัย 2545 : 17 ; อ้างอิงจาก Egbert. 1980) กล่าวว่า ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดีจะมีลักษณะดังนี้ คือ

1. รู้จักตัวเอง สามารถพัฒนาบุคลิกภาพผสมผสานกันได้เหมาะสมกับความเป็นจริง
2. เป็นผู้ที่ตั้งความหวังในทางที่เป็นไปได้
3. เป็นผู้ที่เข้าใจชีวิต และจุดหมายในชีวิต
4. เป็นผู้มีพลังในการดำรงชีวิต สามารถก่อให้เกิดความหวังของชีวิต
5. มีความสามารถในการปรับความคิด พฤติกรรม ตามประสบการณ์ของชีวิตในแต่ละช่วงได้
6. สามารถเปิดเผยตนเอง สร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้

2.1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

รอตแมน (Rothman. 1968 : 34 – 36) กล่าวว่า สิ่งที่ควรคำนึงถึงให้มากที่สุดในระบบการเรียนการสอนนั้น คือ สัมพันธภาพที่ดีของครูผู้สอนกับนักเรียน ครูจะต้องยอมรับเข้าใจ เป็นกันเอง ตลอดจนส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง และครูจะต้องแสดงให้นักเรียนเห็นได้ชัดเจนอีกด้วยนั่นคือ ครูจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

เบค (Beck. 1970 : 11) กล่าวว่า ผู้เรียนมีความต้องการให้ผู้สอนมีไมตรีจิต และให้ความอบอุ่น ถ้าผู้สอนตอบสนองความต้องการนั้นแล้ว จะทำให้ผู้เรียนรับรู้ผู้สอนไปในทางที่ดี มีกำลังใจ และให้ความสำเร็จในการเรียน

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนทุกระดับ นอกจากผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์ดีแล้วยังต้องการอาจารย์ที่มีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้เรียนแต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้องเหมาะสม ให้ข้อติชมตรงไปตรงมาซึ่งเต็มไปด้วยความหวังดี จะช่วยบรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 48 – 67) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนว่า ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในชั้นเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้า และควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

ประดินันท์ อุปรมัย (2527 : 33) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนดังนี้ คือ ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน อาจเกิดขึ้นได้ทั้งระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึงทั้งครูและนักเรียนต่างมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสดซักถาม ตอบคำถาม และเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนให้มาก บรรยากาศในชั้นเรียนก็จะมีแต่ความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็น และกระตือรือร้น นอกจากนั้นปฏิสัมพันธ์ที่ดี

ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเองก็มีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้นครูและนักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันจะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน

2.1.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

นพพงษ์ บุญจิตรเดุลย์ (2527 : 48 – 67) ได้กล่าวถึงปฏิริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น การอภิปราย การโต้วาที การรายงาน จะช่วยให้เกิดปฏิริยาตอบสนองระหว่างกันฝึกการทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างบรรยากาศของสังคมที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียน

สุปัญญา กิตติสาร (ดาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ. 2533 : 3 ; อ้างอิงจาก สุปัญญา กิตติสาร. 2529) กล่าวว่า การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้องให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ โดยครูจะต้องให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถมากที่สุด มีความสัมพันธ์และไว้วางใจกันและกันระหว่างเพื่อน และครูโดยสามารถเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกัน มีบรรยากาศแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน ส่งเสริมความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความคิดสร้างสรรค์ กล่าวคือ ให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนของตนเอง มีความเข้าใจและวิเคราะห์ความรู้สึกจากประสบการณ์ในชีวิตครูเป็นผู้นำความรูมาสนับสนุนประสบการณ์ของนักเรียนและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักเรียนในชั้น

ชนนุช บุญสิทธิ์ (2541: 24) ได้สรุปการปฏิบัติตนของวัยรุ่นกับเพื่อนสัมพันธ์ภาพอันดีไว้ ดังนี้ แสดงกริยายิ้มแย้ม แจ่มใส แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น ตั้งใจฟังผู้อื่นพูด แสดงกริยารับฟังข้อคิดเห็น ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจับผิดผู้อื่น มีความเกรงใจต่อบุคคลอื่น รู้จักรับอารมณ์ วางตัวอย่างเหมาะสม ไม่โอ้อวด รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลและจดจำข้อมูลเล็กๆ น้อยๆ ของเพื่อนไว้เพื่อนแสดงความยินดีในวาระสำคัญ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนลักษณะของกลุ่มเพื่อนจะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สังคมกลุ่มเพื่อนดีนักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนไปด้วย ถ้าพฤติกรรมของสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

2.2.1 ชั้นปีที่ศึกษา

มัลลิส ,มัลลิส และนอร์แมนดิน (เพยาร์ ผลภาค. 2539 : 72 ; อ้างอิงจาก Mullis , Mullis and Normandin. 1992) ศึกษาเปรียบเทียบความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น ในแบบ Cross – section และ Longitudinal โดยการศึกษาแบบ Longitudinal ใช้กลุ่มตัวอย่าง 270 คน ทำแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ ในขณะที่ศึกษาอยู่ในระดับ 9 ระดับ 10 และระดับ 11 ผลการศึกษาพบว่า ระดับชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ เมื่อกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น ความภาคภูมิใจในตนเองก็สูงขึ้นตามลำดับ ส่วนการศึกษาแบบ Cross – section พบว่าไม่มีความแตกต่างของความภาคภูมิใจในตนเองทั้ง 3 ระดับชั้นเรียน

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

มอริสันและคนอื่น ๆ (อรอุมา สงวนญาติ 2544 : 40 อ้างอิงจาก ; Morrison and others. 1973) ได้ทำการศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองและการประมาณค่าตนเอง ต่อผลการเรียนโดยใช้แบบสอบถามวัดความภาคภูมิใจในตนเอง 3 ฉบับ คือ Coopersmith's Self – Esteem Inventory , Ziller's Social Self – Esteem Scale และ Coopersmith's Inventory จากผลการศึกษาปรากฏว่า นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตัวเองต่ำ จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อใช้แบบสอบถามฉบับแรก แต่แบบสอบถามอีก 2 ฉบับปรากฏว่าไม่มีนัยสำคัญ

ไพรมาวีรา และคนอื่น ๆ (Primavera and others. 1974 : 213 - 216) ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเอง กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เพศต่างกันที่มีอายุโดยเฉลี่ย 11 ปี พบว่าความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อทดสอบความแตกต่างของความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิงพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ลีเวนเบิร์ก (สุนารี เตชะโชควัฒน์. 2527 : 23 ; อ้างอิงจาก Levenberg. 1976) ศึกษาเรื่องการประเมินตน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความภาคภูมิใจของนักเรียนเกรด 3 – 6 จำนวน 400 คน จากครอบครัวชนชั้นต่ำและชั้นกลาง โดยแบ่งตามเพศและระดับชั้นเรียน พบว่า การประเมินตน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความภาคภูมิใจในตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวก และถ้าอายุมากขึ้นจะมีความมั่นใจในการประเมินตนเองมากขึ้น และมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นด้วย

คอตตอน (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 19 ; อ้างอิงจาก Cotton. 1980) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในโรงเรียนศึกษา

ผู้ใหญ่ พบว่าความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

มารูยาม่า , รูบิน และคิงส์เบอรี่ (Maruyama , Rubin and Kingsbery. 1981) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ความสามารถทางสติปัญญา และระดับชั้นทางสังคมมีสหสัมพันธ์กันอย่างสูง และมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในตนเอง แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง

คินเนย์ และคนอื่น ๆ (Kinney and others. 1989 : 38149 – A) ศึกษาเรื่องระดับความภาคภูมิใจในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 10 คน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 10 คน โดยใช้เกรดเฉลี่ย (GPA) เป็นเกณฑ์ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

เยกตา (Yekta. 1984 : Abstract) ศึกษาผลของการฝึกอบรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีมีความภาคภูมิใจในตนเอง และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม

2.2.3 บุคลิกภาพ

บากเลย์ และอีแวน (สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์. 2536 : 22 ; อ้างอิงจาก Bagley and Evan. 1975) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว และเก็บตัว โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพของไอแซงค์ (Eysanck) พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว และเก็บตัวมีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน และนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัวมีระดับความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะเก็บตัว

ดอร์และคนอื่น ๆ (Coopersmith. 1984 : 13 ; อ้างอิงมาจาก Dorr and others. 1976) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับบุคลิกภาพ โดยให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 274 คน ตอบแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ ผลการศึกษาพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ โดยเฉพาะด้านการปรับตัวทางสังคม และการปรับตัวด้านส่วนตัวนั่นคือ นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีการปรับตัวทางสังคมและการปรับตัวด้านส่วนตัวได้ดี

2.2.5 สุขภาพจิต

เนเกล (มะลิ อุดมภาพ. 2538 : 19 ; อ้างอิงจาก Negel. 1975) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กเชื้อสายสเปน เกรด 4 – 8 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กชุมชนรอบนอกของอิลินอยส์เหนือ และโคโรลาโด จำนวน 945 คน ใช้แบบสอบถาม ความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ (Cooperamith's Self - Esteem) วัดความภาคภูมิใจในตนเอง และมาตรวัดความวิตกกังวลของเด็กปกติของซาราเซน (Sarasen's General Anxiety Scale for Children) และแบบทดสอบวัดความวิตกกังวลของเด็ก (Test Anxiety for Children) พบว่าความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวล

โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1989 : 19 - 24) ได้ศึกษาพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบกับความซึมเศร้า (Depression) ในกลุ่มบุคคลที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงอย่างมีนัยสำคัญ และกองทัพสหรัฐอเมริกาได้ศึกษากลุ่มทหารของกองทัพในระยะสงครามโลกครั้งที่ 2 พบว่า ระดับความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์ในทางลบกับความวิตกกังวลอย่างมีนัยสำคัญ

2.2.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

เบิร์นไซด์ (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 24 ; อ้างอิงจาก Burnside. 1979) ศึกษาพบว่า การเอาใจใส่ของครู การจัดกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตร และงานที่โรงเรียนมอบหมายมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนด้วย

ซารากอน (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 24 ; อ้างอิงจาก Sarakon. 1986) พบว่า การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่อบอุ่นและเป็นกันเอง การเสริมแรงแก่นักเรียนเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนบุคลิกภาพของครู เช่น ลักษณะทางกายภาพ อารมณ์ ความสนใจเด็ก ความเชื่อและทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนล้วนมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

2.2.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

สุใจ ตั้งทรงธรรม (2532 : 75) ศึกษาการใช้เพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า หลังการทดลองนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือในกลุ่มมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนรับการช่วยเหลือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบ้านราชวิถี

3.1 ประวัติบ้านราชวิถี

สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี มีความประวัติสืบเนื่องมาแต่ โรงเรียนเด็กอนาถา ซึ่งพระวิมาดาเธอกรมพระสุทธาสินีนาฏ ได้ทรงบริจาคทรัพย์ สร้างขึ้นที่ตำบลสวนมะลิ ถนนบำรุงเมือง เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ.2433 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรับเลี้ยงเด็กทารก เด็กหญิงและเด็กชายบุตรคนยากจนที่กำพร้า หรือที่บิดามารดาไม่สามารถเลี้ยงดูได้แต่ต่อมา โรงเรียนเด็กแห่งนี้ได้เลิกกิจการไป

เมื่อวันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ.2454 ผู้นำสมาคมข้าราชการสยาม ซึ่งมีท่านผู้หญิงยมราชเป็นผู้นำ ได้นำการเรียไ้เงินจากประชาชนจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็กขึ้นใหม่ ณ ที่เดิมให้ชื่อว่า โรงเรียนเบญจมราชูทิศ โดยมีสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถเป็นองค์อุปถัมภ์ เพื่ออุทิศส่วนกุศลถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ต่อมาเมื่อวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2481 ได้โอนกิจการโรงเรียนเบญจมราชูทิศ ให้เทศบาลนครกรุงเทพดำเนินการซึ่งในขณะนั้นยังไม่มีสถานที่ของตนเองจึงได้ ได้ขอพระราชทานที่ดินอันเป็นทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ที่ตำบลทุ่งพญาไทกับยังได้พระราชทานเงินอีก 2 แสนบาท เป็นค่าก่อสร้างโดยตั้งชื่อว่า โรงเรียนชาติสงเคราะห์ และได้อันเชิญ สมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เสด็จมา ทรงเปิดเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2484

เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2491 ภายหลังได้ตั้งกรมประชาสงเคราะห์ ขึ้นแล้ว ข้าหลวงจังหวัดพระนครได้มีหนังสือสั่งให้เทศบาลกรุงเทพ โอนโรงเรียนชาติสงเคราะห์พร้อมทั้งทรัพย์สินให้กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการ ตั้งแต่ปีพ.ศ.2492 ภายได้เงื่อนไขของพระราชหัตถเลขาพระราชทานที่ดิน

สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี มีเนื้อที่ 58 ไร่ 1 งาน 4 ตารางวา ในเนื้อที่ประกอบด้วยอาคารที่ทำการบ้าน บ้านพักเด็ก บ้านพักเจ้าหน้าที่ ตลอดจนอาคารอื่นๆ รวมทั้งสิ้น 45 หลัง

3.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้การสงเคราะห์และพัฒนาเด็ก ให้มีความพร้อมในด้านสุขภาพ ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม การศึกษาอาชีพและอื่นๆ เพื่อให้เด็กมีความรู้ความสามารถที่จะช่วยเหลือตนเอง ครอบครั้และสังคมได้ต่อไป

3.3 กลุ่มเป้าหมาย

เด็กหญิงอายุ 5-18 ปี ที่ตกอยู่ในสภาพสมควรได้รับการสงเคราะห์ดังนี้

- 3.3.1. กำพร้า อนาคตา เร่ร่อน ไร้ที่พึ่ง ถูกทอดทิ้ง ยากจนขาดแคลน
- 3.3.2. เป็นเด็กที่บิดา มารดาหรือผู้ปกครองให้การเลี้ยงดูไม่เหมาะสม
- 3.3.3. เป็นเด็กที่มีปัญหาความประพฤติ หรือประพฤติดนไม่สมควรแก่วัย
- 3.4.4. เป็นเด็กที่ถูกชักจูงล่อลวง หรือถูกใช้เป็นเครื่องมือให้ประพฤติดนโดยมิชอบด้วย

กฎหมาย

3.4.5. เป็นเด็กที่หน่วยงานในสังกัดกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการหรือหน่วยงานอื่นขอความร่วมมือให้รับไว้อุปการะเพื่อให้การสงเคราะห์ และคุ้มครองสวัสดิภาพ

3.4 บริการด้านต่าง ๆ ที่จัดให้แก่เด็ก

3.4.1. บริการด้านการเลี้ยงดู

3.4.1.1 จัดบ้านพักในลักษณะ (Cottage Home) ให้แก่เด็กหญิงอายุ 7 – 18 ปี เข้าอยู่อาศัยหลังละ 20 – 25 คน จำนวน 19 หลัง

3.4.1.2 จัดอาหาร และเครื่องอุปโภคบริโภค ให้อย่างเพียงพอและเหมาะสม

3.4.1.3 จัดให้มีแม่บ้านประจำบ้านพักเด็กแต่ละหลังเพื่อให้การดูแลอบรมสั่งสอน แนะนำปรึกษาตลอดจนให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็กอย่างใกล้ชิด เสมือนมารดาทดแทน

3.4.2. บริการด้านการรักษาพยาบาล และอนามัย

3.4.2.1 ดำเนินการตรวจสุขภาพและสร้างภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ แก่เด็ก

3.4.2.2 ให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเด็กเจ็บป่วย

3.4.2.3 จัดส่งเด็กที่ป่วยเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลต่างๆ

3.4.2.4 ให้ความรู้ทางด้านสุขศึกษาแก่เด็ก

3.4.3. บริการด้านการศึกษา

3.4.3.1 การศึกษาสามัญภายในสถานสงเคราะห์

3.4.3.1.1 จัดการศึกษาในระดับอนุบาล และการศึกษาภาคบังคับตามหลักสูตรของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ

3.4.3.1.2 จัดชั้นเรียนพิเศษแก่เด็กที่มีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำ

3.4.3.2 การศึกษาภายนอกสถานสงเคราะห์ในด้านสามัญและวิชาชีพ โดยสนับสนุนให้เด็กไปศึกษาภายนอกยังโรงเรียนต่างๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษาตามความรู้ความสามารถและแนวโน้มของเด็ก

3.4.4. บริการด้านการจัดหางาน ดำเนินการติดต่อจัดหางานให้แก่เด็กที่สำเร็จการศึกษาสามัญและวิชาชีพแล้วตามความเหมาะสมและความสมัครใจของเด็ก

3.4.5. บริการด้านการสังคมสงเคราะห์และจิตวิทยา ให้การสงเคราะห์พัฒนา พื้นฟู และปรับสภาพโดยดำเนินงานตามกระบวนการทางสังคมสงเคราะห์และจิตวิทยา ดังนี้

3.4.5.1 จัดทำประวัติเด็ก บันทึก สังเกต และทำรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรม ของเด็กทุกคน

3.4.5.2 ดำเนินการป้องกัน แก้ไขและพัฒนาเด็กภายในสถานสงเคราะห์ ตามกระบวนการสังคมสงเคราะห์ และจิตวิทยาทั้งในลักษณะของรายบุคคล (Case Work) เป็นกลุ่ม (Group Work) หรือประชุมรายกรณี (Case Conference) ตามความจำเป็นและ เหมาะสม ตลอดจนใช้เทคนิคการแนะแนวและการให้คำปรึกษา (Counselling) ควบคู่กันไป

3.4.5.3 การติดตามและประเมินผล ดำเนินการติดตามและประเมินผล เด็กที่อยู่ระหว่างรับการสงเคราะห์ และเด็กที่พ้นการสงเคราะห์ไปแล้ว

3.4.6. บริการด้านนันทนาการและกิจกรรมต่างๆ

3.4.6.1 ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยให้เด็กเข้ากลุ่ม กิจกรรมต่างๆ เช่น ดนตรี กีฬา การประดิษฐ์ดอกไม้แห้ง การจัดดอกไม้สด และโภชนาการ เป็นต้น

3.4.6.2 จัดให้เด็กได้ทัศนศึกษาออกสถานที่ เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้ และเพิ่มพูนประสบการณ์

3.4.6.3 จัดให้เด็กได้บำเพ็ญประโยชน์ เช่น ไปเยี่ยมผู้รับการสงเคราะห์ต่างๆ อาทิเช่น คนชรา เด็กอ่อน เด็กพิการ คนไร้ที่พึ่ง หรือตามโรงพยาบาลต่างๆ เป็นต้น

3.4.6.4 การอบรมด้านจริยธรรม จัดให้มีการอบรมหน้าที่พลเมืองดี ศีลธรรม และจรรยาบรรณแก่เด็ก

3.5 จำนวนเด็กภายในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

3.5.1 จำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)
1. 5 – 8 ปี	128
2. 9 – 12 ปี	154
3. 13 – 16 ปี	132
4. 17 – 20 ปี	71
5. มากกว่า 20 ปี	26
รวม	513

3.5.2. จำแนกตามภูมิสำเนา

ภูมิสำเนา	จำนวน (คน)
1. กรุงเทพมหานคร	139
2. ภาคกลาง	166
3. ภาคใต้	20
4. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	61
5. ภาคตะวันออก	42
6. ภาคเหนือ	85
7. ไม่ปรากฏภูมิสำเนา	0
รวม	513

3.5.3. จำแนกตามสาเหตุการรับเข้า

สาเหตุการรับเข้า	จำนวน (คน)
1. ปัญหาครอบครัว	
1.1 ผู้ปกครองต้องโทษ	34
1.2 ผู้ปกครองได้รับการสงเคราะห์	36
1.3 ผู้ปกครองเลี้ยงดูไม่เหมาะสม	39
1.4 ครอบครัวแตกแยก	23
1.5 รวม	186
2. ปัญหาเด็กขาดครอบครัว	จำนวน (คน)
2.1 กำพร้า	18
2.2 ถูกทอดทิ้ง	90
2.3 เร่ร่อน ขอดทาน	52
2.4 พลัดหลง	18
2.5 ผู้อุปการะสงัด	20
2.6 รวม	198
3. ปัญหาเศรษฐกิจ	
3.1 ยากจน	144
3.3 ขาดงาน	15
3.4 รวม	129
รวมทั้งสิ้น	513

3.5.4. การพัฒนาการอุปการะของเด็กในสถานสงเคราะห์

สาเหตุที่พัฒนาการอุปการะ	จำนวน (คน)
1. ผู้ปกครองรับไปอุปการะและให้การศึกษาต่อ	23
2. มอบเป็นบุตรบุญธรรม	5
3. จบการศึกษาหรือฝึกวิชาชีพ	7
4. จัดหางานให้ทำ	10
5. ครอบครัวอุปถัมภ์	1
6. ส่งไปสถานสงเคราะห์อื่น	19
7. หลบหนี	6
รวม	71

3.5.5. การศึกษาของเด็กในสถานสงเคราะห์

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)
1. ชั้นพิเศษ	13
2. ประถมศึกษา	62
3. อื่น ๆ (ระบุ)	
3.1 ฝึกวิชาชีพ	15
3.2 งานประดิษฐ์	3
3.3 งานตัดเย็บเสื้อผ้า	4
3.4 งานกศน.	10
3.5 งานเสริมสวย	0
3.6 งานอาหาร	4
3.7 รวม	111

3.5.6. สถานศึกษาของเด็กนักเรียนภายนอก

ลำดับที่	ระดับการศึกษา	รายชื่อโรงเรียน	จำนวนเด็ก (คน)
1.	ประถมศึกษา	โรงเรียนสุโขทัย	58
		โรงเรียนนันทนศึกษา	70
		โรงเรียนวัดสัมณานิคมบริการ	51
		โรงเรียนวัดเทวราชกุญชร	15
		โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์	
		จันทบุรี	3
		โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี	10
2.	มัธยมศึกษา	โรงเรียนกึ่งเพชร	25
		โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย	24
		โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์	17
		โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์	
		จันทบุรี	5
3.	อาชีวศึกษา (ปวช. 1 – 3)	วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา	10
		วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ1	
		วิทยาลัยพาณิชยการอินทราชัย 1	
4.	อุดมศึกษา (ปวส.-ปริญญาตรี)	วิทยาลัยศิลปหัตถกรรมกรุงเทพ1	
		วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา	4
		วิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพ	1
		วิทยาเขตโชติเวช	1
		วิทยาเขตชุมพรเขตอุดมศักดิ์	4
		สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา	2
		สถาบันราชภัฏสวนดุสิต	3
		มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1
		มหาวิทยาลัยรามคำแหง	1
รวมทั้งสิ้น			308

3.5.7 จำนวนนักเรียนโรงเรียนประชาสงเคราะห์บ้านราชวิถี และจำนวนนักเรียนโรงเรียนภายนอกสถานสงเคราะห์

3.5.7.1 จำนวนนักเรียนโรงเรียนประชาสงเคราะห์บ้านราชวิถี จำนวน 79 คน

คน เจ้าหน้าที่ ครู 9 คน

ระดับชั้นพิเศษ	จำนวน	13 คน
ระดับชั้นประถมศึกษา	จำนวน	66 คน
รวมทั้งสิ้น	จำนวน	79 คน

3.5.7.2 จำนวนนักเรียนโรงเรียนภายนอกสถานสงเคราะห์

1. จำนวนนักเรียน	จำนวน	303 คน
เรียนในกรุงเทพ	จำนวน	283 คน
เรียนต่างจังหวัด	จำนวน	20 คน
2. สถาบันการศึกษา	จำนวน	19 สถาบัน
สถาบันในกรุงเทพ	จำนวน	15 สถาบัน
สถาบันต่างจังหวัด	จำนวน	5 สถาบัน
3. ระดับชั้น	จำนวน	303 คน
ระดับชั้นอนุบาล	จำนวน	17 คน
ระดับชั้นประถม 1-6	จำนวน	190 คน
ระดับมัธยม 1-6	จำนวน	69 คน
ระดับชั้นอุดมศึกษา (ปวช., ปวส., ปริญญาตรี)	จำนวน	27 คน

3.5.7.3 งานฝึกวิชาชีพภายในสถานสงเคราะห์ จำนวน 15 คน เจ้าหน้าที่ 4 คน

งานเสริมสวย	จำนวน	0 คน
งานอาหาร	จำนวน	4 คน
งานประดิษฐ์	จำนวน	3 คน

3.5.7.4. งานร้านอาหารครัวบ้านราชวิถี เจ้าหน้าที่ 7 คน

งานบริการ	จำนวน	1 คน
-----------	-------	------

(สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี. 2546 : ออนไลน์)

เด็กหญิงบ้านราชวิถีที่เรียนอยู่ในโรงเรียนภายนอกสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในปีการศึกษา 2546 มีจำนวนทั้งหมด 171 คน ศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 86 คน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 62 คน ระดับชั้นอุดมศึกษา จำนวน 23 คน แบ่งออกเป็น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กหญิงบ้านราชวิถีจำนวน 121 คน ศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 59 คน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 45 คน ระดับชั้นอุดมศึกษา จำนวน 17 คน

กลุ่มที่ทดลองใช้เครื่องมือเป็นเด็กหญิงบ้านราชวิถีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แบ่งเป็นช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 27 คน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 17 คน และระดับชั้น อุดมศึกษา จำนวน 6 คน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กหญิงบ้านราชวิถี จำนวน 121 คน แบ่งเป็น ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 59 คน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 45 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 17 คน ปีการศึกษา 2546

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กหญิงบ้านราชวิถี จำนวน 121 คน แบ่งเป็น ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 59 คน ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 45 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 17 คน ปีการศึกษา 2546

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี แบ่งออกเป็น 8 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิทยากับครูในโรงเรียน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิทยากับครูแม่บ้าน

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิทยากับเพื่อนในโรงเรียน

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิทยากับเพื่อนในบ้านราชวิถี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง ✍

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของเด็กหญิงบ้านราชวิถี

ตัวอย่าง แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของเด็กหญิงบ้านราชวิถี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามด้านข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ระดับชั้นปีที่ศึกษา
เกรดเฉลี่ยในภาคเรียนที่ผ่านมา สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์
บ้านราชวิถี

จงเขียนข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ระดับการศึกษา
 - () ระดับประถมศึกษาตอนปลาย
 - () ระดับมัธยมศึกษา
 - () ระดับอุดมศึกษา
2. เกรดเฉลี่ยในภาคเรียนที่ผ่านมา.....
3. สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี โดยเลือกตอบเพียงข้อเดียว
 - () เด็กที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองอยู่ในระหว่างการต้องโทษ
 - () เด็กที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองได้รับการสงเคราะห์ตามสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ
 - () เด็กที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองให้การเลี้ยงดูไม่เหมาะสมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ
 - () ครอบครัวแตกแยก
 - () เด็กที่กำพร้าบิดามารดา
 - () เด็กที่ถูกทอดทิ้งตามโรงพยาบาล ที่สาธารณะ
 - () เด็กเร่ร่อน ขอดทาน
 - () เด็กที่พลัดหลง
 - () เด็กที่ผู้อุปการะสงัด
 - () ครอบครัวยากจน หรือประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ
 - () เด็กชาวเขา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของ ระจิตร์แก้ว เล็กอุทัย. (2542 : 102-104) และปิยะพร ดวงทอง. (2539 : 97 - 99) โดยนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 2.1 และ 2.2

ลักษณะของแบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	<u>ด้านแสดงตัว</u> ฉันชอบพูดต่อหน้าคนมาก ๆ.....					
00	<u>ด้านเก็บตัว</u> ฉันชอบทำงานคนเดียว.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก	ข้อความที่มีความหมายทางลบ
	(คะแนน)	(คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย (ระจิตรแก้ว เล็กอุทัย. 2542 : 57)

คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัว

คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย หมายถึง มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม THAI GHQ 30 เป็นแบบคัดกรองสุขภาพจิตของ เดวิด โกลด์เบิร์ก และพอล วิลเลียมส์ (David Goldberg and Paul Williams, 1988) แปลเป็นภาษาไทยโดย นายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะ (2539) แบบสอบถาม THAI GHQ 30 ประกอบด้วยคำถาม 30 ข้อ เป็นแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตเบื้องต้น ไม่สามารถวินิจฉัยโรคได้

ตัวอย่าง แบบสอบถามสุขภาพจิต

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของนักเรียนในระยะ 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ใกล้เคียงกับสภาพของนักเรียนในปัจจุบัน หรือในช่วง 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด โดยไม่รวมถึงปัญหาที่นักเรียนเคยมีในอดีต และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ

ในระยะที่ผ่านมา นักเรียน.....

1. สามารถมีสมาธิจดจ่อกับสิ่งที่กำลังทำอยู่ได้
☐ ดีกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ แย่กว่าปกติ ☐ แย่กว่าปกติมาก
2. นอนไม่หลับเพราะกังวลใจ
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ก่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติมาก

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้ตอบ 2 ข้อแรก จะได้คะแนน 0 คะแนน

ผู้ตอบ 2 ข้อหลัง จะได้คะแนน 1 คะแนน

เกณฑ์ในการแปลความหมาย (ธนา นิลชัยโกวิทย์และคนอื่นๆ. 2539)

จัดตัดคะแนนใช้การนับจำนวนข้อที่ได้คะแนนทั้งหมด แล้วนำมารวมกัน และมีจุดตัดคะแนนสำหรับแบบสอบถาม THAI GHQ 30 คือ 5/6 คะแนนตั้งแต่ 6 คะแนนขึ้นไปถือว่าผิดปกติ

คะแนน 0 – 5 คะแนน มีสุขภาพจิตปกติ

คะแนน 6 – 30 คะแนน มีสุขภาพจิตบกพร่อง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียนมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

4.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ของ อติเทพ ศรีสุวรักษ์. (2545 : 74-75) โดยนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียนให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะโดยใช้ข้อมูลจากข้อ 4.1 และ 4.2

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	<u>พฤติกรรมที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีปฏิบัติต่อครู ในโรงเรียน</u> ฉันเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู.....					
00	<u>พฤติกรรมที่ครูในโรงเรียนปฏิบัติต่อเด็กหญิง บ้านราชวิถี</u> เมื่อฉันมีปัญหา ครูยินดีให้คำแนะนำ.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครู
ในโรงเรียนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครู
ในโรงเรียนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครู
ในโรงเรียนไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยและศึกษานิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

5.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของ ประกายทิพย์ พิชัย (2539 : 86) โดยนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถี กับครูแม่บ้านให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 5.1 และ 5.2

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้านเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	<u>พฤติกรรมที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีปฏิบัติต่อครูแม่บ้าน</u> เมื่อฉันมีปัญหา ฉันจะปรึกษาครูแม่บ้าน.....					
00	<u>พฤติกรรมที่ครูแม่บ้านปฏิบัติต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถี</u> ครูแม่บ้านรับฟังความคิดเห็นของฉันเสมอ...					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้านดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้านดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้านไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

6.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ ชาติชาย หมั่นสมิคร (2542 : 104-106) โดยนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 6.1 และ 6.2

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	ฉันเป็นที่รักของเพื่อนๆในห้องเรียน.....					
00	เมื่อฉันทำการบ้านไม่ได้ เพื่อนในห้องช่วยอธิบายให้.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียนไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี

แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถีมีย่นตอนการสร้างดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

7.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ วินัย ธงชัย (2545 : 209-210) โดยนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 7.1 และ 7.2

ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	เพื่อน ๆ ในบ้านราชวิถีมักช่วยเหลือฉันเวลาที่มีปัญหา.....					
00	ฉันไม่สนิทกับเพื่อนบ้านราชวิถี.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
(คะแนน)		(คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถีดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถีดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถีไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง มีขั้นตอนการสร้างดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารงานวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง

8.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองของ ระจิตร์แก้ว เล็กอุทัย (2542 : 133 –135) และ ดำรงค์ศักดิ์ วิเชียรดิolk (2545 : 47 – 48) โดยนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 8.1 และ 8.2 ลักษณะของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ มี 5 ระดับ

ตัวอย่าง แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	<u>ด้านความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถ</u>					
00	ฉันปรับตัวให้เข้ากับสิ่งที่ไม่คุ้นเคยได้ง่าย...					
	เพื่อน ๆ ไม่ค่อยยอมรับในความสามารถของฉัน.....					
0	<u>ด้านความรู้สึกของการมีความสำเร็จ</u>					
00	ฉันมั่นใจว่าฉันเรียนได้สำเร็จ.....					
	ฉันไม่กล้าไปไหนตามลำพัง.....					
0	<u>ด้านความรู้สึกของการมีความสำคัญ</u>					
00	ฉันเป็นที่ยอมรับของเพื่อน.....					
	ไม่มีใครชอบฉัน.....					
0	<u>ด้านความรู้สึกของการมีคุณค่า</u>					
00	นับว่าโชคดีมากที่เกิดมาเป็นฉัน.....					
	ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายตนเอง.....					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์ในการแปลความหมาย (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเองปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. หาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างความมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ และภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้

2. การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กหญิงบ้านราชวิถี ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน แล้วมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25 % กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ นำคะแนนกลุ่มที่สูงและต่ำ มาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ โดยใช้ t-test เลือกข้อที่มีค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไปมาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย มีค่า t-test ในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยในภาคเรียนที่ผ่านมา สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถาม ตามแนวคิดวิธีลีเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.462 – 6.110

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามตามแนวคิดวิธีลิเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.367 – 6.640

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน เป็นแบบสอบถามตามแนวคิดวิธีลิเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.068 – 7.833

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามตามแนวคิดวิธีลิเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.232 – 5.698

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี เป็นแบบสอบถามตามแนวคิดวิธีลิเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.222 – 6.539

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง เป็นแบบสอบถามตามแนวคิดวิธีลิเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 44 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.157 - 6.881

3. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้เฉพาะข้อที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2 ไปหาความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีความเชื่อมั่นในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยในภาคเรียนที่ผ่านมา สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8280

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8465

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8588

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8737

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8151

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9270

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นำไปเสนอขออนุมัติต่อผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อขออนุญาตนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ในการใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยแจกไป 121 ฉบับ ได้รับคืนครบทุกฉบับ ระหว่างวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2547 – 20 มิถุนายน พ.ศ. 2547

3. ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ และตรวจให้คะแนนตามที่กำหนด แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.)

2. วิเคราะห์ตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และในภาพรวม คือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติสำหรับการหาคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้ เทคนิค 25% กลุ่มสูง - กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test

1.2 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.)

2.2 วิเคราะห์ตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และในภาพรวม คือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

2.3 วิเคราะห์ตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ในระดับอุดมศึกษา โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ เพื่อจะเกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F- Distribution
df	แทน	Degree of freedom
SS	แทน	sum of squares
MS	แทน	Mean Squares
R^2	แทน	กำลังสองค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปแบบ คะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปแบบ คะแนนมาตรฐาน
$\hat{Y}$	แทน	ค่าพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และ ระดับอุดมศึกษา
$\hat{Y}_1$	แทน	ค่าพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้คะแนนดิบ
$\hat{Y}_2$	แทน	ค่าพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้คะแนนดิบ

$\hat{Y}_3$	แทน	ค่าพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาโดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี โดยใช้คะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
X_1	แทน	ช่วงชั้นที่ 2
X_2	แทน	ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4
X_3	แทน	ระดับชั้นอุดมศึกษา
X_4	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_5	แทน	สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี โดย ปัญหาครอบครัว
X_6	แทน	สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี โดย ปัญหาเด็กขาดครอบครัว
X_7	แทน	สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี โดย ปัญหาเศรษฐกิจ
X_8	แทน	บุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว
X_9	แทน	สุขภาพจิต
X_{10}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน
X_{11}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน
X_{12}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน
X_{13}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้าน ราชวิถี
Y	แทน	ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กของเด็กรายบ้านราชวิถีใน ภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และ ระดับอุดมศึกษา
Y_1	แทน	ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กของเด็กรายบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2
Y_2	แทน	ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กของเด็กรายบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

Y₃ แทน ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กของเด็กหญิงบ้านราชวิถี
ในระดับอุดมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์จำนวนร้อยละของเด็กหญิงบ้านราชวิถี โดยจำแนกตาม ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะปัญหาของเด็ก

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ บุคลิกภาพ สุขภาพจิต สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี ความภาคภูมิใจในตนเอง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาตัวพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาตัวพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาตัวพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับชั้นอุดมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จำนวนร้อยละของเด็กหญิงบ้านราชวิถี จำแนกตาม ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะปัญหาของเด็ก ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนร้อยละของเด็กหญิงบ้านราชวิถีจำแนกตาม ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และลักษณะปัญหาของเด็ก

ตัวแปร	ระดับตัวแปร	จำนวน/คน	ร้อยละ
1. ระดับการศึกษา	ช่วงชั้นที่ 2	59	48.8
	ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4	45	37.2
	อุดมศึกษา	17	14.0
	รวม	121	100
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	สูง	32	26.4
	ปานกลาง	70	57.8
	ต่ำ	19	15.7
	รวม	121	100
4. ลักษณะปัญหาของเด็ก	ปัญหาครอบครัว	70	57.9
	ปัญหาเด็กขาดครอบครัว	25	20.7
	ปัญหาเศรษฐกิจ	26	21.5
	รวม	121	100

จากตาราง 1 พบว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับชั้นที่มีนักเรียนมากที่สุด คือ ช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 รองลงมา คือ ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 45 คิดเป็นร้อยละ 37.2 และระดับชั้นที่มีนักเรียนน้อยที่สุดคือ ระดับชั้นอุดมศึกษา จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมากที่สุด จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมาคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจำนวนต่ำมีน้อยที่สุด จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 15.7 จำแนกตามลักษณะปัญหาของเด็ก พบว่า ลักษณะปัญหาครอบครัวมากที่สุด จำนวน 70 คิดเป็นร้อยละ 57.9 รองลงมาคือลักษณะปัญหาเศรษฐกิจจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และลักษณะปัญหาขาดครอบครัวมีน้อยที่สุด จำนวน 25 คิดเป็นร้อยละ 20.7

ตอนที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต ลักษณะปัญหาของเด็ก สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี และความภาคภูมิใจในตนเอง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร ได้แก่ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ สุขภาพจิต ลักษณะปัญหาของเด็ก สัมพันธภาพระหว่าง เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครู แม่บ้าน สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่าง เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี และความภาคภูมิใจในตนเอง

ตัวแปร	$\bar{X}$	S.D	การแปลผล
1. บุคลิกภาพ	3.0202	.29823	เก็บตัว
2. สุขภาพจิต	8.3273	6.41	บกพร่อง
3. สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถี กับครู ในโรงเรียน	3.1246	.49289	ดีพอใช้
4. สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถี กับครู แม่บ้าน	3.1939	.58877	ดีพอใช้
5. สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถี กับ เพื่อนในโรงเรียน	3.2964	.53376	ดีพอใช้
6. สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถี กับ เพื่อนในบ้านราชวิถี	3.2191	.51526	ดีพอใช้
7. ความภาคภูมิใจในตนเอง	3.2663	.41101	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า เด็กหญิงบ้านราชวิถี มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรบุคลิกภาพอยู่ในบุคลิกภาพแบบเก็บตัว ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสุขภาพจิตอยู่ในระดับบกพร่อง ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียนอยู่ในระดับดีพอใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้านอยู่ในระดับดีพอใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียนอยู่ในระดับดีพอใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี อยู่ในระดับดีพอใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรความภาคภูมิใจในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาตัวพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 3 และตาราง 4

ตาราง 3 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	1	.814	.814	5.259*
Residual	36	5.571	.155	
Total	37	6.385		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า มีตัวแปรจำนวน 1 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในผลการวิเคราะห์ในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₂	.317	.138	.357	.357	.127	5.259*

$$R = .357$$

$$R^2 = .127$$

$$SE = .39339$$

$$a = 2.172$$

จากตาราง 4 พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ที่สามารถส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 มี 1 ตัวแปร คือ สัมพันธภาพของเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน (X_{12}) ซึ่งตัวแปร 1 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ได้ร้อยละ 12.7

ในการสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ มาเขียนสมการได้ดังนี้

1. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_1 = 2.172 + .317 X_{12}$$

2. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ช่วงชั้นที่ 2 ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .357 X_{12}$$

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาตัวพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 5 และตาราง 6

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตัวเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	1	2.050	1.025	8.648*
Residual	42	4.861	.119	
Total	43	6.911		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า มีตัวแปรจำนวน 2 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในผลการวิเคราะห์ในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₈	.498	.169	.390	.436	.190	9.841*
X ₈ X ₁₀	.268	.107	.330	.545	.297	8.648*

R = .545
 R² = .297
 SE = .34432
 a = .974

จากตาราง 6 พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ที่สามารถส่งผลกระทบต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 มี 2 ตัวแปร คือ บุคลิกภาพ (X₈) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน (X₁₀) ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ได้ร้อยละ 29.7

ในการสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ มาเขียนสมการได้ดังนี้

1. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_2 = .974 + .498X_8 + .268 X_{10}$$

2. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .390X_8 + .330 X_{10}$$

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เพื่อหาตัวพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 7 และตาราง 8

ตาราง 7 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตัวเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	3	4.219	1.406	10.291*
Residual	88	12.027	.137	
Total	91	16.246		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 พบว่า ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า มีตัวแปรจำนวน 3 ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในผลการวิเคราะห์ในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ตัวแปร	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₁₂	.217	.073	.288	.388	.151	15.977*
X ₁₂ X ₈	.417	.140	.290	.472	.222	12.731*
X ₁₂ X ₈ X ₃	.261	.124	.193	.510	.260	10.291*

R = .545
 R² = .297
 SE = .36968
 a = 1.298

จากตาราง 4 พบว่า ตัวแปรที่พยากรณ์ที่สามารถส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา มี 3 ตัวแปร คือ สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน (X₁₂) บุคลิกภาพ (X₈) ระดับชั้นอุดมศึกษา (X₃) ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ได้ร้อยละ 26.00

ในการสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ มาเขียนสมการได้ดังนี้

1. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 1.298 + .217X_{12} + .417 X_8 + .261X_3$$

2. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .288X_{12} + .290 X_8 + .193 X_3$$

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

ตาราง 9 แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา

ตัวแปร	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	Y ₃
X ₄	1.00	.105	-.128	.033	-.316	-1.53	.379	.267	.239	.402	.144
X ₅		1.00	-.789**	-.344	-.030	.342	1.56	.483	.137	.041	.408
X ₆			1.00	-.306	.346	-.405	-.124	-.283	-.015	.064	-.356
X ₇				1.00	-.431	.099	-.056	-.284	-.183	-.156	-.096
X ₈					1.00	-.077	-.253	.092	.117	.316	-.137
X ₉						1.00	-.429	-.757**	-.650*	-.800**	-.265
X ₁₀							1.00	.891*	.629*	.469	.548*
X ₁₁								1.00	.709**	.669**	.441
X ₁₂									1.00	.818*	.322
X ₁₃										1.00	.211
Y ₃											1.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีตัวพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน(X_{10}) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คือ .548

ตัวพยากรณ์ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(X_4) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี โดยปัญหาครอบครัว(X_5) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี โดยปัญหาเด็กขาดครอบครัว(X_6) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเศรษฐกิจ(X_7) บุคลิกภาพ(X_8) สุขภาพจิต(X_9) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน(X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน(X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี(X_{13})

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ในระดับอุดมศึกษา

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคม ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และในภาพรวมคือ ช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา
2. ตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กหญิงบ้านราชวิถี จำนวน 121 คน แบ่งเป็นช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 59 คน ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 45 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 17 คน ปีการศึกษา 2546

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ เด็กหญิงบ้านราชวิถี จำนวน 121 คน แบ่งเป็นช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 59 คน ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 45 คน และระดับอุดมศึกษา จำนวน 17 คน ปีการศึกษา 2546

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ซึ่งมีทั้งหมด 8 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยในภาคเรียนที่ผ่านมา สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามตามแนวคิดวิธีลิเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 29 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.462 – 6.110 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8280

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามตามแนวคิดวิธีลิเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 31 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.367 – 6.640 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8465

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน เป็นแบบสอบถามตามแนวคิดวิธีลิเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.068 – 7.833 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8588

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามตามแนวคิดวิธีลิเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 24 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.232 – 5.698 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8737

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี เป็นแบบสอบถามตามแนวคิดวิธีลิเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.222 – 6.539 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8151

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเองเป็นแบบสอบถามตามแนวคิดวิธีลิเคอร์ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 44 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.157 - 6.881 ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9270

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร นำไปเสนอขออนุมัติต่อผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร เพื่อขออนุญาตนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ในการใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง โดยแจกไป 121 ฉบับ ได้รับคืนครบทุกฉบับ ระหว่างวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2547 – 20 มิถุนายน พ.ศ. 2547

3. ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ และตรวจให้คะแนนตามที่กำหนด แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.)

2. วิเคราะห์ตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และในภาพรวม คือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางสังคมกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพของเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน (X_{12}) สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ได้ร้อยละ 12.7

2. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ

2.1 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_1 = 2.172 + .317 X_{12}$$

2.2 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .357 X_{12}$$

3. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร เรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ บุคลิกภาพ(X_8) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน(X_{10}) ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 ได้ร้อยละ 29.7

4. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ

4.1 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_2 = .974 + .498X_8 + .268 X_{10}$$

4.2 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .390X_8 + .330 X_{10}$$

5. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 3 ตัวแปร เรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน(X_{12}) บุคลิกภาพ(X_8) ระดับชั้นอุดมศึกษา(X_3) ตามลำดับ ซึ่งตัวแปรทั้ง 2 ตัวนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษาได้ร้อยละ 26.00

6. สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ

6.1 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเอง ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 1.298 + .217X_{12} + .417 X_8 + .261X_3$$

6.2 สมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .288X_{12} + .290 X_8 + .193 X_3$$

7. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน(X_{10})

8. ตัวแปรที่ไม่มีค่าสหสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา มี 9 ตัวแปร ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(X_4) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาครอบครัว(X_5) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเด็กขาดครอบครัว(X_6) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเศรษฐกิจ(X_7) บุคลิกภาพ(X_8) สุขภาพจิต(X_9) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน(X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน(X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี(X_{13})

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพของเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน(X_{12}) อภิปรายได้ดังนี้

1.1 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในช่วงชั้นที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า เด็กหญิงบ้านราชวิถีในช่วงชั้นที่ 2 ที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในโรงเรียนดี ทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ เด็กหญิงบ้านราชวิถีที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนในโรงเรียน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจกัน เห็นใจกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน มีความใกล้ชิด ห่วงใย สนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีรู้สึกว่าตนเองเป็นที่รักของเพื่อน ได้รับการยอมรับจากเพื่อน เป็นที่พึ่งของเพื่อน จึงทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีเกิดรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ และส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรอบลันด์ (สุรัชย์ โกติยะกุล 2526 : 32 ; อ้างอิงจาก Groulund. 1956) ที่ศึกษาปัญหาในการปรับตัวของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นที่ประสบปัญหาในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนและสภาพแวดล้อม มีปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความขัดแย้งในกลุ่ม เป็นเหตุให้การเรียนไม่มีประสิทธิภาพ เกิดความตึงเครียดทางอารมณ์และมีความสุข

2. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปร 2 ตัวแปรเรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ บุคลิกภาพ(X_8) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน(X_{10}) ตามลำดับ อภิปรายได้ดังนี้

2.1 บุคลิกภาพ ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นอันดับหนึ่ง แสดงว่า เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ เด็กหญิงที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยของคนที่น่าสนใจ แวดล้อม ร่าเริง แจ่มใส ชอบสมาคมในหมู่เพื่อน ทำให้ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง เป็นที่รักของบุคคลอื่น จึงทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีเกิดรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญ และส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของบาคเลย์ และอีแวน (สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์, 2536 : 22 ; อ้างอิงจาก Bagley and Evan, 1975) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว และเก็บตัว โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพของไอแซกซ์ (Eysanck) พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัว และเก็บตัวมีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน และนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัวมีระดับความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะเก็บตัว

2.2 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นอันดับสอง แสดงว่า เด็กหญิงบ้านราชวิถีในช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ที่มีสัมพันธภาพกับครูในโรงเรียนดี ทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ การที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีเคารพ เชื่อฟังครู ตั้งใจ และสนใจทำในสิ่งที่ครูอบรมสั่งสอน และการที่ครูในโรงเรียนให้ความสนใจต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถี ให้ความรัก และเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะ ทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจ เป็นที่รักของครู ได้รับการยอมรับจากครู ซึ่งส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ เบิร์นไซด์ (สมพิศ ไชยกิจ, 2536 : 24 ; อ้างอิงจาก Burnside, 1979) ศึกษาพบว่า การเอาใจใส่ของครู การจัดกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตร และงานที่โรงเรียนมอบหมายมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของซารากอน (สมพิศ ไชยกิจ, 2536 : 24 ; อ้างอิงมาจาก Sarakon, 1986) พบว่า การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่อบอุ่นและเป็นกันเอง การเสริมแรงแก่นักเรียนเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม ตลอดจนทั้งบุคลิกภาพของครู เช่นลักษณะทางกายภาพ อารมณ์ ความสนใจเด็ก ความเชื่อและทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนล้วนมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง

3. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 มี 3 ตัวแปร เรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน(X_{12}) บุคลิกภาพ(X_8) ระดับชั้นอุดมศึกษา(X_3) ตามลำดับ อภิปรายได้ดังนี้

3.1 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนโรงเรียน ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นอันดับหนึ่ง แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนในโรงเรียนดี ทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงบ้านราชวิถีที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนในโรงเรียน มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้กำลังใจกัน เห็นใจกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน มีความใกล้ชิด ห่วงใย สนับสนุนซึ่งกันและกัน ทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีรู้สึกว่าคุณค่าตนเอง เป็นที่รักของเพื่อน ได้รับการยอมรับจากเพื่อน เป็นที่พึ่งของเพื่อน จึงทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีเกิดความรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญ และส่งผลให้ความภาคภูมิใจในตนเองมาก

3.2 บุคลิกภาพ ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นอันดับสอง แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถีในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ เด็กหญิงบ้านราชวิถีที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยของคนที่น่าสนใจแวดล้อม ร่าเริง แจ่มใส ชอบสมาคมในหมู่เพื่อน ทำให้ได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง เป็นที่รักของบุคคลอื่น จึงทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีเกิดรู้สึกว่าคุณค่าตนเองมีความสำคัญ และส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ คอเปอร์และคนอื่นๆ (Coopersmith. 1984 : 13 ; อ้างอิงจาก Dorr and others. 1976) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความภาคภูมิใจในตนเองกับบุคลิกภาพ โดยให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 274 คน ตอบแบบวัดความภาคภูมิใจในตนเองของคูเปอร์สมิธ ผลการศึกษาพบว่า ความภาคภูมิใจในตนเองมีความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพ โดยเฉพาะด้านการปรับตัวทางสังคม และการปรับตัวด้านส่วนตัวนั่นคือ นักเรียนที่มีความภาคภูมิใจในตนเองสูงจะมีการปรับตัวทางสังคมและการปรับตัวด้านส่วนตัวได้ดี และสอดคล้องกับการศึกษาของบาคเลย์ และอีแวน (สฤตศักดิ์ เทียบฤทธิ์. 2539 : 22 ; อ้างอิงจาก Bagley and Evan. 1975) ที่พบว่า นักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัวมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่มีลักษณะเก็บตัว

3.3 ระดับชั้นอุดมศึกษาส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นอันดับสาม แสดงว่า เด็กหญิงบ้านราชวิถีที่เรียนอยู่ในระดับชั้นอุดมศึกษา ทำให้มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะ จำนวนของเด็กหญิงบ้านราชวิถีที่ได้ศึกษาใน

ระดับอุดมศึกษามีไม่มากนัก และการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเป็นระดับที่สูงที่สุดในบ้านราชวิถี ทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา มีความภาคภูมิใจในตนเอง ว่าตนเองสามารถเรียน ได้ประสบความสำเร็จตามที่คาดหวัง สอดคล้องกับงานวิจัยของลีเวนเบิร์ก (Levenberg. 1976 : 1976 7299 ; A) ที่ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างเกรด 3-6 พบว่านักเรียนถ้าอายุมากขึ้น จะมีความ มั่นยำในการประเมินตนเองมากขึ้น และมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นด้วย และสอดคล้องกับ งานวิจัยของจูฮาซ (Juhasz. 1985) ที่ศึกษาการวัดความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่นตอนต้น ในกลุ่มตัวอย่าง 12-14 ปี พบว่าอายุเป็นองค์ประกอบของความภาคภูมิใจในตนเอง

4. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง ของเด็กหญิงบ้าน ราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธ ภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน(X_{10}) อภิปรายได้ดังนี้

4.1 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาที่มีสัมพันธภาพ กับครูในโรงเรียนดี มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงบ้านราชวิถีที่เคารพ เชื่อ ฟังครู ตั้งใจ และสนใจทำในสิ่งที่ครูอบรมสั่งสอน และการที่ครูในโรงเรียนให้ความสนใจต่อ เด็กหญิงบ้านราชวิถี ให้ความรัก และเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะ ทำให้เด็กเกิดความ อบอุ่นใจ เป็นที่รักของครู ได้รับการยอมรับจากครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเบิร์นไชด์ (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 24 ; อ้างอิงจาก Burnside. 1979) ศึกษาพบว่า การเอาใจใส่ของครู การจัดกิจกรรมพิเศษนอกหลักสูตร และงานที่โรงเรียนมอบหมายมีผลต่อความภาคภูมิใจใน ตนเองของนักเรียนด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของซารากอน (สมพิศ ไชยกิจ. 2536 : 24 ; อ้างอิงจาก Sarakon. 1986) พบว่า การสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่อบอุ่นและเป็นกันเอง การเสริมแรงแก่นักเรียนเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้อง เหมาะสม ตลอดทั้งบุคลิกภาพของครู เช่นลักษณะ ทางกายภาพ อารมณ์ ความสนใจเด็ก ความเชื่อและทัศนคติของครูที่มีต่อนักเรียนล้วนมีผลต่อ ความภาคภูมิใจในตนเอง

ดังนั้นสรุปได้ว่าสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความภาคภูมิใจในตนเอง ของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา

5. ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษามี 9 ตัวแปร ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(X_4) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่ สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี โดยปัญหาครอบครัว(X_5) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่ สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเด็กขาดครอบครัว(X_6) สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่ สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเศรษฐกิจ(X_7) บุคลิกภาพ(X_8) สุขภาพจิต(X_9)

สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน(X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน(X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี(X_{13})

5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะบุคคลที่ประสบความสำเร็จทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูง สามารถเรียนได้ติดตามที่คาดหวังไว้ ทำให้บุคคลนั้นเกิดความมั่นใจ มีความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมาย การประสบความสำเร็จจะเป็นการเสริมแรงแก่ตนเอง และส่งผลให้บุคคลนั้นมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของคินเนย์ และคนอื่นๆ (Kinney and others. 1989 : 38149 – A) ได้ทำการศึกษารื่องระดับความภาคภูมิใจในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 10 คน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 10 คน โดยใช้เกรดเฉลี่ย (GPA) เป็นเกณฑ์ พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของพริมาเวอร่า ซีมอน และพริมาเวอร่า (Primavera Simon and Primavera) ที่พบว่า ในเพศหญิงความภาคภูมิใจในตนเองมีสหสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะความภาคภูมิใจในตนเองประกอบไปด้วยหลายปัจจัยด้วยกัน เช่นการที่เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษามีความรู้สึก หรือถูกมองว่าตนเองเป็นเด็กในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี หรืออาจเปรียบเทียบตนเองกับเพื่อนในชั้นเรียน ถึงแม้เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง แต่สิ่งต่าง ๆ ที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีคิดหรือรู้สึก ย่อมทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในตนเองน้อยได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมารูยาม่า , รูบิน และคิงส์เบอรี (Maruyama , Rubin and Kingsbery. 1981) พบว่าความภาคภูมิใจในตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ความสามารถทางสติปัญญา และระดับชั้นทางสังคมมีสหสัมพันธ์กันอย่างสูง และมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความภาคภูมิใจในตนเอง แต่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของสตีลด์ย ภัทระ (2535 : 87) พบว่าบุคคลวัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ มีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

ดังนั้นสรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

5.2 สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาครอบครัว ได้แก่ เด็กที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองอยู่ในระหว่างการต้องโทษ เด็กที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองได้รับการสงเคราะห์ตามสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ เด็กที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองให้การเลี้ยงดูไม่เหมาะสมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ ครอบครัวแตกแยก ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาครอบครัวมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก และเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาครอบครัวมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาครอบครัวมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะถึงแม้เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาจะขาดการดูแลอย่างใกล้ชิดจากครอบครัว แต่ถ้าหากเด็กหญิงบ้านราชวิถีได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่จากบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อเขา เช่น ครูแม่บ้าน ครูในโรงเรียน เพื่อน หรือประสบความสำเร็จต่าง ๆ เช่นในด้านการเรียน จะทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาครอบครัวมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะหากผู้ปกครองไม่มีเวลาดูแลเอาใจ ทอดทึงเด็ก ไม่มีกิจกรรมร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ไม่มีการพูดคุยปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ มีผลทำให้เด็กเกิดความสับสน ขาดเชื่อมั่นในตนเอง และส่งผลให้มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

ดังนั้นสรุปได้ว่าสาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

5.3 สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาขาดครอบครัว ได้แก่ เด็กที่กำพร้าบิดามารดา เด็กที่ถูกทอดทิ้งตามโรงพยาบาล ที่สาธารณะ เด็กเร่ร่อน ขอดทาน เด็กที่พลัดหลง เด็กที่ผู้อุปการะสงเคราะห์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาขาดครอบครัวมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก และเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาขาดครอบครัวมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาขาดครอบครัวมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะถึงแม้เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาจะขาดครอบครัว ซึ่งทำให้ขาดตัวแบบที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง ขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัว แต่ถ้าหากเด็กหญิงบ้านราชวิถีได้รับความรัก การดูแลเอาใจใส่จากบุคคลอื่นที่มีอิทธิพลต่อเขา ได้รับตัวแบบจากบุคคลรอบข้างที่มีความภาคภูมิใจในตนเอง เช่น ครูแม่บ้าน ครูในโรงเรียน หรือประสบความสำเร็จต่าง ๆ เช่นในด้านการเรียน จะทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาเกิดความภาคภูมิใจในตนเองได้

เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาขาดครอบครัวมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาขาดครอบครัวที่จะมาเติมเต็มความรัก ความอบอุ่น ทั้งการสนับสนุน การให้กำลังใจ อาจทำให้เด็กเกิดความรู้สึกขาดความมั่นคง และปลอดภัยในชีวิต ขาดเชื่อมั่นในตนเอง และมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

ดังนั้นสรุปได้ว่าสาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาขาดครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

5.4 สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเศรษฐกิจ ได้แก่ ครอบครัวยากจน ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ หรือเด็กชาวเขา ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเศรษฐกิจมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก และเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเศรษฐกิจมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเศรษฐกิจมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา อาจเปรียบเทียบกับตนเองกับเด็กระดับเดียวกัน หรือเด็กในระดับที่ต่ำกว่า และเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการเรียน คือสามารถเรียนได้สูงที่สุดในบ้านราชวิถี จึงทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเศรษฐกิจมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาที่ประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ ทำให้บุคคลนั้นรู้สึกว่าตนเองได้รับการปฏิบัติจากคนรอบข้างไม่ดี หรือเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาอาจเปรียบเทียบกับเพื่อนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า จึงส่งผลให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

ดังนั้นสรุปได้ว่า สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถีโดยปัญหาเศรษฐกิจ ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

5.5 บุคลิกภาพไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก และเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัวมีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพแบบแสดงตัว เป็นนิสัยของคนที่สนใจสิ่งแวดล้อมและชอบสมาคมอยู่ในหมู่เพื่อนทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกในด้านของการได้รับการยอมรับเป็นที่รักของบุคคลต่าง ๆ ทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะบุคลิกภาพแบบแสดงตัว เป็นนิสัยของคนที่อารมณ์อ่อนไหวชอบทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่มีแผนการล่วงหน้า ซึ่งการที่จะประสบความสำเร็จนั้น จะต้องมีการวางแผนหรือเป้าหมายไว้ หากไม่มีแผนการหรือเป้าหมายแล้ว ทำให้ประสบกับความสำเร็จได้ยาก และเมื่อไม่ประสบความสำเร็จแล้ว ทำให้บุคคลนั้นเกิดความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

ดังนั้นสรุปได้ว่า บุคลิกภาพไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

5.6 สุขภาพจิต ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสุขภาพจิตปกติ มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก และเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสุขภาพจิตปกติ มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสุขภาพจิตปกติ มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เพราะเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาที่มีสุขภาพจิตดี จะสามารถปรับตัวให้มีความสุขกับสังคม และสิ่งแวดล้อมได้ดี มีอารมณ์ที่มั่นคง และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยความพอใจ ทำให้บุคคลนั้นเกิดความภาคภูมิใจในตนเองมาก

เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสุขภาพจิตปกติมีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เพราะ ถึงแม้เด็กหญิงบ้านราชวิถีจะไม่สามารถทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จตามเป้าหมาย หรือ ไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น ซึ่งทำให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเองน้อย แต่เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาไม่เกิดความวิตกกังวลกับสิ่งต่าง ๆ ที่ประสบ จึงมีสุขภาพจิตปกติ

ดังนั้นสรุปได้ว่าสุขภาพจิต ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

5.7 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้านดี มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก และเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้านดี มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้านดี มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เนื่องจากการที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีให้ความเคารพ เชื่อฟังครูแม่บ้าน การขอคำแนะนำต่างๆ และการที่ครูแม่บ้านให้ความสนใจต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถี ให้ความรัก ความอบอุ่น และเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาและข้อชี้แนะ ทำให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเองมาก

เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้านดี มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เนื่องจาก ถึงแม้เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาจะมีสัมพันธภาพที่ดีกับครูแม่บ้าน แต่อาจจะมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับครูในโรงเรียน และเพื่อน ซึ่งมีอิทธิพลกับเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษามากกว่า ก็อาจจะส่งผลให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย และอีกสาเหตุหนึ่ง ก็คือ ถึงแม้เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษามีสัมพันธภาพที่ดีกับครูในบ้านราชวิถี ซึ่งมีอิทธิพลต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา แต่ความภาคภูมิใจในตนเองประกอบไปด้วยหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น หากเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ไม่พอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่ ก็ทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเองน้อยได้เช่นกัน

ดังนั้นสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

5.8 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียนดี มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก และเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียนดี มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียนดี มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน มีความใกล้ชิดห่วงใยกัน เป็นที่รักของเพื่อน ทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ มีคุณค่า และส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียนดี มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษามีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนในโรงเรียน แต่อาจมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี ครูแม่บ้าน และครูในโรงเรียน ซึ่งมีอิทธิพลต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษามากกว่า ทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย และอีกสาเหตุหนึ่งก็คือ ถึงแม้เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษามีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนในโรงเรียน ซึ่งมีอิทธิพลต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา แต่ความภาคภูมิใจในตนเองประกอบไปด้วยหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น หากเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาไม่เห็นคุณค่าของตนเอง ไม่มีความพอใจในชีวิตที่เป็นอยู่ ก็ส่งผลให้เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อยได้เช่นกัน

ดังนั้นสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

5.9 สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา แสดงว่าเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถีดี มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก และเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถีดี มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย

เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถีดี มีความภาคภูมิใจในตนเองมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถีมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การให้กำลังใจกัน การเห็นใจ การยอมรับ และการเป็นสมาชิกของกลุ่มเพื่อน ทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถีเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ และส่งผลให้เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง

เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษาบางคนที่มีสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถีดี มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากการที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษามีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี แต่อาจมีสัม

พันธภาพที่ไม่ดีกับเพื่อนในโรงเรียน ครูในบ้านราชวิถี และครูในโรงเรียน ซึ่งมีอิทธิพลต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษามากกว่า ทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา มีความภาคภูมิใจในตนเองน้อย และอีกสาเหตุหนึ่งก็ ถึงแม้เด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษามีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี ซึ่งมีอิทธิพลต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา แต่ความภาคภูมิใจในตนเองประกอบไปด้วยหลายปัจจัยด้วยกัน เช่น ถ้าหากเด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษา ไม่สามารถเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิตได้เอง หรือมีปัญหาในการปรับตัว ก็ทำให้เด็กหญิงบ้านราชวิถี ในระดับอุดมศึกษามีความภาคภูมิใจในตนเองน้อยได้เช่นกัน

ดังนั้นสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี ไม่มีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถีในระดับอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นข้อมูลให้เจ้าหน้าที่ นักจิตวิทยานักสังคมสงเคราะห์ ครูในโรงเรียนที่มีเด็กหญิงบ้านราชวิถีเรียนร่วม ได้ทราบว่า มีตัวแปรใดบ้างที่สามารถพยากรณ์ และมีความสัมพันธ์กับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เพื่อที่ทุกฝ่ายจะได้ใช้ข้อมูลไปเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี

2. เนื่องจากตัวแปรด้านสัมพันธภาพของเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน สามารถพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองในระดับประถมศึกษา และในภาพรวมคือ ในช่วงชั้นที่ 2 ช่วงชั้นที่ 3 ช่วงชั้นที่ 4 และระดับอุดมศึกษา ดังนั้นบุคคลที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถี กับเพื่อนในโรงเรียน โดยจัดกิจกรรมเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนทั้งในและนอกห้องเรียน และตัวแปรด้านบุคลิกภาพ สามารถพยากรณ์ความภาคภูมิใจในตนเองในระดับมัธยมศึกษาได้ดีที่สุด ดังนั้น บุคคลที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพแบบแสดงตัวให้กับเด็กหญิงบ้านราชวิถี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของเด็กในสถานสงเคราะห์อื่น ๆ เช่น สถานสงเคราะห์บ้านมหาเมฆ สถานสงเคราะห์บ้านเกร็ดตระการ เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาพัฒนาตัวแปรด้านอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความภาคภูมิใจในตนเอง เช่น การปรับตัวของเด็กหญิงบ้านราชวิถี

3. ควรมีการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การใช้สถานการณ์จำลอง การใช้เทคนิคแม่แบบ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสงฆ์. (2524). สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- กรมการแพทย์. (2529). คู่มือสุขภาพจิตสำหรับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา.
- _____. (2539). สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมประชาสัมพันธ์. (2543). รายงานการศึกษามาตรฐาน และคู่มือการปฏิบัติงานของนักสังคมสงเคราะห์ใน สถานสงเคราะห์เด็กกรมประชาสัมพันธ์. ถ่ายเอกสาร.
- กองสุขภาพจิต. (2532). รายงานแบบส.2.1. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- กันยา สุวรรณแสง. (2531). การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2533). สู้ชีวิตด้วยจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพการพิมพ์.
- จรรยา เกษศรีสังข์. (2537). วิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จตุพร เพ็งชัย. (2533). สาระเกี่ยวกับบุคลิกภาพ. มหาสารคาม : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- จารุณี บุญธรรม. (2541). การเปรียบเทียบผลของกิจกรรมกลุ่มและการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของผู้รับการสงเคราะห์ในสถานคุ้มครองและพัฒนาอาชีพบ้านเกร็ดตระการ. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- จันทร์ฉาย พิทักษ์กุล. (2532). ผลของจัดโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- จันทนา ยัญญลักษณ์. (2530). ผลการสอนโดยใช้บทเรียนโปรแกรมเรียนเป็นคณะกับบทเรียนโปรแกรมเรียนเป็นรายบุคคลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความภาคภูมิใจในตนเองและความสนใจในวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง “ความเท่ากันทุกประการ” ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชนาธิป พรกุล. (2543). รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชมพูนุช สิริพรหมภักทร. (2539). ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในตนเอง ความภาคภูมิใจในใจตนเองและความวิตกกังวล ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ วิทยาลัยสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ชนนุช บุญสิทธิ์. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชประชาสมาธิวิทยา กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยวัฒน์ วงษ์อาษา. (2539). ผลการฝึกอบรมที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. ปรินญานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ชาติชาย หมั่นสมัค. (2542). การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษคณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เชาวนา อมรสงัเจริญ. (2539). ผลการชอบใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลปพัทลุง จังหวัดพัทลุง. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- दनัย ไชยโยธา. (2532). “สุขภาพจิต,” วารสารจันทร์เกษม. (205) พฤศจิกายน – ธันวาคม : 12 –15.
- ดารณี พัฒนศักดิ์บุญญ. (2533). ผลการใช้ชุดแนะแนวที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิระประวัตติวิทยาكم จังหวัดนครสวรรค์. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ดำรงศักดิ์ วิเชียรฉลก. (2545). การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ทศพร ประเสริฐสุข. (2508). คู่มือวิชาการศึกษา 3 จิตวิทยาการศึกษา วิทยาลัยครูนครสวรรค์
ทัศนิตมา ระเบียบดี. "การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง", วารสารศึกษาศาสตร์. ฉบับพิเศษ :
12 มิถุนายน – กันยายน 2531.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. (2527). "นักบริหาร : ผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้," ก้าวเข้าสู่
ผู้บริหาร. กรุงเทพฯ : องค์กรศิลปการพิมพ์.

ภาพพร พุ่มพฤษ. (2529). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเอง
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ จังหวัดลพบุรี. ปรินิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
ถ่ายเอกสาร.

นภาพร แซ่เลื่อง. (2541). การพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบบูรณาการคุณค่าในตัวเด็ก. ปรินิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

นรินทร์ แจ่มจรัส. (2527). ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตน
ของเด็กจากชุมชนแออัด. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

นิตยา วงศ์หลักภัย. (2532). ผลของการใช้กลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของ
วัยรุ่น. ปรินิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ถ่ายเอกสาร.

นุชจรี ฉายีเนตร. (2538). ผลการฝึกทักษะการดำเนินชีวิตที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของ
คนพิการ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร

ประกายทิพย์ พิชัย. (2539). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร.
ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ประสาธ อิศรปริดา. (2523). จิตวิทยาวัยรุ่น. มหาสารคาม : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

ประเทิน มหาจันทร์. (2536). *สอนเด็กให้มีความนับถือตนเอง*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ประดิษฐ์ อูปรมย์. (2527). *วิทยาการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : วิคตอรี
เพาเวอร์พอยท์.

ปรารธนา ช้อนแก้ว. (2542). *การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเยาวชนชายในสถานพินิจ
และคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดระยองโดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นสื่อ
ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาพัฒนาการ)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). *สุขภาพจิตเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : บัณฑิตการพิมพ์.

ฝน แสงสิงแก้ว. (2518). *เรื่องของสุขภาพจิต*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.

พรจิรา วงศ์ชนะภัย. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในสท
วิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยา
การศึกษา)*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

พิสิทธิ์ บุญมาก. (2533). *การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเอง และความวิตกกังวลในการเรียน
ของนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูในรูปแบบที่ต่างกัน. ปริญญานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา)*. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.

เพียร ผลภาค. (2539). *บทบาทของบิดา บทบาทของมารดา การปรับตัวกับเพื่อน กับความรู้สึก
มีคุณค่าของตนเองกับวัยรุ่น. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา)*.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2524). *การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพศาล หวังพานิช. (2523). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

ภาณุพงษ์ คงจันทร์. (2533). *ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยา
การแนะแนว)*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก. ถ่ายเอกสาร.

ภาวิณี นาวาพานิช. (2537). *ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงาน ความภาคภูมิใจใน
ตนเอง ความวิตกกังวล และปัจจัยทางชีวสังคมบางประการกับแนวโน้มการลาออกจาก
งานของพยาบาล โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต*.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ภาวิณี ธนบดีธรรมจารี. (2540). *ปัจจัยคัดสรรที่มีอิทธิพลต่อความสำนึกในคุณค่าตนเองของ
พยาบาลจิตเวชโรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพระยา. วิทยานิพนธ์ พย.ม. เชียงใหม่ :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*. ถ่ายเอกสาร.

- มาศสวรรค์ พัฒนานุพงษ์. (2531). เลี้ยงลูกให้เป็นตัวของตัวเอง. กรุงเทพฯ : รุ่งแสงการพิมพ์.
- มยุรี สาลิวงศ์. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD กับกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- มะลิ อุดมภาพ. (2538). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวนารถ เลาบรรจง. (2545). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแบบจิตปัญญาที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ระจิตกรแก้ว เล็กอุทัย. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- รัศมี โพนเมืองหล้า. (2543). การศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กปัญญาเลิศที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถที่แท้จริงจากการจัดกลุ่มสัมพันธ์. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). "คำเฉลี่ยวกับการแปลความหมาย" : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้ , ข่าวสารการวิจัยศึกษา. 18(3) : 8 – 11 ; กุมภาพันธ์ – มีนาคม.
- วินัย ธงชัย. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายร้อยตำรวจ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วีรวรรณ สุธีรไกรลาศ. (2536). การศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการด้านทางการติดยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา มัคคสมัน. (2539). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้การสอนตามหลักการสอนแบบโครงการเพื่อเสริมสร้างการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กปฐมวัยอนุบาล. . ปรินญาณิพนธ์ ค.ด. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ศตีกานต์ ธนะโสธร. (2529). ผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีธรรม ธนะภูมิ. (2535). พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2544). ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ (รู้เขา-รู้เรา). (พิมพ์ครั้งที่ 9) กรุงเทพฯ : หมอชาวบ้าน.
- ตันสนีย์ อินทรพันธ์. (2531, สิงหาคม). "อะไรกันนะ...เซล์ฟ เอสตีม," ลุคส์. 5(58) : 150-152.
- สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี. (2546). ประวัติ วัดอุปพระสงค์ กลุ่มเป้าหมายบริการด้านต่าง ๆ ที่จัดให้แก่เด็ก จำนวนเด็ก. (ออนไลน์). แหล่งที่มา: <http://www.rajvithihome.org>. วันที่สืบค้น 15 ธันวาคม 2546.
- สถิตย์ ภัทร. (2535). ปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สมพิศ ไชยกิจ. (2536). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สาธิต ด้วงคำภา. (2538). การสร้างแบบวัดบุคลิกภาพความภาคภูมิใจในตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดนครพนม. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สาวิตรี ทยานศิลป์. (2541). อิทธิพลของครอบครัวต่อความภาคภูมิใจในตนเองของวัยรุ่น. ปรินิพนธ์สังคมศาสตร์มหาบัณฑิต. (วิจัยประชากรและสังคม). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สิรินทร์ ศาสตราบุรักษ์. (2538). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองกับความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุโรคข้อเข่าเสื่อม โรงพยาบาลราชวิถี กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ วท.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิตรา เพื่อนอารีย์. (2533). ปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองและรูปแบบผลย้อนกลับในคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- สุนารี เตชะโชควิวัฒน์. (2527). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูวินัยในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเอง. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2539). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544). กรุงเทพฯ : คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุพรรณิ จันทรวิเศษ. (2539). การวิเคราะห์องค์ประกอบความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรัชย์ โกติยะกุล. (2526). การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถทางการปรับตัวสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดกำแพงเพชร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์. (2539). การศึกษาบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัวของนักศึกษาวิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์. (2532). การใช้เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อรอุมา สงวนญาติ. (2544). การศึกษาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดความภาคภูมิใจในตนเองที่มีรูปแบบการตอบ และวิธีวิเคราะห์ต่างกัน. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อดิเทพ ศรีสุอารักษ์. (2545). ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนวิจิตรวิทยา เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณ. (2530). การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- อุทุมพร เครือบคนโท. (2540). องค์บางประการที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา คณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ในจังหวัดนครราชสีมา. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. (การวัดผลการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ มหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). EVEREST พาลูกค้นหาความนับถือตนเอง. กรุงเทพฯ : ชันดำการพิมพ์.
- Albrencht, S.L. (1987). *Social Psychology*. 2 nd.ed. New Jersey : PrenticeHall, Inc.
- Barry,P.D. and A.J. Morgan. (1985). *Mental Health and Mental Illness*. 3 rd ed. Philadelphia : J.B. Lippincott Company.
- _____. (1989). *Psychosocial Nur Sing : Assessment and Intervention Care of the pSysially III person*. 2nd ed. Philadelphia : J : B Lippincott Company
- Bass, B.M. (1960). *Lesdership, Psychology and Organizational Behavior*. London : Harper and Row, Ltd.
- Beck, Carton E. (1970). *Perspective on World Education*. Wisconcin : W.m. C. Brown Company.
- Benard, Haroll W. (1970). *Mental Health in the Classroom*. New York : McGraw-Hill.
- Bradshaw, Pete. (1981). *The Management of Self – Esteem* Prentice – Hall, Inc. Englewood Cliffs.
- Branden, N. (1981). *The psychosocial of Self – Esteem*. 15th. Ed. New York : Bantoom Book Inc.
- Branden, N. Quoted in Garry R. Walz and Jeanne C. Bleuer. (1993). "Student Self-Esteem" in *A Vital Element of School Success volumn I*, Michigan : Counselling and Personel Services.
- Burnside, Irene Mortenson. (1979). *Psychosocial CaringThroughout the Life Span*. Ed. By Trene Mortenson Burnside, Priscilla Ebersole and Helen Monea. New York : McGraw-Hill.
- Coopersmith, S. (1981). *The Antecedent of Self-Esteem*. Palo Alto, California: Consulting Psychologists Press, Inc.
- _____. (1984). *SEI : Self-Esteem Inventories*. California: Consulting Psychologists Press, Inc
- Eysenck, Han J. (1969). Personality in Primary school children (part II) *The British Journal of Education Psychology*.
- _____. (1970). *The Structure of Human Personality*. London : Metheren.

- Good, Carter Victor. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.
- Gurney, Peter W. (1988). *Self-Esteem in Children with Special Educational Need* :
Routledge.
- Hall, Calvin S and Lindzey Garner. (1975). *Theories of Personality*. New York : John
Wikly and Sons, Inc.
- Hamachek, Don E. (1978). *Encounters with the Self*. 2nd ed. New York : Holt, Rinehart
and Winston.
- Hoffman, Michael A. and others. (1989, March). "Social Support and Self-Esteem in
Adolescence," *Psychological Abstracts*. 76(3) : 8105A.
- Jack, Rutha Watson. (1971, December). "A Study of Children's Perceptions of Their
Oral Communication Skills and of Their Self-Esteem," *Dissertation Abstracts*.
32(6) : 2910-A.
- Kalellis, P.M. (1982). *A New Self-Restoring : A Positive Sense of Self*. Texas : Argus
Communication.
- Kinney, Pam and Mark J. Miller. (1989, November). "The Relationship between Self-
Esteem and Academic Achievement," *Psychological Abstracts*. 76(11) : 38149.
- Klausmier, H.J. (1961). *Learning and Human Ability : Educational Psychology*.
New York : Harper and Brothers.
- Lawrence, D. (1987). *Enhancing Self-Esteem in the Classroom*. London : Paul
Chapman Publisig.
- Maruyama, G., R.A. Rubin and G.G. Kingsbury. (1981). "Self-Esteem and Educational
Achevement : Independent Constructs with a common Cause ?," *Journal of
Personality and Social Psychology*. 40 : 962-975.
- Maslow, Abraham M. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed, New York : Harper
and Row.
- McFarland, G.K. and M.D. Thomas. (1991). *Psychiatric Mental Health Nursing Process*.
Pennsylvania : J B Lippincott Co.
- Neal, Robert B. (1981). "Preparing Health Educators to Teach Mental Health,"
The Journal of School Health. November,
- Newman, Barbara M. (1986). *Adolescent Development*. Columbus : Merrill Publishing
Company.

- Omizo, M.M. and Omizo, S.A. (1989). "Art Activities to Improve Self – Esteem Among Native Hawaiian Children," *Journal of Humanistic Education and Development*. Vol. 27 : 167-175.
- Primavera, Louis H. and other. (1974). "The Relationship Between Self-Esteem and Academic Achievement : An Investigation of Sex Differences," *Psychology in the Schools*. XI(2) : 213-216.
- Pope, Alice W., Susan M. McHale and Edward Craighesd. (1988). *Self-Esteem Enhancement with Children and Adolescents*. Great Britain : Pergamon Press.
- Richmond, Bert O. and William F. White. (1971, May-June) "Sociometric Predictors of the Self-concept Among fifth and sixth Grade children." *The Journal of Educational Research*. 64 : 425-429.
- _____. (1985, October). "Sociometric Predictors of the Self-concept Among fifth and sixth Grade children." *The Journal of Educational Research*. 64 : 425-429.
- Rosenberg, Morris. (1965). *Society and the Adolescent Self-Image*. New Jersey : Princeton University Press.
- _____. (1989). *Society and the Adolescent Self-Image*. Connecticut : Wesleyan University.
- Rothman, Esther P. (1968). "Needed : the Teacher as Specialist in Human Relation," *The Education Digest*. 32(1) : 34 – 36.
- Ringness, Thomas A. (1968). *Mental Health in the School*. New York : Random House.
- Rubin and McNeli. (1981). *The Psychology of Being Human*. 3rd ed. New York : Harper and Row, Publisher, Inc.
- Sarkon, Stephen C. (1986, February). "Student Self-Esteem : A Goal Administrators Can Help to Achieve," *NASSP Bulletin*. 70.
- Smilon, Robert. (1984, August). "The Effect of Social Skills Training of Self-Esteem and Teacher Ratings of Adolescents" *Dissertation Abstracts*. 40 : 2522-A.
- Stein, Sandra Lou. (1971, July-August). "The Interrelationships Among Self-Esteem Personal Values," *The Journal of Educational Research*. 64(10) : 448-450.
- Tesser, Abraham. (1980). "Self-Esteem Maintenance in Family Dynamics," *Journal of Personality and Social Psychology*. 19 : 77 – 91.
- Workman and Franklin John. (1982, September). "Changes in Self-Esteem, Locus of Control and Anxiety Among Female College Students Related to Assertion Training," *Dissertation Abstracts International*. 43 : 696-697A.

Yekta, Hossein Rezai. (1984, December). "The Impact of Practicing Ethnic Traditions and Customs on Self-Esteem and School Achievement," *Dissertation Abstracts*. 66 : 1822-A.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความร่วมมือ

ที่ ศธ 0519.10.02/0053

ภาควิชาการแนะแนว และจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

8 สิงหาคม 2546

เรื่อง ขออนุญาตท่านผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านราชวิถี

เรียน ท่านผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านราชวิถี

เนื่องจาก นางสาวศศิวิมล บุราณทวีคุณ นิสิตปริญญาโท เอกจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความประสงค์ที่เก็บข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักเรียนที่ได้รับการศึกษาร่วมกับโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งในความกรุณาของท่านผู้ปกครอง และขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง)

หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

โทร. 0-2664-1000 ต่อ 5534

โทรสาร 0-2261-2089

ที่ ศธ 0519.12/519.0

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 พฤษภาคม 2547

เรื่อง ขออนุญาตเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิวิมล บุราณทวีคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 7 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 43 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวศศิวิมล บุราณทวีคุณ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ผาณิต ะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนภคมาติบัณฑิตวิทยาลัย

ตำแหน่งงานภคมาติบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อภคมาติ โทรทัศน์ 02-4230165 หรือ 09-1141585

ที่ ศธ 0519.12/5/49

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 พฤษภาคม 2547

เรื่อง ขอให้แบบคัดกรองสุขภาพจิต

เรียน นายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์

เนื่องด้วย นางสาวศศิวิมล บุราณทวีคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความประสงค์จะขอให้แบบคัดกรองสุขภาพจิต THAI GHQ 30 เพื่อนำมาใช้กับกลุ่มตัวอย่างในสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี จำนวน 120 คน ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวศศิวิมล บุราณทวีคุณ ได้ใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิต ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4230165 มือถือ 09-1141585

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๖๓

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖ กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ปกครองสถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวศศิวิมล บุราณทวีคุณ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 17 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 104 คน ตอบแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพฯ ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวศศิวิมล บุราณทวีคุณ ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

/๒๕๖๓

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเสนาภรณ์)

คณะศิลปบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐2-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรทัศน์ ๐2-42301๕๕ มือถือ ๐9-1141585

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีทั้งหมด 8 ตอน ได้แก่

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี แบ่งออกเป็น 8 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสุขภาพจิต

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กหญิงบ้านราชวิถี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิด ในการตอบแบบสอบถามนี้ นักเรียนไม่ต้องลงชื่อของนักเรียนไว้ คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

จึงขอความกรุณาให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนให้มากที่สุด โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

ศศิวิมล บุราณทวีคุณ

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของเด็กหญิงบ้านราชวิถี

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามด้านข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ระดับชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยในภาคเรียนที่ผ่านมา สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี จงเขียนข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ระดับชั้นปีที่ศึกษา

- () ประถมศึกษา
- () มัธยมศึกษา
- () อุดมศึกษา

2. เกรดเฉลี่ยในภาคเรียนที่ผ่านมา

.....

3. สาเหตุที่นักเรียนเข้ามาอยู่ที่สถานสงเคราะห์บ้านราชวิถี โดยเลือกตอบเพียงข้อเดียวจาก

- () บิดามารดา หรือผู้ปกครองอยู่ในระหว่างการต้องโทษ
- () บิดามารดา หรือผู้ปกครองได้รับการสงเคราะห์ตามสถานสงเคราะห์ต่าง ๆ
- () บิดามารดา หรือผู้ปกครองให้การเลี้ยงดูไม่เหมาะสมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ

- () ครอบครัวแตกแยก
- () กำพร้าบิดามารดา
- () ถูกทอดทิ้งตามโรงพยาบาล ที่สาธารณะ
- () เร่ร่อน ขอดทาน
- () พลัดหลง
- () ผู้อุปการะสงัด
- () ครอบครัวยากจน หรือประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ
- () ขาขา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตรงบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ฉันชอบพูดต่อหน้าคนมาก ๆ.....					
2.	ฉันชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานเป็น กลุ่ม.....					
3	ฉันกล้าตอบคำถามครู แม้ว่าอาจตอบผิดก็ ตาม.....					
4	เมื่อครูต้องการอาสาสมัครทำกิจกรรม ฉันรีบ เสนอตัวทันที.....					
5	ฉันเป็นคนเปิดเผย ตรงไปตรงมา.....					
6	เมื่อพบเพื่อนใหม่ ฉันเป็นฝ่ายเข้าไปทักทาย ก่อน.....					
7	ในการทำกิจกรรมกลุ่ม ไม่ว่าอยู่กลุ่มใดฉันก็ ไม่กังวล.....					
8	ฉันรู้สึกประหม่า เมื่อออกไปพูดหน้าชั้น.....					
9	ฉันเป็นคนที่มีอารมณ์ขันอยู่เสมอ.....					
10	ฉันเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง.....					
11	ฉันชอบทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถ....					
12	ฉันมองว่าความคิดของแต่ละคนมีประโยชน์ ทั้งนั้น.....					
13	ฉันชอบอ่านหนังสือ มากกว่าเข้าสังคม.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
14.	แม้ทางข้างหน้าเผชิญกับสถานการณ์คับขัน ฉันก็ไม่หวั่น.....					
15.	ฉันไม่กลัวที่จะต้องพูดคุยกับคนที่ไม่รู้จักมา ก่อน.....					
16.	ฉันไม่ชอบพูดต่อหน้าคนมาก ๆ.....					
17.	ฉันชอบเก็บความรู้สึกของตนเองเอาไว้.....					
18.	เมื่อมีการแสดงความคิดเห็น ฉันเลือกการ เขียนมากกว่าการพูด.....					
19.	ฉันเข้ากับคนอื่นได้ง่าย.....					
20.	ฉันรู้สึกรำคาญ เมื่อมีคนจ้องมองขณะทำงาน.....					
21.	ฉันมักไม่เชื่อใครง่าย นอกจากคนที่สนิทสนม กันมากที่สุด.....					
22.	ฉันไม่กล้าถามครู และเพื่อน เมื่อมีปัญหา สงสัย.....					
23.	ฉันวิตกกังวลในการพูดคุยกับเพื่อนใหม่.....					
24.	เวลาทำอะไร ฉันมักไม่ค่อยวางแผน.....					
25.	เมื่ออยู่ในกลุ่มคนจำนวนมาก ฉันรู้สึกลำบาก ใจที่จะหาเรื่องมาคุยกับคนพวกนั้น.....					
26.	ฉันไม่ชอบทำตามคนอื่นในกลุ่ม.....					
27.	ฉันไม่ชอบรับฟังความเห็นของคนอื่น.....					
28.	ฉันรู้สึกว่าตัวเองคบเพื่อนได้เร็ว.....					
29.	ฉันไม่ชอบอยู่ในกลุ่มคนจำนวนมาก.....					

ตอนที่ 3 แบบคัดกรองสุขภาพจิต

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของนักเรียนในระยะ 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้ โดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () ที่ใกล้เคียงกับสภาพของนักเรียนในปัจจุบัน หรือในช่วง 2-3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด โดยไม่รวมถึงปัญหาที่นักเรียนเคยมีในอดีต และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ

ในระยะที่ผ่านมา นักเรียน.....

1. สามารถมีสมาธิจดจ่อกับสิ่งที่กำลังทำอยู่ได้
☐ ดีกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ แย่กว่าปกติ ☐ แย่กว่าปกติมาก
2. นอนไม่หลับเพราะกังวลใจ
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติมาก
3. มีอาการกระสับกระส่าย หลับไม่สนิท
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติมาก
4. ห่าอะไรทำ และทำให้ตนเองไม่มีเวลาว่างได้
☐ มากกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ ค่อนข้างน้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
5. ออกไปนอกบ้านบ่อยเท่าที่เคย
☐ มากกว่าปกติ ☐ เท่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
6. จัดการกับสิ่งต่าง ๆ ได้ดีพอ ๆ กับคนส่วนใหญ่ที่อยู่ในสภาพเดียวกับท่าน
☐ ดีมากกว่า ☐ ดีพอ ๆ กัน ☐ ค่อนข้างน้อยกว่า ☐ น้อยกว่ามาก
7. รู้สึกว่าโดยทั่วไปแล้วทำอะไร ๆ ได้ดี
☐ ดีกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ ดีน้อยกว่าปกติ ☐ ดีน้อยกว่าปกติมาก
8. พอใจกับการที่ทำงานลุล่วงไป
☐ มากกว่าปกติ ☐ พอ ๆ กับตามปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
9. สามารถมีความรู้สึกรัก และอบอุ่นต่อคนใกล้ชิดได้
☐ ดีกว่าปกติ ☐ เท่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
10. รู้สึกว่าสามารถเข้ากับคนอื่นได้ง่าย
☐ ดีกว่าปกติ ☐ เท่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
11. ใช้เวลาคุยเล่นกับคนอื่นมาก
☐ ใช้เวลามากกว่าปกติ ☐ เท่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่ามาก
12. รู้สึกว่าได้ทำตัวให้เป็นประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ
☐ มากกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก
13. รู้สึกว่าสามารถตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้
☐ มากกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ น้อยกว่าปกติ ☐ น้อยกว่าปกติมาก

14. รู้สึกดีที่ได้อยู่ตลอดเวลา
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ก่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
15. รู้สึกว่าไม่สามารถที่จะเอาชนะความยากลำบากต่าง ๆ ได้
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ก่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
16. รู้สึกชีวิตต้องดีนรอยู่ตลอดเวลา
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ก่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
17. สามารถมีความสุขกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันตามปกติได้
 () มากกว่าปกติ () เหมือนปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก
18. มองอะไรก็เครียดไปหมด
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ก่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
19. รู้สึกกลัวหรือตกใจโดยไม่มีเหตุสมควร
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ก่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
20. สามารถที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ ของตนเองได้
 () ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก
21. รู้สึกเรื่องต่าง ๆ ทั้บถมจนรับไม่ไหว
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ก่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
22. รู้สึกไม่มีความสุข และเศร้าหมอง
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ซ้ำกว่าปกติ () ซ้ำกว่าปกติมาก
23. รู้สึกเสียความมั่นใจในตนเองไป
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ก่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
24. คิดว่าตนเองเป็นคนไร้ค่า
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ก่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
25. รู้สึกว่าชีวิตนี้หมดหวังโดยสิ้นเชิง
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ก่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
26. รู้สึกมีความหวังในอนาคตของตนเอง
 () มากกว่าปกติ () เท่าปกติ () น้อยกว่าปกติ () มีความหวังน้อยมาก
27. รู้สึกมีความสุขดีตามสมควร เมื่อดูโดยรวม ๆ
 () มากกว่าปกติ () เท่าปกติ () น้อยกว่าปกติ () น้อยกว่าปกติมาก
28. รู้สึกกังวล กระวนกระวาย และเครียดอยู่ตลอดเวลา
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ก่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
29. รู้สึกไม่คุ้มค่าที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป
 () ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ก่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

30. รู้สึกว่าบางครั้งทำอะไรไม่ได้เลยเพราะประสาทตึงเครียด

() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

ตอนที่ 4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตรงบ้าง ไม่ตรงบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
	<u>พฤติกรรมที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีปฏิบัติต่อครู ในโรงเรียน</u>					
1.	ฉันเชื่อฟังคำสั่งสอนของครู.....					
2.	ฉันรีบไปพบครูทันที เมื่อมีปัญหาการเรียน หรือปัญหาส่วนตัว.....					
3.	ในขณะที่เรียน ฉันรู้สึกอบอุ่นเพราะครูให้ความ เอาใจใส่.....					
4.	เมื่อฉันมีปัญหา ฉันไม่กล้าปรึกษาครู.....					
5.	ฉันตั้งใจเรียนตลอดเวลาที่เรียนในห้องเรียน..					
6.	ฉันเบื่อหน่ายที่ครูคอยตักเตือนฉัน.....					
7.	ฉันรู้สึกสนิทสนมกับครูที่ปรึกษา.....					
8.	ครูมีอาการเฉยเมย เมื่อฉันเดินผ่าน.....					
9.	ฉันรู้สึกว่าครูไม่เป็นกันเองกับฉัน.....					
10.	เมื่อฉันมีข้อสงสัยฉันไม่กล้าถามครู.....					
11.	ฉันปฏิบัติตามคำสั่งที่ครูบอก.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
12.	ฉันไม่กล้าขอคำแนะนำจากครู.....					
13.	ฉันไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน.....					
14.	เมื่อฉันไม่เข้าใจบทเรียนต่าง ๆ ฉันมักขอคำแนะนำจากครู.....					
15.	ฉันสามารถปรึกษาเรื่องการเรียน และเรื่องส่วนตัวกับครูได้..... <u>พฤติกรรมที่ครูในโรงเรียนปฏิบัติต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถี</u>					
16.	เมื่อฉันมีปัญหา ครูยินดีให้คำแนะนำ.....					
17.	ครูไม่ถามฉัน เมื่อฉันหยุดเรียน.....					
18.	เมื่อฉันเจ็บป่วยครูดูแลอย่างใกล้ชิด.....					
19.	ครูไม่รับฟังความคิดเห็นของฉัน.....					
20.	เมื่อฉันขอคำปรึกษาจากครู เกี่ยวกับบทเรียน ครูยินดีให้คำแนะนำ.....					
21.	ครูไม่เปิดโอกาสให้ฉันแสดงความคิดเห็นในระหว่างการเรียนการสอน.....					
22.	ครูให้คำปรึกษาฉันทั้งปัญหาการเรียน และส่วนตัว.....					
23.	ครูสร้างบรรยากาศในห้องเรียนได้อบอุ่น.....					
24.	ครูมักใช้การลงโทษฉันโดยไม่คำนึงถึงเหตุผล.....					
25.	ครูไม่สนใจปัญหาด้านการเรียนของฉัน.....					
26.	ครูแสดงความเฉยเมย เมื่อฉันมีปัญหา.....					
27.	ครูรับฟังเหตุผลของฉันเสมอ.....					
28.	ครูรักนักเรียนไม่เท่าเทียมกัน.....					
29.	เมื่อฉันทำอะไรผิด ครูมักดุด่าฉันด้วยคำรุนแรง.....					
30.	ครูให้คำแนะนำในการเรียนเสมอ.....					
31.	ครูไม่เคยสนใจตอบคำถามของฉัน.....					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตรงบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
	<u>พฤติกรรมที่เด็กหญิงบ้านราชวิถีปฏิบัติต่อครูแม่บ้าน</u>					
1.	เมื่อฉันมีปัญหา ฉันปรึกษาครูแม่บ้าน.....					
2.	ฉันปฏิบัติตามคำแนะนำของครูแม่บ้าน.....					
3.	เมื่อฉันมีปัญหา ฉันไม่กล้าปรึกษาครูแม่บ้าน.....					
4.	ฉันได้รับความรัก ความเอาใจใส่จากครูแม่บ้าน.....					
5.	ฉันรู้สึกทราครูแม่บ้านดุ เข้มงวดมากเกินไป...					
6.	เมื่อฉันมีปัญหาเรื่องการเรียน ฉันปรึกษาครูแม่บ้าน.....					
7.	ฉันไม่พอใจ ที่ครูแม่บ้านให้ทำงานบ้านเยอะ..					
8.	ฉันรู้สึกว่าครูแม่บ้านไม่เป็นกันเองกับฉัน.....					
9.	เมื่อฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ฉันไม่ปรึกษาครูแม่บ้าน.....					
10.	ฉันรู้สึกไม่พอใจที่ครูแม่บ้านคอยตักเตือน.....					
11.	ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องอยู่ร่วมกับครูแม่บ้าน.....					
12.	ฉันช่วยงานครูแม่บ้านอย่างเต็มใจ.....					
13.	ฉันมักโต้เถียงกับครูแม่บ้าน เมื่อท่านตำหนิฉัน.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
14.	ฉันทำความเคารพครูแม่บ้านทั้งก่อนไปและกลับจากโรงเรียน.....					
15.	ฉันมักเล่าเรื่องต่าง ๆ ที่โรงเรียนให้ครูแม่บ้านฟัง.....					
16.	ฉันไม่กล้าขอคำแนะนำจากครูแม่บ้าน.....					
17.	ฉันรู้สึกอบอุ่น ที่ครูแม่บ้านเอาใจใส่ฉัน.....					
18.	ฉันรู้สึกสนิทสนมกับครูแม่บ้าน เพราะครูแม่บ้านให้ความเป็นกันเอง..... <u>พฤติกรรมที่ครูแม่บ้านปฏิบัติต่อเด็กหญิงบ้านราชวิถี</u>					
19.	เมื่อฉันทำคะแนนสอบไม่ดี ครูแม่บ้านให้กำลังใจฉัน.....					
20.	เมื่อฉันทำอะไรผิด ครูแม่บ้านยอมรับฟังเหตุผลของฉันเสมอ.....					
21.	ครูแม่บ้านมักปลอบโยน เมื่อฉันมีเรื่องกลุ้มใจ.....					
22.	ครูแม่บ้านเอาใจใส่ในตัวฉัน.....					
23.	ครูแม่บ้านปฏิบัติตามคำสัญญาที่ให้ไว้กับฉัน.....					
24.	เวลาที่ฉันไม่สบาย ครูแม่บ้านคอยดูแลอย่างใกล้ชิด.....					
25.	ครูแม่บ้านแสดงความชื่นชม เมื่อฉันทำคะแนนสอบได้ดี.....					
26.	ครูแม่บ้านและฉันคุยกันเมื่อมีเวลาว่าง.....					
27.	ฉันได้รับคำชมเชยจากครูแม่บ้าน เมื่อฉันปฏิบัติตามกฎระเบียบของบ้าน.....					
28.	ครูแม่บ้านไม่ค่อยสนใจซักถามเกี่ยวกับการเรียนของฉัน.....					
29.	เมื่อครูแม่บ้านอารมณ์เสีย ท่านมักพาลกับฉัน.....					
30.	เมื่อฉันทำอะไรครูแม่บ้านมักคัดค้าน.....					
31.	เมื่อฉันทำอะไรผิด ครูแม่บ้านไม่สอบถามเหตุผลก่อน แต่จะลงโทษทันที.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
32.	ครูแม่บ้านชอบดุด่า และลงโทษฉัน เมื่อฉันทำอะไรไม่ถูกใจ.....					
33.	ครูแม่บ้านมักใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล.....					
34.	ครูแม่บ้านไม่สนใจความรู้สึกของฉัน.....					
35.	ครูแม่บ้านไม่รับฟังความคิดเห็นของฉัน.....					
36.	ครูแม่บ้านไม่สนใจฉัน เมื่อฉันไม่สบาย.....					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตรงบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ฉันเป็นที่รักของเพื่อน.....					
2.	เพื่อนในห้องต่างคนต่างอยู่ไม่สนใจกัน.....					
3.	ฉันรู้สึกว่าเพื่อนไม่เข้าใจฉัน.....					
4.	ฉันมีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาได้ทั้งเรื่องเรียน และเรื่องส่วนตัว.....					
5.	เพื่อนมักให้ฉันยืมอุปกรณ์การเรียน.....					
6.	เมื่อฉันไม่มาเรียน เพื่อนมักถามด้วยความห่วงใย.....					
7.	เพื่อนเอาใจใส่ในตัวฉัน.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
8.	เพื่อนตำหนิฉัน เมื่อฉันทำอะไรไม่ถูกใจ.....					
9.	ในการทำงานกลุ่มฉันยอมรับฟังความคิดเห็น ของเพื่อน.....					
10.	ฉันไม่มีปัญหาทะเลาะกับเพื่อน.....					
11.	ฉันกับเพื่อนทำกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยความ สามัคคี.....					
12.	ฉันยินดีช่วยเพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน.....					
13.	เพื่อนส่วนใหญ่เห็นแก่ตัว ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งกันและกัน.....					
14.	เมื่อฉันไม่สบายใจเพื่อนจะเข้ามาปลอบโยน..					
15.	ฉันไม่มีเพื่อนสนิท.....					
16.	เมื่อเพื่อนทำดี ฉันชมเชยด้วยความจริงใจ.....					
17.	ฉันมักมีเรื่องทะเลาะกับเพื่อน.....					
18.	เมื่อฉันทำการบ้านไม่ได้ เพื่อนช่วยอธิบายให้					
19.	ฉันรู้สึกเหมือนถูกเพื่อนทอดทิ้ง.....					
20.	เพื่อนไม่ให้ความช่วยเหลือ เมื่อฉันเดือดร้อน					
21.	เพื่อนไม่เข้าใจฉัน บางครั้งฉันทำดี แต่เพื่อน เข้าใจตรงกันข้าม.....					
22.	ฉันเข้ากับเพื่อนไม่ได้.....					
23.	เพื่อนมักไม่เห็นด้วยกับความคิดของฉัน.....					
24.	เพื่อนมักทำอะไรตามความพอใจโดยไม่ คำนึงถึงความรู้สึกของฉัน.....					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งเพียงช่องเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตรงบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	เพื่อนในบ้านราชวิถีมักช่วยเหลือฉันเวลาที่มีปัญหา.....					
2.	ฉันยินดีช่วยเหลือเพื่อน เมื่อเพื่อนเดือดร้อน..					
3.	ฉันรู้สึกเหมือนถูกเพื่อนทอดทิ้ง.....					
4.	ฉันรู้สึกว่าเพื่อนไม่เข้าใจฉัน.....					
5.	ฉันสามารถเล่าเรื่องส่วนตัวให้เพื่อนฟังได้.....					
6.	เพื่อนไม่สนใจฉัน เมื่อฉันไม่สบาย.....					
7.	เพื่อน กับฉันชอบเล่นกีฬา และทำกิจกรรม อื่น ร่วมกัน.....					
8.	เมื่อฉันทำผิดเพื่อนมักพูดซ้ำเติมฉัน.....					
9.	ฉันไม่มีเพื่อนสนิท.....					
10.	เพื่อนมักไม่ค่อยเห็นด้วยกับความคิดของฉัน.....					
11.	ฉันเบื่อเมื่อต้องอยู่บ้านร่วมกับเพื่อนใน วันหยุด.....					
12.	เพื่อนมีความจริงใจกับฉัน.....					
13.	เพื่อนมักทำอะไรตามความพอใจ โดยไม่ คำนึงถึงความรู้สึกของฉัน.....					
14.	เพื่อนมักเอาวัดเอาเปรียบฉันเสมอ.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
15.	เพื่อนให้ฉันยืมเงินเมื่อฉันเดือดร้อน.....					
16.	เพื่อนคอยเตือนให้ฉันดูหนังสือก่อนสอบ.....					
17.	เพื่อนส่วนใหญ่แก่เกินตัว.....					
18.	ฉันมีความสุขเมื่อได้อยู่กับเพื่อน.....					
19.	เพื่อนไม่ให้ความช่วยเหลือ เมื่อฉันเดือดร้อน.....					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือ
ข้อใดข้อหนึ่งเพียงข้อเดียว ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด แบ่งเป็น 5 ระดับ
ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมากที่สุด
จริง หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนมาก
จริงบ้าง หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนตรงบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความตรงกับความรู้สึกของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	<u>ด้านความสามารถ</u> ฉันสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งใหม่ได้อย่าง รวดเร็ว.....					
2.	ฉันไม่สามารถแก้ไขปัญหาด่าง ๆ เองได้.....					
3.	ฉันมั่นใจในวิธีแก้ปัญหของตนเอง.....					
4.	ฉันไม่เคยท้อแท้ต่ออุปสรรค.....					
5.	เมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ ฉันยอมรับความจริง...					
6.	ฉันเผชิญอุปสรรคที่ผ่านเข้ามาในชีวิตด้วย ความมั่นใจ.....					
8.	ฉันไม่เคยยอมแพ้ต่ออุปสรรค.....					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
7.	ฉันสามารถดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้ อย่างมีประสิทธิภาพ.....					
9.	แม้ว่าชีวิตฉันจะต้องเจอกับอุปสรรค ฉันก็ไม่ กลัว.....					
10.	ฉันมักยอมแพ้ต่ออุปสรรคอย่างง่ายดาย..... <u>ด้านความสำเร็จ</u>					
11.	ฉันสามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ได้โดยไม่ ต้องคิดมาก.....					
12.	ฉันมั่นใจว่าฉันเรียนได้สำเร็จ.....					
13.	ฉันยินดีทำงานเต็มความสามารถ เมื่อได้รับ มอบหมาย.....					
14.	ฉันไม่กล้าไปไหนตามลำพัง.....					
15.	งานที่ฉันตั้งใจทำ มักทำได้ดีเสมอ.....					
16.	ฉันรับผิดชอบในการกระทำของตนเอง.....					
17.	ฉันสามารถทำงานคนเดียวได้.....					
18.	ฉันมีความเชื่อมั่นในการกระทำของตนเอง...					
19.	ฉันพึ่งพาตนเองได้.....					
20.	เวลาฉันทำอะไร ฉันทำอย่างสุด ความสามารถ..... <u>ด้านความสำคัญ</u>					
21.	ฉันรู้สึกว่าคุณส่วนมากรักฉัน.....					
22.	ฉันได้รับคำชมเชยจากครูบ่อย ๆ.....					
23.	ฉันเป็นที่ยอมรับของเพื่อน.....					
24.	ฉันเป็นที่พึ่งพาของผู้อื่นเสมอ.....					
25.	เพื่อนไม่ไว้วางใจในความสามารถของฉัน.....					
26.	ฉันชอบทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ ส่วนรวม.....					
27.	คนส่วนใหญ่ชอบคนอื่นมากกว่าฉัน.....					
28.	คนส่วนใหญ่ที่ฉันรู้จัก ชอบฉัน.....					
29.	ฉันรู้สึกว่าฉันเป็นส่วนหนึ่งของบ้านราชวิถี...					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
30.	เพื่อนไม่สนใจฉัน.....					
31.	ฉันชอบช่วยเหลือผู้อื่น.....					
32.	ฉันเป็นที่รักของผู้อื่นได้ง่าย.....					
33.	ไม่มีใครชอบฉัน.....					
	<u>ด้านคุณค่า</u>					
34.	นับว่าโชคดีมากที่เกิดมาเป็นฉัน.....					
35.	ฉันรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองไม่มีค่า.....					
36.	ฉันพอใจในหน้าตาของตนเอง.....					
37.	ฉันพอใจในรูปร่างของตนเอง.....					
38.	ฉันเป็นคนที่มีมองโลกในแง่ดี.....					
39.	ฉันคิดว่าฉันมีความสามารถ ถึงแม้ไม่ใช่เรื่อง เรียน.....					
40.	ฉันทำสิ่งที่ถูกต้องเสมอ.....					
41.	ฉันไม่เคยเอาเปรียบคนอื่น.....					
42.	ฉันเสียสละเพื่อคนอื่นเสมอ.....					
43.	ฉันพอใจในความสามารถของตนเอง.....					
44.	ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายตนเอง.....					

ภาคผนวก ค
ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	5.940
2.	4.916
3.	3.674
4.	3.770
5.	4.200
6.	6.110
7.	3.422
8.	5.377
9.	2.990
10.	4.621
11.	3.407
12.	3.725
13.	4.185
14.	2.494
15.	4.430
16.	3.569
17.	3.021
18.	3.619
19.	4.126
20.	2.907
21.	3.174
22.	2.717
23.	5.138
24.	3.922
25.	5.515
26.	3.885
27.	2.701
28.	2.462
29.	3.860

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8280

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.094
2.	3.803
3.	4.571
4.	2.694
5.	3.593
6.	5.839
7.	2.367
8.	3.275
9.	3.102
10.	3.392
11.	5.149
12.	5.068
13.	3.569
14.	5.290
15.	2.971
16.	6.031
17.	4.554
18.	3.367
19.	5.045
20.	4.279
21.	3.375
22.	2.514
23.	2.851
24.	5.758
25.	6.963
26.	6.082
27.	4.630
28.	5.528

ตาราง 11 (ต่อ) แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูในโรงเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
29.	5.758
30.	3.047
31.	6.640

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8465

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	8.141
2.	5.277
3.	3.963
4.	4.726
5.	4.905
6.	5.344
7.	5.485
8.	5.498
9.	2.068
10.	5.044
11.	3.878
12.	2.878
13.	3.548
14.	6.900
15.	7.833
16.	2.869
17.	6.547
18.	3.288
19.	4.411
20.	4.650
21.	3.174
22.	3.538
23.	4.297
24.	4.247
25.	2.355
26.	6.215
27.	2.301
28.	2.147

ตาราง 12 (ต่อ) แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับครูแม่บ้าน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
29.	3.563
30.	2.458
31.	2.923
32.	3.042
33.	3.991
34.	2.355
35.	4.409
36.	5.254

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8588

ตาราง 13 แสดงว่าค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในโรงเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	3.638
2.	2.897
3.	4.331
4.	4.526
5.	4.453
6.	4.552
7.	3.369
8.	3.120
9.	2.569
10.	3.997
11.	3.633
12.	3.604
13.	3.238
14.	3.850
15.	4.111
16.	3.546
17.	3.845
18.	4.795
19.	5.698
20.	2.559
21.	3.328
22.	3.657
23.	4.331
24.	2.232

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8737

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง
เด็กหญิงบ้านราชวิถีกับเพื่อนในบ้านราชวิถี

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	2.961
2.	3.158
3.	3.078
4.	2.807
5.	2.889
6.	2.921
7.	2.578
8.	4.064
9.	4.006
10.	2.227
11.	3.722
12.	2.222
13.	2.944
14.	4.163
15.	3.867
16.	6.539
17.	5.502
18.	2.412
19.	2.483

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8151

ตาราง 15 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	4.768
2.	3.389
3.	3.807
4.	5.371
5.	3.252
6.	4.549
7.	4.596
8.	3.112
9.	2.982
10.	2.449
11.	4.447
12.	3.075
13.	4.583
14.	2.460
15.	4.328
16.	2.043
17.	3.021
18.	3.787
19.	3.726
20.	2.469
21.	2.848
22.	3.331
23.	4.542
24.	2.720
25.	2.157
26.	4.597
27.	3.081
28.	3.800
29.	2.771

ตาราง 15 (ต่อ) แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
30.	2.387
31.	2.585
32.	2.257
33.	2.355
34.	6.881
35.	3.608
36.	4.178
37.	3.935
38.	2.560
39.	3.089
40.	3.714
41.	3.073
42.	2.866
43.	3.086
44.	2.421

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9270

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นางสาวศศิวิมล บุราณทวีคุณ
วันเดือนปีเกิด	11 มีนาคม 2523
สถานที่เกิด	บางพลัด กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	984 ซอยภาณุรังสี ถนนจรัญสนิทวงศ์ บางพลัด กรุงเทพ 10700 โทร. 0-9114-1585
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	อาจารย์สอนพิเศษวิชาคณิตศาสตร์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนเสริมทักษะไทยศึกษา (ศูนย์คุ่มองปิ่นเกล้า) 1759/75 ซอยอุดมทรัพย์ ถนนบรมราชชนนี อรุณอมรินทร์ บางกอกน้อย กรุงเทพ 10700 โทร 0-2884-6242
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2545	ครุศาสตรบัณฑิต (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2540	มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนสตรีนนทบุรี
พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนโพธิสารพิทยากร